

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ПРАВНИЧА ОСВІТА Й НАУКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

**Матеріали
загальноакадемічної підсумкової науково-теоретичної
конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених
(Київ, 29 травня 2024 року)**

Присвячено Дню науки

**Київ
2024**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРАВНИЧА ОСВІТА Й НАУКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Матеріали
загальноакадемічної підсумкової науково-теоретичної
конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених
(Київ, 29 травня 2024 року)

Присвячено Дню науки

Київ
2024

УДК 340«364»
П684

Редакційна колегія:

Черней В. В., ректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Гусарев С. Д., перший проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Корольчук В. В., начальник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Пашиєва А. А., заступник начальника відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ 22 травня 2024 року (протокол № 5)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їхню якість, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, несуть автори

Правнича освіта й наука в умовах воєнного стану [Текст] : П684 матеріали загальноакад. підсумк. наук.-теорет. конф. здобувачів вищ. освіти та молодих вчених (Київ, 29 трав. 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. – 121 с.

УДК 340«364»

© Національна академія внутрішніх справ, 2024

ЗМІСТ

Асафат Ю.

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ
ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ 8

Базиляк І.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО
ДЕРЖАВНОГО РЕЖИМУ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 10

Бартош С.

КІБЕРБЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ..... 12

Бойко В.

ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНИХ
ТРЕНУВАНЬ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 15

Бутенко Д.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ЗАДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ..... 18

Вербіцький Б.

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВПРАЦІ ПІДРОЗДІЛІВ
ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО
І ПОВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ 20

Вербіцький Р.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО СУПРОТИВУ 23

Войтенко К.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 27

Войтова А.

ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПРАЦІВНИКАМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА БЛОКПОСТАХ..... 29

Галевич Р. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	32
Григорчук Н. МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	34
Єфименко А. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМ ЗЛОЧИНАМ	39
Зубкевич М. ПРОФІЛЮВАННЯ ЯК ПСИХОЛОГО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ МЕТОД ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ПРАВОПОРУШНИКА	43
Іськова К. ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ ПРАВООХОРОНЦІВ У ВОЄННИЙ ЧАС	45
Карпенко В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВА НА ОСВІТУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ	49
Карцев О. АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ РОЗВІДКИ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ	51
Кладько Д. ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	54
Коломісць А. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	57
Коршак Л. ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ (НПУ, СБУ, ЗСУ) У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ КООРДИНАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ	59

Крижна А. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ, ЗАБРУДНЕНИХ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ	62
Лип'юк А. ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ.....	65
Лисенко Б. ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МВС У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Й У ПОВОСННІЙ УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	69
Мазур А. ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОКРЕМИХ РИС ОСОБИСТОСТІ	71
Малицька Ю. ПОНЯТТЯ ЕКСТРЕМІЗМУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	74
Мунтян Б. ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	77
Невгад Л. КОМЕНДАНТСЬКА ГОДИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	80
Неплохова О. ЗАГРОЗИ І ВИКЛИКИ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	82
Парчевська О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ЗАХИСТ ВІД ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЛІКВІДАЦІЯ НАСЛІДКІВ У ЗОНАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	84
Перевозник М. ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	87

<i>Петренко Д.</i> ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	90
<i>Пилипченко В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПРАВОПОРЯДКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	92
<i>Погорелов А.</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	94
<i>Погрібна А.</i> ЛІНГВІСТИКА В КРИМІНАЛІСТИЦІ	97
<i>Ращенко М.</i> ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ. НЕОЛОГІЗМИ.....	100
<i>Рева С.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ	103
<i>Сичевський В.</i> ПІД НАТИСКОМ ЗАГРОЗ: СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ НЬОГО	105
<i>Шелемеха О.</i> СТАНДАРТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ.....	108
<i>Vazir V.</i> LES PARTICULARITÉS DE L'ACTIVITÉ POLICIÈRE EN FRANCE	110
<i>Jouravel O.</i> LA LUTTE CONTRE LA CRUAUTÉ À L'ÉGARD DES ANIMAUX EN FRANCE	112

Maltseva O.
TOPICAL ISSUES OF THE POLICE TRAINING IN THE USA 114

Pendura S.
LA MENDICITÉ COMME TYPE D'UNE
INFRACTION PÉNALE EN FRANCE 115

Sokol D.
FIGHTING HUMAN TRAFFICKING AND MIGRANT
SMUGGLING IN EUROPE..... 117

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Юлія АСАФАТ,

курсант 114 н.г. навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ

Олександр ВОЛЯНЮК

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ

У сучасному світі воєнні конфлікти є складною реальністю, яка ставить під загрозу не лише територіальну цілісність країн, а й безпеку та громадський порядок. Роль правоохоронних органів у таких умовах стає надзвичайно важливою, вони забезпечують стабільність, захищаючи права та інтереси громадян. Дане дослідження присвячене аналізу ролі правоохоронних органів у забезпеченні громадського порядку в умовах воєнного конфлікту, виявленню факторів, що впливають на їх ефективність та розробці шляхів оптимізації їх діяльності.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнним станом є особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

З початку повномасштабного вторгнення РФ, функціонал підрозділів МВС змінився на 70 відсотків. Окрім охорони правопорядку та безпеки, до обов'язків поліцейських додалися виявлення диверсійно-розвідувальних груп, розслідування воєнних злочинів (що складає 40 % від загальної кількості проваджень), організація роботи блокпостів, евакуація мирних жителів. Впродовж 2022 року оператори служби «102» забезпечили реагування на понад 8 млн викликів громадян. Завдяки превентивним заходам торік на

14 % менше вчинено кримінальних правопорушень – 260 тисяч. Зниження майже на 40% крадіжок, хуліганств та звалтувань, удвічі менше розбійних нападів та пограбувань, на 15 % – тяжких тілесних ушкоджень з смертельними наслідками, на 6 % – тяжких тілесних ушкоджень⁹. Разом з тим, повномасштабне вторгнення РФ призвело до масового вчинення її військовослужбовцями воєнних злочинів на тимчасово окупованих територіях України. Кількість особливо тяжких злочинів на цих територіях зростає у 2,7 рази. Зокрема зі злочинними діями окупантів пов'язано збільшення кількості вбивств, незаконних заволодінь транспортними засобами [2].

Виклики повномасштабного вторгнення РФ актуалізували реалізацію положень Закону України «Про участь громадян у охороні публічного порядку і державного кордону». Як зазначили в Національній поліції України¹⁵, громадські формування, створені відповідно до цього Закону, співпрацюють з поліцією не тільки щодо забезпечення громадського порядку, а й у проведенні превентивних заходів щодо виявлення агентури ворога, розвідувальних груп та щодо небезпеки на територіях громад, де ведуться чи велися бойові дії. Органи місцевого самоврядування, створюючи громадські формування, за потреби можуть забезпечувати їх службовими приміщеннями, необхідним інвентарем та засобами зв'язку, паливно-мастильними матеріалами. Створення громадського формування при ОМС може відбуватися з ініціативи поліцейського офіцера громади або активних жителів громади.

Слід зазначити, що обмеження прав і свободи людини в умовах дії правового режиму воєнного стану мають відповідати певним принципам міжнародного права прав людини. Аналіз норм міжнародного законодавства свідчить, що можливість обмеження конституційних прав і свобод людини державою допускається усіма міжнародно-правовими актами, які регламентують права і свободи людини, але не кожен міжнародно-правовий акт конкретизує перелік підстав таких обмежень. Як зазначає О.В. Сенаторова, більшість прав і свобод людини, закріплених у Європейській конвенції прав людини і Протоколах до неї, не є абсолютними, тобто, можуть бути обмеженими заради суспільного блага чи захисту прав інших осіб [3].

З урахуванням зазначеного, підсумовуємо:

1. Введення в Україні правового режиму воєнного стану є правовою підставою для запровадження законодавчо визначених обмежень прав і свобод людини, також запровадження обмежувальних чи примусово-зобов'язувальних заходів, адресатами яких є фізичні та юридичні особи.

2. Обов'язковою умовою обмежень прав і свобод людини є дотримання принципів легітимності, законності, верховенства права, правової визначеності, дотримання балансу інтересів особи, суспільства та держави.

Список використаних джерел

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. <https://www.npu.gov.ua/timeline?&type=all>.
3. <https://wiki.legalaid.gov.ua/>.
4. <https://www.kmu.gov.ua/>.

Грина БАЗИЛЯК,

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ

Юрій КРИВИЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЖИМУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Демократичний державний (політико-правовий) режим як один з елементів форми держави є станом політичного життя суспільства, за якого державна влада здійснюється на основі принципів реальної участі громадян у формуванні державної політики, утворенні та діяльності державних органів, дотримання прав і свобод людини [1, с. 57]. Державний режим пройшов довгий етап становлення, адже зародився в часи Стародавньої Греції. Його описували та досліджували його вплив на суспільний розвиток такі великі філософи як Демокріт, Сократ, Арістотель, Платон та ін. У свою чергу демократичний державний режим базується на принципах рівності населення, дотриманні основоположних прав і свобод людини, вільному волевиявленні та управлінні державою. Демократична держава не лише проголошує, а й забезпечує за допомогою юридичних і соціальних гарантій дотримання цих прав та рівність народу перед законом.

Формування демократії в правових державах є природнім і логічним, що стосується власне й України також. У ст. 1 Основного Закону – Конституції, зазначено: «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава» [2]. Проте повномасштабне вторгнення Російської Федерації внесло свої корективи у функціонування демократичних інститутів держави. Воєнний стан впливає на внутрішньополітичний простір, роботу ЗМІ, доступ до публічної інформації, роботу державних інституцій тощо. Це особливий період функціонування держави, тому деякі обмеження у сфері прав людини є цілком виправданими, та передбачені Конституцією України. Однак усі обмеження, невиконання органами влади певних повноважень мають бути обґрунтовані.

«Війна – не індульгенція на порушення законодавства» – зазначив Ігор Коліушко, голова Центру політико-правових реформ [3]. Але, розглядаючи роботу органів державної влади, можемо спостерігати деяке нехтування повноваженнями. До прикладу, Президент України невчасно підписує закони, ухвалені парламентом, про що зазначено у ст. 94 Конституції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади часом самоусувається від діяльності. Його роботу часто виконують інші державні установи, котрі не мають на це повноважень, такі як Національна рада з відновлення, Офіс Президента України тощо. Хоча глава держави демонструє себе в якості стійкого лідера, що є актуальним у кризовий для країни час, після війни це може мати негативні наслідки, в разі залежності політичної системи від однієї особи, а не від інституцій, навіть без перевищення ним владних повноважень. Функції дорадчого органу – Офісу Президента України, не визначені в Конституції, що може створити труднощі в розподілі діяльності між працівниками організації.

Однією із засад демократії є можливість вільних виборів. Проводити вибори одразу після закінчення війни є недоречним, зважаючи, що потрібно вирішити кризові проблеми, які постануть одразу, відновити державний реєстр виборців, надати змогу проголосувати внутрішньопереміщеним особам і тим, хто проживає за кордоном, тощо. На територіях, що постраждали від бойових дій, також необхідно відновити базовий спектр послуг, необхідних для організації голосування. На територіях, які були довготривалий час окуповані, проведення виборів певний час буде неможливим через необхідність відновлення державної влади, судової та правоохоронної систем, роботи українських політичних партій, засобів масової інформації. Лише на умовах відновлення цих складових буде можливе голосування у вільний, чесний спосіб.

Держава разом з активним залученням громадськості має вже розпочати вивчення, дослідження та розв'язання цих проблем, для можливості забезпечити ефективне функціонування демократії на території України як зараз, так і в майбутньому. Загальнолюдські, світові цінності є орієнтиром для української нації. Саме тому можливість вільного волевиявлення народу має бути не лише формально прописана в законодавстві, а й існувати фактично, реально.

Список використаних джерел

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4239>.

3. Виграти війну і не програти демократію: чи зможе Україна впоратися з цим завданням? *Детектор медіа*. URL: <https://cs.detector.media/law-and-money/texts/185519/2023-07-05-vygraty-viynu-i-ne-prograty-demokratiyu-chy-zmozhe-ukraina-vporatysya-z-tsym-zavdanniam/>.

4. Загрози та виклики демократії у воєнний час: думки експертів. *UPLAN*. URL: <https://uplan.org.ua/news/zahrozy-ta-vyklyky-demokratii-u-voieniiny-chas-dumky-ekspertiv/>.

Софія БАРТОШ,

курсант 302 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ,

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Богдан ЛІЩУК

КІБЕРБЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Російська агресія проти України супроводжується не лише військовими, але й кіберзасобами. Ще задовго до повномасштабного вторгнення росія посилала кібератаки на держоргани, оборонно-промисловий комплекс, інфраструктурні об'єкти, ІТ-мережі та ЗМІ в Україні. Кіберборотьба й кіберзахист стали одними із ключових елементів гібридної війни.

Наші фахівці та хакери-волонтери не лише успішно протистоять нападам, а й завдають дошкульних ударів у відповідь. Сьогодні війна в інформаційному просторі, завдає не менших збитків, аніж на полі бою, оскільки країна-агресор застосовує інтернет-технології задля дезінформації міжнародного суспільства щодо повномасштабного вторгнення в Україну, пропагування ворожих ідей, антиукраїнських наративів тощо. Виокремлено основні спроби кібератак починаючи від 24 лютого 2022 року. Визначено, що для ефективного протистояння наявним загрозам в кіберпросторі, потрібні належні умови та узгоджена взаємодія суб'єктів забезпечення кібербезпеки в державі [1].

Найбільше страждають від кібератак державні установи, банки та фінансові організації, інтернет-магазини, ІТ-компанії, бізнес, який працює з персональними даними клієнтів, виробничі компанії та стартапи. Проаналізувавши статистику за останніх два роки війни можна сказати те, що кожна українська компанія повинна бути

напоготові та заздалегідь оцінити вразливість, щоб забезпечити системи від кіберінцидентів і технологічних збоїв. Яскравим прикладом як кібератака може призвести до руйнівних наслідків є знищення ІТ-інфраструктури мобільного оператора Київстар внаслідок кібератаки, яка була здійснена 12 грудня 2023 року [2]. Крім того були ще масові кібератаки на «Дія», «Нафтогаз», збій в системі «Шлях», а також Моно банку і це лише мала частина з понад 4000 атак. Минулого року, наприклад, СБУ викрила та заблокувала російську змову зловмисного програмного забезпечення, яке намагалося проникнути в критично важливі українські системи за допомогою мобільних пристроїв Android, захоплених у українських сил на полі бою [3]. Не слід також забувати те, що переважна частина українського населення, нехтує рекомендаціями військових, а саме Міністерства оборони України, яке завжди попереджає на власному офіційному інтернет-сайті, про те, що соціальні мережі, надають адміністрації сайту можливість збирати відомості про персональні дані без відома окремих осіб, адже немає можливості відстежити збір належної інформації в таких системах [2]. Поширення фотографій на сторінках соціальних мереж з військовою технікою, із зброєю, з локацією місцезнаходження одного чи кількох військових публікувались і, на жаль публікуються, і на сьогодні. Дуже вірним, хоч і з затримкою, було введення кримінальної відповідальності за вказані дії. Саме попередження – це одні з видів боротьби зі злочинами кіберсфери. Саме цей вид забезпечує заходи правового, економічного, ідеологічного, технічного, правового, організаційного, криптографічного та програмного характеру. Україна налічує багато платформ для інформування суспільства стосовно шахрайських схем та засобів і для того щоб не стати жертвами кібершахрайства. На спеціальних ресурсах, роз'яснюють правила кібербезпеки і дають поради громадянам.

Крім того, відповідно до Закону України від 5 жовтня 2017 № 2163-VIII «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» де крім основних засад встановлено також ст. 4 «Об'єкти кібербезпеки та кіберзахисту»:

Об'єктами кібербезпеки є: 1) конституційні права і свободи людини і громадянина; 2) суспільство, сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища; 3) держава, її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність; 4) національні інтереси в усіх сферах життєдіяльності особи, суспільства та держави; 5) об'єкти критичної інфраструктури.

Об'єктами кіберзахисту є: 1) комунікаційні системи всіх форм власності, в яких обробляються національні інформаційні ресурси та/або

які використовуються в інтересах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до закону; 2) об'єкти критичної інформаційної інфраструктури; 3) комунікаційні системи, які використовуються для задоволення суспільних потреб та/або реалізації правовідносин у сферах електронного урядування, електронних державних послуг, електронної комерції, електронного документообігу.

Об'єкти кіберзахисту у сукупності складають критичну інформаційною інфраструктуру і підлягають внесенню до державного реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури. Порядок формування та забезпечення функціонування державного реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури затверджується Кабінетом Міністрів України.

Також слід додати, що у ст. 6 «Об'єкти критичної інфраструктури» Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» перераховані всі об'єкти інфраструктури наприклад здійснюють діяльність та надають послуги у галузях енергетики, транспорту, інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, у банківському та фінансовому секторі, виконують функції комунальних, аварійних та рятувальних служб, служб екстреної допомоги населенню.

В цілому, кібербезпека України в умовах воєнного періоду є серйозною проблемою, яка потребує постійної уваги та комплексних заходів з боку держави, приватного сектора та громадян. Тільки спільними зусиллями можна ефективно протистояти кіберзагрозам та захистити інформаційний простір України, що забезпечить безпеку в державі та громадян. Досвід, який ми здобуваємо в боротьбі з ворогом, робить наших кіберспеціалістів лідерами галузі на світовому ринку. Крім цього, починає формуватися попит на українські освітні проекти серед фахівців за кордоном. Із цього можемо зробити висновок, що галузь кіберзахисту у нашій державі й надалі активно зростатиме та залучатиме нові таланти, і настане час, коли ми зможемо повноцінно поділитися набутим знаннями зі світом.

Список використаних джерел

1. Кібербезпека в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3704093-kiberbezpeka-v-ukraini-slahi-rozvitku-ta-mozlivosti.html>
2. Міністерство оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua>.
3. Кібербезпека в інформаційному суспільстві. URL: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/2023-9.pdf>.
4. Закону України від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII Про основні засади забезпечення кібербезпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.

Вероніка БОЙКО,

курсант 202 н.г. навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Свгеній ГУЗЕНКО

ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНИХ ТРЕНУВАНЬ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Науковці звертають свою увагу щодо розгляду питання з приводу забезпечення захисту публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану через створення чи удосконалення вже існуючої правової бази. Питання досить актуальне та втілюється у життя через проведення семінарів, круглих столів та наукових конференцій. Практична сторона розкриває зміст цього питання через проведення тактико-спеціальних тренувань в органах та підрозділах Національної Поліції України. Причиною посилення проведення тактико-спеціальних тренувань стало запровадження в Україні воєнного стану. Так саме в умовах воєнного стану кількість правопорушень та проступків значно збільшилася, а заходи примусу, для впливу на осіб які вчиняють такі правопорушення, потребують відпрацювання чіткості та якості.

Важливо зазначити, що Національна Поліція реалізовує публічну безпеку та правопорядок безпосередньо на вулицях міст чи селищ, на дорогах під час патрулювання, в парках та скверах, застосовуючи різні види патрулювання: на конях, на велосипедах, піший патруль, а також на громадському транспорті, на спортивних чи культурних заходах, де є масове скупчення людей, на кордоні чи навіть в інтернеті.

У межах своєї компетенції органи та підрозділи поліції направляють, свою діяльність на розробку та захист публічної безпеки та правопорядку. Безпека реалізовується через такі складові секторів: Національна поліція України, Національна гвардія України, Державна служба України з питань надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба, Державна міграційна служба України, Збройні сили України, Служба Безпеки України та інші.

Для підтримки належного рівня захисту, під час воєнного стану, державними органами, проводиться відпрацювання тактико-спеціальних тренування на постійній основі. Такі тренування в органах та

підрозділах спрямовуються на підготовку правоохоронців та вдосконалення набутих навичок в екстремальних чи критичних ситуаціях. Розглянемо декілька основних методів підготовки особового складу на прикладі Національної поліції України та її підрозділів.

Так, до першого методу тактико-спеціальних тренувань, відносимо стрільбу та обробку зброї. Міністерство Внутрішніх Справ Наказ № 70 від 01.06.2016 року чітко закріплює правила поводження зі зброєю під час проведення навчально-наукових стрільб. Вдосконалення такого вміння впливає на досягнення високої точності при стрільбі та мінімізації ризику поранень невинних осіб. Окрім точності, важливою ознакою є швидкість реагування на правопорушника. В реальних умовах кожна секунда має значення. Варто звернути увагу й на тактику командної стрільби, за допомогою якої розвивається координація та підвищуються шанси досягнення певної мети спільними діями з командою. Безпека при проведенні стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та високим станом дисципліни [1, розділ 5].

Наступним методом тактико-спеціальних тренувань є відпрацювання тактики руху. Ведення операцій у замкнених приміщеннях чи навпаки на відкритій місцевості потребують чіткості від кожного руху. Так правоохоронець мусить володіти вмінням аналізу до ситуації в якій він перебуває та вмінні обирати той захід примусу, через який буде досягнута певна мета. Згідно із Законом України «Про національну поліцію», заходами примусу є фізичний вплив (сила), застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї [2, ст. 42]. Важливим вмінням є володіння тактики переслідування, яке передбачає застосування тактичних прийомів для затримання чи утримання підозрюваних.

Третім методом є боротьба та самозахист. Техніка самозахисту впливає не тільки на розвиток фізичних здібностей, але й на швидкий аналіз ситуації за короткий проміжок часу в екстремальних умовах. Цей метод базується на принципах етики та законності, ключовим моментом є утримання чи затримання особи, яка скоїла правопорушення, а не нанесення їй тілесних ушкоджень. Цей метод є найбільш дієвим у співпраці з командою.

Несення служби в добовому наряді, дозволяє особовому складу отримати чи вдосконалити професійні навички та розвинути відчуття витривалості та відповідальності за доручений об'єкт захисту. Так, ознайомитись практично з поняттям добовий наряд, курсанти, а у майбутньому офіцери, можуть відповідно зі встановленими правилами несення служби у обраному ЗВО МВС. Згідно з Міністерством Внутрішніх Справ Наказ «Про затвердження Правил з організації

служби добового наряду закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України» від 22.08.2022 року, маємо чітко встановлені завдання добового наряду у ЗВО МВС, організацію служби та чергування, ведення службової документації особовим складом наряду, виконання доручень керівництва [3].

Через відсутність закону України про стройовий статут МВС, прийнято рішення використовувати Стройовий статут збройних сил України від 24.03.1999 року. Так, закон визначає основні положення про стройові прийоми і рухи без зброї та із зброєю; строї підрозділів та військових частин у пішому порядку і на машинах; порядок виконання військового вітання, проведення стройового огляду; місце Бойового Прапора військової частини у строю, порядок його внесення і винесення; обов'язки військовослужбовців перед шиккуванням і в строю та вимоги до їх стройового навчання [4].

Так за вищенаведеною інформацією, система Національної поліції готує майбутніх офіцерів до свідомого несення служби та захисту цивільного населення через застосування тактико-спеціальних прийомів. Окрім підготовки курсантів щодо захисту правопорядку, проводять навчання для офіцерів, які служать на честь Українському Народу через загальні засади, що не заперечують конституції України чи іншим нормативно правовим актам під час виконання службових завдань, заради досягнення мети. Основними принципами забезпечення публічної безпеки та правопорядку є дотримання законності та оперативність розгляду й прийняття рішень з питань, що потребують негайного реагування та вирішення.

Список використаних джерел

1. Міністерство Внутрішніх Справ Наказ від 01.06.2016 року № 70 «Про затвердження Інструкції заходів безпеки при поводженні зі зброєю» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text>.

2. Закон України «Про Національну Поліцію» від 02.07.2015 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Міністерство Внутрішніх Справ Наказ №509 від 22.08.2022. «Про затвердження Правил з організації служби добового наряду закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1001-22#Text>.

4. Закон України «Про стройовий статут Збройних сил України» від 24.03.1999 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-14#Text>.

Дарина БУТЕНКО,

курсант 201 н.г. навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
кандидат психологічних наук, доцент

Євгеній ГУЗЕНКО

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЗАДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

24 лютого 2022 року Україна почала новий етап своєї історії через початок збройної агресії, спрямованої на окупацію країни та знищення її державності. Ця подія поставила перед усіма державними інституціями нові виклики і загрози, з якими вони раніше не стикалися. Забезпечення державної безпеки та збереження держави постало перед не лише силовими структурами, органами влади та місцевим самоврядуванням, але й перед кожним громадянином окремо. Розуміння кожним громадянином своєї ролі та значимості на своєму місці, відповідальне ставлення до громадянського обов'язку, особиста відповідальність та готовність до самопожертви заради спільної мети – захисту батьківщини, можливо, стали основою нового громадянського суспільства, яке змогло стримати та відкинути ворога [1, с. 45].

Умови військової агресії ставлять перед правоохоронними органами особливі завдання та вимагають від них ефективних заходів для забезпечення публічної безпеки. Функціонування правоохоронних органів у таких умовах набуває нових аспектів та вимагає глибокого аналізу та адаптації стратегій дій. Під час військової агресії правоохоронні органи перебувають у складних умовах, коли вони мають забезпечувати безпеку громадян та держави в умовах загрози з боку зовнішнього ворога. Важливою є їхня спроможність взаємодіяти з усіма відповідними структурами, такими як армія, служби безпеки, міністерства оборони та інші, для координації заходів з протидії агресору.

Крім того, в умовах військової агресії правоохоронним органам потрібно вдосконалювати систему контролю та нагляду за дотриманням законності, запобігати можливим актам тероризму та диверсій, забезпечувати захист об'єктів критичної інфраструктури та виконувати

інші функції, необхідні для забезпечення безпеки населення та держави. У зв'язку з цим, ефективне функціонування правоохоронних органів в умовах військової агресії вимагає постійного аналізу ситуації, оперативної реакції на загрози та виконання стратегічних завдань з метою забезпечення публічної безпеки.

Умови військової агресії ставлять перед правоохоронними органами особливі завдання та вимагають від них ефективних заходів для забезпечення публічної безпеки. Правоохоронні органи, виконуючи завдання забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану, повинні акцентувати увагу на здобуванні та аналізі інформації про можливі загрози. Це дозволить:

- Усунути передумови для виникнення загроз.
- Оцінити наявні сили та засоби.
- Розподілити сили та засоби відповідно до загроз.
- Залучити резервні сили та засоби.
- Забезпечити своєчасне інформування органів влади для управлінських рішень, спрямованих на недопущення негативних наслідків [2, с. 84–90].

Дослідження діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану, зокрема обмеження конституційних прав і свобод, є важливим аспектом, оскільки працівники цих органів часто мають приймати рішення у складних умовах, а їхні дії оцінюються пізніше, без можливості повного усвідомлення обстановки.

Функціонування правоохоронних органів у умовах військової агресії є критично важливим для забезпечення публічної безпеки та порядку. Вони стикаються з новими викликами, які вимагають від них ефективної реакції та співпраці з іншими відомствами та суспільством в цілому. Для успішного виконання своїх завдань умови, що виникають у разі військової агресії, вимагають від правоохоронних органів:

- Ефективного спілкування та координації з іншими силовими структурами та владними органами для забезпечення єдиної стратегії в діяльності.
- Глибокого аналізу ситуації та оперативної реакції на можливі загрози для запобігання та управління кризовими ситуаціями.
- Вдосконалення системи контролю та нагляду за дотриманням законності для забезпечення прав громадян та уникнення можливих зловживань та порушень.
- Здійснення ефективних заходів для забезпечення безпеки громадян та об'єктів критичної інфраструктури.

Успішне функціонування правоохоронних органів у таких умовах залежить від їхньої здатності адаптуватися до нових умов,

вміння працювати в умовах стресу та нестабільності, а також від підтримки та сприяння з боку суспільства та влади [3, с. 13–30].

Отже, підсумовуючи усе вищезазначене, можна зробити висновок, що функціонування правоохоронних органів у умовах військової агресії вимагає від них високої ефективності, гнучкості та готовності до співпраці з іншими відомствами та суспільством. Для успішного виконання своїх завдань у цих умовах вони повинні бути готові до оперативного реагування на загрози, вдосконалювати систему контролю та нагляду за дотриманням законності, а також забезпечувати безпеку громадян та об'єктів критичної інфраструктури. Ключовими факторами успіху є їхня готовність до адаптації до нових умов, вміння працювати в умовах стресу та нестабільності, а також підтримка з боку суспільства та влади.

Список використаних джерел

1. Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 липня 2022 року). *Донецький державний університет внутрішніх справ*. Кропивницький, 2022. 398 с.

2. Домброван Н.В., Ізбаш К.С. Превентивні заходи реагування поліції на правопорушення. *Соціально-правові студії*. 2020. № 3 (9). С. 84–90.

Варакута В.П., Кумпан О.О., Хліманцов Т.В. Визначення критеріїв і показників ефективності оборонної системи та розроблення моделі сил і засобів оперативно-тактичного угруповання для обґрунтування пропозицій щодо прийняття рішення на оборону. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. 2020. № 1 (38). С. 13–30.

Богдан ВЕРБИЦЬКИЙ,

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Кандидат психологічних наук, доцент

Євгеній ГУЗЕНКО

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВПРАЦІ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО І ПОВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

В умовах воєнного та повоєнного стану в Україні роль поліції значно зростає. Вона стає одним з ключових факторів забезпечення публічної безпеки, захисту прав та свобод громадян, а також запобігання

та протидії злочинності. У зв'язку з цим, виникає гостра потреба в тісній співпраці підрозділів поліції з органами виконавчої влади.

Під час воєнного стану Національної поліції України здійснюють співпрацю з такими органами виконавчої влади як:

Міністерство внутрішніх справ, Міністерство оборони, Міністерство інфраструктури, Міністерство економіки, Міністерство соціальної політики, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство культури та інформаційної політики, Міністерство цифрової трансформації, Міністерство у справах ветеранів а також з **державними службами, агентствами та інспекціями та інші [1].**

Співпраця Національної поліції України з Органами виконавчої влади охоплює широкий спектр напрямків, зокрема:

– Обмін інформацією: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні постійно обмінюватися інформацією про криміногенну ситуацію, плани та заходи щодо її покращення, а також про наявні ресурси та можливості.

– Спільне планування та проведення заходів: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні спільно планувати та проводити заходи з охорони громадського порядку, протидії злочинності, ліквідації наслідків воєнних дій та інших надзвичайних ситуацій.

– Координація діяльності: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні координувати свою діяльність на всіх рівнях, від центрального до місцевого [2].

– Навчання та підготовка: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні проводити спільні навчання та підготовку персоналу, щоб підвищити рівень їхньої кваліфікації та підготовки до виконання завдань в умовах воєнного та повоєнного стану.

– Використання спільних ресурсів: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні максимально використовувати спільні ресурси, такі як транспорт, засоби зв'язку, матеріально-технічне забезпечення тощо [2].

Заходи забезпечення співпраці Національної поліції України з Органами виконавчої влади:

Для забезпечення ефективної співпраці Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади в умовах воєнного та повоєнного стану необхідно вжити таких заходів:

– Вдосконалення нормативно-правової бази: Необхідно внести зміни до законодавства України, які чітко визначають повноваження, обов'язки та відповідальність Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади у сфері співпраці.

– Створення спільних органів координації: На центральному та місцевому рівнях слід створити спільні органи координації діяльності Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади.

– Розроблення спільних планів та програм: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні спільно розробляти плани та програми заходів з охорони громадського порядку, протидії злочинності, ліквідації наслідків воєнних дій та інших надзвичайних ситуацій.

– Забезпечення інформаційного обміну: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні налагодити ефективний обмін інформацією, використовуючи сучасні засоби зв'язку та інформаційні технології [3 с. 55].

– Підвищення кваліфікації персоналу: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні проводити спільні навчання та підготовку персоналу, щоб підвищити рівень їхньої кваліфікації та підготовки до виконання завдань в умовах воєнного та повоєнного стану.

– Матеріально-технічне забезпечення: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні бути забезпечені необхідними матеріально-технічними ресурсами для виконання своїх завдань [3 с. 55].

Після закінчення війни та бойових дій на окупованих територіях постане питання відновлення нормального життя в Україні потребуватиме значних зусиль з боку всіх державних органів, у тому числі Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади. Співпраця цих структур буде відігравати ключову роль у таких сферах, як:

– Забезпечення правопорядку: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні спільно працювати над відновленням правопорядку в країні, ліквідацією злочинності та корупції [4].

– Відновлення інфраструктури: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні брати участь у відновленні інфраструктури, зруйнованої внаслідок воєнних дій, таких як дороги, мости, будівлі тощо [4].

– Соціальна допомога: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні надавати соціальну допомогу постраждалим від воєнних дій, таким як переселенці, люди, які втратили житло або близьких, тощо.

– Економічне відновлення: Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади повинні сприяти економічному відновленню країни, забезпечуючи безпеку бізнесу та інвестицій.

Із вище викладеного можна сказати що Співпраця Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади в умовах воєнного та

повоєнного стану в Україні є ключовим фактором для гарантування публічної безпеки, протидії злочинності, ліквідації наслідків воєнних дій та відновлення нормального життя в країні. Для забезпечення ефективної співпраці Національна поліція України та Органів Виконавчої Влади необхідно вжити низки заходів, зокрема вдосконалити нормативно-правову базу, створити спільні органи координації, розробити спільні плани та програми, забезпечити інформаційний обмін, підвищити кваліфікацію персоналу та забезпечити матеріально-технічне забезпечення.

Список використаних джерел

1. Урядовий портал Єдиний веб-портал органів виконавчої влади <https://www.kmu.gov.ua/catalog>.

2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018. Відомості Верховної Ради 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

3. Новіченко А. Взаємодія поліції та органів місцевого самоврядування у забезпеченні правопорядку в Україні. Європейські перспективи. 2022. № 1. С. 52–57. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14804>

4. Закон України «Про Національну поліцію України» від 02.07.2015. Відомості Верховної Ради. 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

Роман ВЕРБИЦЬКИЙ,

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Євгеній ГУЗЕНКО

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО СУПРОТИВУ

Російська збройна агресія проти України актуалізувала питання національного спротиву, важливою складовою якого є діяльність Національної поліції України. В умовах воєнного стану поліцейські виконують не лише свої повсякденні функції, але й беруть активну участь у обороні країни.

Для забезпечення публічної безпеки та порядку законодавчі органи влади створили нормативні правові акти або згідку вже існуючих актах участі поліції в національному спротиві а саме в:

Конституція України визначає, що захист суверенітету і територіальної цілісності України є справою всього Українського народу. Стаття 17 Конституції України гарантує право на захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Закон України «Про основи національного спротиву» від 21.05.2021 року № 1537-IX визначає, що Національна поліція України є одним з суб'єктів національного спротиву [1].

Згідно зі статтею 6 цього закону, до завдань національного спротиву належать:

- стримування збройної агресії проти України;
- опір окупантам на тимчасово окупованій території України;
- підготовка до ведення партизанської війни;
- виконання інших завдань, пов'язаних з захистом України.

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII визначає завдання та функції поліції [2].

До яких, зокрема, належать:

- забезпечення публічної безпеки та порядку;
- захист прав і свобод громадян;
- боротьба зі злочинністю.

До національного спротиву залучаються всі органи та підрозділи Національної поліції України. Особливу роль для забезпечення публічного порядку і безпеки відіграють так структуровані підрозділи такі як Патрульна поліція, Кримінальна поліція, Спеціальна поліція, Нацгвардія України [3].

Вищі зазначені структуровані підрозділи поліції для забезпечення публічної безпеки та порядку здійснюють та забезпечують такі заходи:

Патрулювання:

– Проведення посиленого патрулювання вулиць та населених пунктів з метою превентування та припинення злочинів, пов'язаних з воєнним станом.

– Забезпечення безпеки дорожнього руху та контроль за дотриманням правил дорожнього руху.

– Охорона стратегічних об'єктів та місць масового скупчення людей.

Боротьба з мародерством:

– Створення спеціальних груп для виявлення та затримання мародерів.

– Застосування жорстких заходів до осіб, причетних до мародерства.

– Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з населенням щодо неприпустимості мародерства.

Евакуація населення:

– Розроблення та впровадження плану евакуації цивільного населення з районів бойових дій.

– Забезпечення організованого та безпечного перевезення людей до безпечних місць.

– Надання допомоги евакуйованим з житлом, харчуванням та медичною допомогою.

Одним із напрямків забезпечення безпеки та публічного порядку органами поліції реалізують такі заходи забезпечення захист прав і свобод громадян під час воєнного стану:

– Розслідування злочинів:

– Ефективне розслідування злочинів, пов'язаних з воєнними діями, тероризмом, диверсіями та мародерством.

– Забезпечення невідворотності покарання для осіб, які вчинили злочини.

– Захист прав потерпілих від злочинів.

Допомога постраждалим:

– Надання першої медичної допомоги постраждалим від воєнних дій.

– Сприяння у доставці постраждалих до медичних закладів.

– Надання психологічної допомоги постраждалим та їхнім сім'ям.

Контроль за дотриманням гуманітарного права:

– Забезпечення дотримання норм гуманітарного права під час ведення бойових дій.

– Реагування на випадки порушення гуманітарного права.

– Співпраця з міжнародними гуманітарними організаціями.

Ще одним із важливих напрямків реалізації публічної безпеки і порядку являється боротьба зі злочинністю саме в таких напрямках як:

Знешкодження диверсійно-розвідувальні груп що включає в себе:

– Збирання та аналіз інформації про ворожі сили та їхні плани.

– Виявлення та затримання диверсантів та розвідників.

– Охорона важливих об'єктів від диверсій.

Боротьба з тероризмом а саме:

– Протидія терористичним актам та загрозам.

– Забезпечення безпеки громадян та об'єктів від терористичних атак.

– Співпраця з іншими правоохоронними органами та спецслужбами у боротьбі з тероризмом.

Знешкодження вибухонебезпечних предметів:

– Виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів, знайдених на місцях бойових дій або в населених пунктах.

– Проведення профілактичної роботи з населенням щодо правил поведіння з вибухонебезпечними предметами.

– Співпраця з іншими складовими сил національного спротиву:

Співпраця Збройні Сили України із поліцією в таких напрямках:

– Спільне планування та проведення операцій з оборони країни.

– Обмін інформацією та координація дій.

– Надання допомоги Збройним Силам України у виконанні їхніх завдань.

Співпраця з Національною гвардією України:

– Спільне патрулювання вулиць та населених пунктів.

– Охорона важливих об'єктів.

– Забезпечення публічної безпеки під час масових заходів.

Співпраця з Службою безпеки України:

– Спільна боротьба з диверсійно-розвідувальними групами та тероризмом.

– Розслідування злочинів, пов'язаних з національною безпекою.

Із вище викладеного можна звести підсумок того що, Національна поліція України відіграє важливу роль у системі національного спротиву. Вона має широкий спектр завдань та функцій, спрямованих на забезпечення публічної безпеки та порядку, захист прав і свобод громадян, боротьбу зі злочинністю, протидію диверсійно-розвідувальним групам, охорону важливих об'єктів та евакуацію населення.

Список використаних джерел

1. Про основи національного спротиву
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.

2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Розширення повноважень поліції через запровадження в державі правових та організаційних засад національного спротиву
<https://univd.edu.ua/science-issue/issue/5275>.

Катерина ВОЙТЕНКО,

курсант 302 н.г. навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Богдан ЛІЩУК

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення публічної безпеки та порядку має велике значення для держави, у зв'язку з чим воно є одним із пріоритетних завдань Національної поліції України. Однак в умовах напруженої політичної, економічної та соціальної ситуації, викликаній воєнною агресією з боку Російської Федерації, ця проблема вирішується недостатньо ефективно.

Так, відповідно до п. 3.9. ст. 15 Закону України «Про національну безпеку» військові адміністрації, котрі є тимчасовими державними органами, які утворюються на територіях держави, де вводиться правовий режим воєнного стану, заслуховують інформацію керівників органів Національної поліції про стан законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадської безпеки і порядку та результати діяльності на відповідній території, що вказує на відповідність та продовження виконання своїх пріоритетних завдань НП України [1]. Вони закріплені у ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» [2].

Але в умовах дії правового режиму воєнного стану під час забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку на уповноважені органи та підрозділи Національної поліції покладаються особливі вимоги щодо несення служби. До таких особливостей, наприклад, відносяться несення служби щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час комендантського часу, в умовах активних бойових дій під час звільнення окупованих територій; на блокпостах; виявлення та знешкодження диверсійно-розвідувальних груп ворога; під час взаємодії з підрозділами Національної гвардії України та добровольчими формуваннями територіальної громади тощо [1].

Окрім цього, низку особливостей забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку Національною поліцією України в умовах воєнного стану передбачено Постановою Кабінету Міністрів України «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану» від 08.07.2020 № 573, яка крім

питань взаємодії з іншими правоохоронними органами закріплює права патрулів під час дії комендантської години, а саме:

1) затримувати і доставляти в органи або підрозділи Національної поліції осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення [4];

2) перевіряти в осіб посвідчення, документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, або паспортні документи іноземця, особи без громадянства, документи, що підтверджують законність перебування на території України, та перепустки, а в разі їх відсутності – затримувати відповідних осіб та доставляти в органи або підрозділи Національної поліції для встановлення особи; за потреби проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, які ними перевозяться [4];

3) вилучати в осіб предмети, які є знаряддям, засобом або предметом правопорушення, і передавати їх органам або підрозділам Національної поліції [4];

4) тимчасово обмежувати або забороняти на вулицях та дорогах, окремих ділянках місцевості та в інших громадських місцях перебування або пересування осіб, рух транспортних засобів, зокрема транспортних засобів іноземних, консульських установ чи представництв міжнародних організацій; виводити осіб з окремих ділянок місцевості та об'єктів, евакуювати транспортні засоби [4];

5) входити (проникати) на територію та у приміщення підприємств, установ і організацій, у житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать особам, під час припинення кримінального правопорушення та в разі переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, якщо зволікання може створити реальну загрозу життю чи здоров'ю осіб [4];

6) використовувати зі службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, що належать особам (за їх згодою), підприємствам, установам і організаціям, за винятком транспортних засобів іноземних консульських установ чи представництв міжнародних організацій, для запобігання вчиненню кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, що підозрюються у вчиненні злочину або для доставки до лікувальних закладів осіб, які потребують медичної допомоги, проїзду до місця злочину; застосовувати відповідно до законодавства заходи фізичного впливу, зброю і спеціальні засоби [4].

Виходячи з вищевикладеного, до особливостей забезпечення публічної безпеки і порядку Національною поліцією України в умовах воєнного стану можна віднести: особливі повноваження поліцейських, які закріплені в Законі України «Про Національну поліцію України» та які набувають поліцейські лише на період дії правового режиму воєнного стану; підпорядкованість військовим адміністраціям, що є тимчасовими державними органами, які утворюються на територіях

держави, де вводиться правовий режим воєнного стану, пріоритетними завданнями діяльності Національної поліції в зазначених умовах є попередження, забезпечення посиленої охорони особливо важливих та інших об'єктів; забезпечення публічного порядку та безпеки; участь у рятуванні людей та надання їм допомоги; забезпечення охорони майна, яке залишилося без догляду; особливості взаємодії з підрозділами Національної гвардії, органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, а також добровольчими формуваннями територіальної оборони, які виражаються в особливих умовах несення служби (за місцем, наприклад на блокпосту; часом, наприклад під час дії комендантської години тощо).

Список використаних джерел

1. Закон України «Про національну безпеку України»<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
2. Закон України «Про Національну поліцію України».<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Ковалів М.В., Іваха В.О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану» від 08.07.2020 № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020п#>.

Аліса ВОЙТОВА,

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, доцент, доцент, кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Євгеній ГУЗЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА БЛОКПОСТАХ

У зв'язку з виникненням збройного конфлікту на сході України національна поліція задіяна для несення служби на стаціонарних та мобільних блокпостах. З'явилися вони навесні 2014 року і з тих пір цілком увійшли в повсякденне життя. І якщо в 2014 році їх наявність і географія розташування не викликала нарікань у громадян у зв'язку з дійсною необхідністю контролю за переміщенням зброї, контрабанди,

переслідування злочинців, перевезення наркотичних засобів, осіб які брали участь в незаконних банд формуваннях, осіб які перебували в розшуку.

Така концепція оперативного контролю за переміщенням громадян автотранспорту з метою це перш за все більш притаманна ЗСУ в рамках територіальної оборони в разі бойових дій він буде використовуватися військами України для оборони і захисту території, а під час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил чи при спецопераціях здебільш задіюються співробітники національної поліції для охорони публічного порядку безпеки чи припинення незаконного обігу зброї, контрабанди, наркотичних засобів, осіб в розшуку через механізм розміщення в ключових точках транспортних магістралей тимчасових споруд блокпостів на даний момент повністю є ефективним.

Стационарний блокпост: збудовані робочі модулі для проходження перевірки громадянами. Блокпост укріпленний захисними спорудами, облаштовані зручні місця для очікування громадян та проживання поліцейських. Постійні блокпости розміщуються на дорогах або на основних шляхах, зазвичай на перетині доріг, або на в'їзді в контрольований район. Такий блокпост обслуговується цілодобово і особовий склад на них перебуває постійно.

Облаштування блокпосту: колючий дріт або вита спіраль дроту повинні захищати блокпост з усіх боків за винятком одного вузького проходу. Цей прохід повинен захищатися кулеметом. Висота дротяного загородження не повинна перевищувати рівня спостереження, для блокування руху повинен бути передбачений великий важкий, але в той же час швидкодіючий шлагбаум.

На оснащення поліції надійшли також технічні новинки – спеціальні прилади з камерами та функцією нічного бачення для обстеження транспортних засобів у важкодоступних місцях. Комфортний, оснащений сучасною технікою блокпост дозволить громадянам швидко і зручно проходити контроль, а поліцейським – якісно виконувати свої обов'язки щодо забезпечення безпеки та правопорядку.

Щоб правоохоронці могли цілодобово і в будь-яку погоду нести службу, на блокпосту передбачені модулі з планшетами для перевірки транспортних засобів і громадян, які прямують через блокпост. Проведені зв'язок, інтернет, освітлення та опалення в модулях як для роботи, так і для відпочинку. На модулях встановлені спеціальні інформаційні стенди.

Мобільні блокпости встановлюються на короткий проміжок часу і їх дислокація на дорогах носить тимчасовий, блукаючий характер. Місцезнаходження посту визначається обставинами які склалися внаслідок оперативної ситуації чи при проведенні спеціальної операції. Місце вибирається так, щоб пост неможливо було об'їхати,

наприклад, біля залізничного переїзду, поблизу ділянки дороги з високими схилами, глибокими кюветами і в інших місцях, де машини з підозрюваними не зможуть розвернутися і піти в сторону. Місцевість навколо поста повинна бути відкрита для кругового обзору.

Навіть при нестачі особового складу перевіряючий наряд повинен складатися не менше ніж з трьох працівників. Один – перевіряє документи, другий (старший поста) – для підстраховки та третій – напоготові.

Крім особового складу що проводить огляд машин, як мінімум, 2 працівника повинні бути виставлені по обох кінцях полотна дороги. Їх завдання – обмежити потік машин в зону перевірки, якщо терористи спробують пробитися з боєм. На постах має бути резервний транспортний засіб для погоні, на той випадок, коли якась машина прорветься.

Основні правила догляду.

Позиція поліцейського повинна бути замаскована і мати хороший огляд для ведення ефективного вогню на поразку. Поліцейський повинен знаходитися на такій відстані від основної групи, щоб він міг бачити (і бажано чути) все, що відбувається при перевірці автотранспорту та громадян, бо вогонь він відкриває при ускладненні обстановки без наказу, на власний розсуд. Він повинен знаходитися в секторі обстрілу старшого поста для вогневої підтримки з його боку і недопущення нападу ззаду. Під час огляду зброя повинна бути у готовності та заряджена, а поліцейські повинні знаходитись один від одного на відстанях, що дозволяють прикриття та розпізнавання сигналів комунікації, при чому, уникати появи на лініях ведення вогню партнерами. Основна зброя у того, хто перевіряє транспортний засіб або особу, повинна бути короткоствольною та малогабаритною (пістолет, пістолет-кулемет і т.п.), щоб уникнути враження сторонніх осіб та швидко діяти при виникненні позаштатних ситуацій.

Найчастіше використовується два типи огляду, поверхневий огляд або ретельний огляд. Оглядаючи автомобіль не дозволяйте водієві квапити вас.

Ще один спосіб огляду - це спеціальний огляд. Він проводиться, якщо є інформація про перевезення зброї чи вибухівки або (ДРГ). Тоді вам потрібно бути готовим «залізати» в найбільш недоступні місця автомобіля. Основні правила огляду: шукайте сліди недавньої активності (зідрана фарба і т. ін.). Запитайте себе: «Де б ти сховав зброю?»

Всі дії примушуюте робити автовласників, не торкайтеся нічого власноруч. Слідкуйте уважно за реакцією водія, чи часом він не нервує.

Список використаних джерел

1. Євтушок В.А, Смола Р.М. особливості несення служби національною поліцією на стаціонарних і мобільних блокпостах <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e31bd6f7-4eac-46e5-ab5a-1b2a9d194110/content>.

2. Дії працівників Національної поліції та їх особиста безпека при зупинці транспортного засобу: навч. посіб. / [В.А Сягровець, Ю.І. Давигора, Є.В. Гузенко та ін.] ; під. заг. ред. Сербина Р.А., Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 67 с.

3. Тактика дій працівників національної поліції України в особливих умовах: практ. посіб. / [В.А. Сягровець, О.В. Хуторянський, Є.В. Гузенко та ін.] ; під. заг. ред. Сербина Р.А., Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 138 с.

Римма ГАЛЕВИЧ,

здобувач другого рівня вищої освіти
магістра 5 навчальна група 2КМПД
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Вікторія ЛИТВИН

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ПОРЯДОК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Україна набирає обертів трансформації навіть у нелегкий для неї бойовий час. Усі державні інституції працюють на забезпечення безпеки громадян та їх комфортного проживання в країні. Важливим завданням в наш час є піклування про фізичне та ментальне здоров'я дітей, підлітків, молоді, які тільки формують свій життєвий шлях. Саме тому, останнім часом в освітньому процесі відбувається реформація, яка направлена на формування безпечного освітнього середовища.

Безпечним освітнім середовищем, відповідно до ст. 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту», є комплекс заходів у освітньому закладі, які мають забезпечити профілактику заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди від:

- недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил;
- нехтування законодавством щодо кібербезпеки та кібергігієни, захисту персональних даних;
- небезпечних харчових продуктів;
- булінгу, який може відбуватись;

- насильства усіх видів;
- вживання алкогольних напоїв, тютюнопаління [1];
- терористичних актів тощо.

Міністерство внутрішніх справ також безпосередньо долучилось до формування безпечних умов для молоді з метою забезпечити їх від надзвичайних ситуацій, терористичних актів, правопорушень та злочинів проти них. До прикладу, Державна служба України з надзвичайних ситуацій (далі - ДСНС) розробила методичні рекомендації чіткого реагувати співробітниками освітнього закладу на надзвичайні події, які можуть трапитись [2].

Також, розроблені протоколи безпеки, які містять загальнообов'язкові правила поведінки в разі оголошення сигналу «повітряна тривога», ракетної небезпеки та перебування в укриттях різних рівнів. Протоколи дозволяють випрацювати механізм евакуації учасників освітнього процесу до безпечних місць забезпечивши їх, при цьому, всім необхідним [2].

Національна поліція України також долучилась до розробки рекомендацій, які містять правила взаємодії офіцера Служби освітньої безпеки з:

- керівництвом та персоналом закладу освіти;
- ювенальною превенцією;
- поліцейськими офіцерами громади;
- дільничними офіцерами поліції;
- ДСНС;
- батьками та учнями тощо.

Як висновок, варто сказати, що в освітніх закладах вже поступово з'являються офіцери служби освітньої безпеки, які мають докладати усіх зусиль до того, щоб запобігти виникненню надзвичайної ситуації в освітньому закладі, або ж сприяти швидкому реагуванню на них.

Список використаних джерел

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
2. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки: Державна служба якості освіти України URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Bezpechne_osvitnie_seredovysche_2022_SQE-SURGe.pdf.

Наталія ГРИГОРЧУК,

аспірант 3 курсу кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, викладач кафедри
кримінального процесу, професор Національної
академії внутрішніх справ

Ганна СТЕПАНОВА

МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

У сучасному світі, де швидкість та ефективність є ключовими факторами вирішення конфліктів, альтернативні методи правосуддя набувають все більшого значення. Одним з них є медіація, це процедура яка відіграє важливу роль в арсеналі інструментів для вирішення кримінально-правових конфліктів, особливо коли мова йде про неповнолітніх, які вперше вчинили кримінальний проступок або злочин невеликої тяжкості. На відміну від традиційної судової системи, яка часто зосереджена на покаранні, медіація пропонує альтернативний шлях, заснований на відновленні та взаєморозумінні. При переході безпосередньо до обраної теми, важливо розглянути, як цей процес в кримінальному провадженні для неповнолітніх може слугувати більш гуманною альтернативою судовому розгляду.

Отже, згідно Закону України «Про медіацію» медіація – добровільна, позасудова, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [3].

Якщо ж розглядати медіацію в рамках кримінального процесу, то медіація – добровільна, позасудова процедура, під час якої неповнолітній, який є підозрюваним у вчиненні кримінального правопорушення, та потерпілий за допомогою посередника (адвоката) намагаються врегулювати конфлікт шляхом укладення угоди про застосування Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення [6].

Медіаційний процес сприяє відновленню справедливості, замість простого покарання. Дозволяє неповнолітнім відповідально ставитися до своїх дій, розуміти наслідки та відшкодувати завдану кримінальним правопорушенням шкоду. Крім того, забезпечує більш ефективне та менш травматичне вирішення кримінально-правових конфліктів, ніж традиційна судова система, тим самим сприяючи зміцненню довіри до правової системи та підвищенню її ефективності.

Дослідження окремих елементів функціонування медіації у рамках ювенальної юстиції було проведено у наукових роботах як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Серед них – Ю.В. Баулін, І.А. Войтюк, І.І. Смельянова, Н.В. Ортинська, З.Д. Смітєнко, В.Я. Тацій, Н. Турман, та інші. Водночас питання про роль медіації у сфері запобігання кримінальним правопорушенням неповнолітніх раніше не вивчалось.

Захист прав неповнолітніх у кримінальному процесі в Україні останніми роками пройшов значні зміни, що відображають як міжнародні стандарти, так і внутрішнє прагнення країни забезпечити ефективніші гарантії прав людини. Реформи у цій сфері були спрямовані на покращення механізмів захисту і на впровадження нових підходів до розгляду справ, де залучені неповнолітні. Ідея впровадження механізмів медіації знаходить широку підтримку серед правових експертів. Така увага до медіації має під собою міцне обґрунтування, адже її успішне застосування в інших країнах підтверджує її високу ефективність. Крім того, цей напрямок лінійно вписується в процеси гармонізації українського законодавства з нормами Європейського Союзу. Це підкріплюється численними рекомендаціями та рішеннями Ради Європи, зокрема, Рекомендацією № R (99) 19 від 15.09.1999 про медіацію у кримінальних справах та Основоположним рішенням Ради Європейського Союзу від 15.03.2001, які акцентують на важливості розробки та впровадження програм відновного правосуддя в національні правові системи [4].

В європейському контексті законодавчі рамки, які регулюють процес медіації у справах неповнолітніх, демонструють різноманітність підходів та акцентують на захисті прав та інтересів молодих людей в кримінальному процесі. Ці рамки розроблені з метою не тільки забезпечення справедливого правосуддя, але й сприяння реінтеграції неповнолітніх в суспільство, мінімізації їхньої стигматизації та запобіганні повторній злочинності.

У більшості країн світу медіація є визнаним і широко використовуваним методом вирішення конфліктів між людьми. У США, Канаді, Австрії, Великобританії, Німеччині, Норвегії, Фінляндії, Франції, Польщі та інших європейських країнах прийнято спеціальні закони, що захищають право медіатора на нерозголошення інформації, отриманої від сторін у процесі медіації. Перша спроба запровадження медіації у польське законодавство була пов'язана з прийняттям нового Кримінального кодексу, що вступив у силу 1 вересня 1998 р. Важливу роль стосовно координації діяльності щодо проведення медіації, підготовки необхідних спеціалістів виконує Польський Центр Медіації, який нараховує понад 1000 членів і має понад 50 осередків та філій по всій країні та займається посередництвом у всіх сферах суспільного життя.

Широкого застосування медіація знайшла у ювенальній юстиції в Німеччині, яка розглядається як альтернатива кримінальній відповідальності та покаранню. Отриманий досвід застосували до більшості кримінальних правопорушень. Так, можливість застосування медіації не обмежуються тяжкістю злочину, а сама медіація розглядається як підстава для пом'якшення покарання або взагалі звільнення від кримінальної відповідальності та покарання. Особливу увагу звертає те, що органи кримінальної юстиції зобов'язані на кожній стадії кримінального процесу встановлювати можливість досягнення примирення. Велика Британія зосереджується на програмах відновлювальної юстиції, які включають зустрічі між жертвами та правопорушниками під наглядом медіатора, з метою досягнення взаєморозуміння та відшкодування шкоди. Законодавство, що підтримує медіацію, було включено до Федерального закону. Курс медіації став обов'язковим компонентом навчальної програми у багатьох правничих школах Німеччини. Професія медіатора отримала статус підприємницької діяльності: з відповідним сертифікатом професійний медіатор має право проводити медіацію, користуючись ліцензією, подібно до інших підприємців. Франція та Італія інтегрували медіацію в ювенальну юстицію як спосіб сприяння соціальної інтеграції неповнолітніх та врегулювання конфліктів без звернення до суду. Більшість країн Європи акцентують на необхідності відновлення зв'язків між правопорушником та потерпілим, а також між правопорушником та суспільством. Велика увага приділяється ролі сім'ї та місцевої спільноти в процесі медіації, вважаючи їх ключовими факторами в процесі реабілітації та інтеграції.

Однією з перших країн у Європі, яка почала застосовувати відновний підхід до проблем злочинності та її наслідків, є Великобританія. Головною метою програми відновного правосуддя було поширення інформації про альтернативи кримінальному правосуддю у справах неповнолітніх. У Великій Британії медіація успішно застосовується для вирішення конфліктів між учнями в школах, включаючи випадки булінгу. Через медіаційні процедури учні навчаються вирішувати конфлікти мирним шляхом, розвивають емпатію та відповідальність за свої дії. Ці навички важливі не тільки для вирішення поточних конфліктів, але й для запобігання майбутнім правопорушенням. Певні особливості має інститут медіації в Австрії, зокрема стосовно підготовки медіаторів. Так, правове регулювання основних принципів медіації, професійної підготовки та акредитації медіаторів передбачено Цивільним законом про медіацію (Zivilrechtsmediationsgesetz). Щоб бути акредитованим, кандидат повинен бути включеним до списку осіб, що формується регіональним Верховним Судом. Медіатор має право претендувати на включення в такий список, якщо він відповідає певним критеріям: мінімальний вік –

28 років; не менше 200 годин професійного навчання в одному з акредитованих закладів (навчання повинно проходити тільки в зареєстрованих навчальних закладах, у тому числі в університетах). Кожні п'ять років медіатори повинні проходити підвищення кваліфікації. Загалом же сьогодні в Австрії налічується понад 4 тис. медіаторів, які мають право діяти самостійно або бути частиною якоїсь організації, та приблизно 60 установ, яким дозволено навчати професійних медіаторів.

В Україні відзначається прагнення до приведення національного законодавства у відповідність з міжнародними стандартами захисту прав дитини. Україна, як учасниця Конвенції ООН про права дитини, взяла на себе зобов'язання забезпечити захист прав неповнолітніх у всіх сферах життя, включаючи кримінальний процес [1].

Основою для захисту прав неповнолітніх у кримінальному процесі слугує Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК), який містить низку положень, спеціально призначених для регулювання процесуального становища неповнолітніх. Зокрема, передбачено застосування спеціальних процесуальних гарантій: обов'язкова участь захисника при допитах (п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 52 КПК України), обмеження у тривалості допиту (статті 226, 491 КПК України), заборона на застосування засобів фізичного та психічного тиску. У рамках реформи кримінальної юстиції, Україна зробила акцент на розвитку системи ювенальної юстиції, спрямованої на захист інтересів неповнолітніх, їх соціалізацію та реабілітацію. Були розроблені та впроваджені спеціальні програми підготовки фахівців, зокрема суддів, прокурорів, слідчих та адвокатів, з питань взаємодії з неповнолітніми.

Щоб забезпечити ефективне впровадження та використання медіації в Україні уряду та правоохоронним органам важливо взяти до уваги наступні рекомендації. Розробити та ухвалити законодавчі акти, що регулюють процес медіації, включаючи визначення прав і обов'язків учасників медіаційного процесу, захист конфіденційності та юридичну силу медіаційних домовленостей. Створити національні стандарти для підготовки та сертифікації медіаторів. Провести навчальні програми, спрямовані на розвиток навичок, необхідних для ефективної медіації, з особливим акцентом на роботу з неповнолітніми та врахуванням культурних особливостей. Відкрити мережу медіаційних центрів, які б забезпечували доступність та високу якість медіаційних послуг по всій країні. Забезпечити ці центри необхідними ресурсами та підтримкою. Реалізувати інформаційні кампанії для підвищення обізнаності серед населення про переваги медіації як альтернативного способу вирішення конфліктів. Особлива увага має бути приділена популяризації медіації в школах та інших освітніх установах. Встановити систему моніторингу та оцінки ефективності медіації, щоб забезпечити збір даних, аналіз результатів і постійне

вдосконалення медіаційної практики. Активізувати співпрацю з міжнародними організаціями та країнами, які мають успішний досвід впровадження медіації, для обміну знаннями, досвідом та найкращими практиками. Впроваджувати та підтримувати спеціалізовані програми медіації, що враховують особливості різних категорій спорів, зокрема сімейні, трудові, споживчі, та ювенальні справи. Це дозволить забезпечити більш ефективне та цілеспрямоване вирішення конфліктів, з урахуванням специфіки кожного випадку.

Питання медіації як інструменту захисту прав неповнолітніх у кримінальному процесі має велике значення як для суспільства в цілому, так і для наукової спільноти, оскільки воно торкається фундаментальних питань правосуддя, захисту прав дітей та соціальної гармонії. Допомагає вирішувати конфлікти шляхом діалогу та взаєморозуміння, що сприяє зміцненню соціальної згуртованості та побудові більш гармонійного суспільства. Сприяє швидшій реабілітації та соціалізації, зменшуючи ймовірність повторних правопорушень. Акцент на відновному правосудді що стосуються неповнолітніх, підкреслює прихильність суспільства до захисту та просування прав дітей. Відновне правосуддя пропонує альтернативний погляд на розв'язання конфліктів, що стимулює науковців розробляти інноваційні підходи в теорії та практиці правосуддя. Ця галузь сприяє міждисциплінарним дослідженням, оскільки вона об'єднує знання з різних областей для розробки комплексних стратегій вирішення соціальних проблем. Таким чином, тема відновного правосуддя особливо у контексті захисту прав неповнолітніх, має велике значення для розвитку справедливого, гуманного суспільства та сприяє науковому прогресу в розумінні та вирішенні соціальних конфліктів.

Відновне правосуддя, як інструмент захисту прав неповнолітніх у кримінальному процесі відкриває перед Україною шлях до більш гуманного та ефективного правосуддя. Воно не лише сприяє відновленню справедливості та реінтеграції неповнолітніх в суспільство, а й має потенціал створити основу для мирного вирішення конфліктів на багатьох рівнях. Застосування медіації вимагає злагоджених зусиль уряду, правоохоронних органів, наукової спільноти та всього суспільства. Це наш шанс побудувати більш справедливе, чутливе до потреб людей суспільство, де кожен конфлікт розглядається як можливість для розвитку та позитивних змін.

Список використаних джерел

1. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25.01.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.
2. Декларація прав дитини від 20.11.1059. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#n75.
3. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

4. Рекомендація N R (99) 19 Комітету міністрів Ради Європи державам – членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_828#Text.

5. Рекомендація Rec (2002) 10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в цивільних справах. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2002_10_2002_09_18_1.pdf.

6. Наказ Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України від 21.01.2019. № 172/5/10. Про реалізацію пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0087-19#Text>.

7. Степанова Г.М., Григорчук Н.П. Сучасна характеристика інституту медіації. Юридичний науковий електронний журнал Запорізький національний університет. 2022 №1. URL: file:///C:/Users/User/Desktop/2021-2022/1_2022.pdf.

Альона ЄФИМЕНКО,

курсант 205 н.г. навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Валерій СЮРАВЧИК

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМ ЗЛОЧИНАМ

В Україні підрозділи Національної поліції регулюють дорожній рух та здійснюють контроль за дотриманням Правил дорожнього руху (надалі – ПДР) його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі.

Головним суб'єктом спеціального запобігання дорожньо-транспортним злочинам виступають підрозділи Національної поліції, зокрема Департамент патрульної поліції, які здійснюють правовиховну роботу з безпеки руху серед водіїв на транспортних підприємствах, а також серед населення. Патрульною поліцією здійснюється

правовиховна робота з безпеки руху серед водіїв на транспортних підприємствах, а також серед населення.

Поліцейські вирішують поставлені перед ними завдання у взаємодії з іншими підрозділами, службами з безпеки дорожнього руху (надалі – БДР) підприємств, установ і організацій всіх форм власності, іншими державними і громадськими організаціями, діяльність яких пов'язана із забезпеченням БДР, а також з трудовими колективами і громадськістю.

Статистика ДТП щодня доводить, що за розміром та характером заподіюваної шкоди дорожньо-транспортні правопорушення значно переважають умисні злочини, які звичайно перебувають у центрі уваги кримінологів. Щодня на автошляхах Україні зростає аварійність, що супроводжується смертельними випадками [1, с. 154–155].

За офіційними даними Департаменту патрульної поліції України за період з 2017 по 2023 роки трапилось 170497 ДТП з постраждалими [2].

Слід зазначити, що статистика ДТП за 2022 та 2023 роки, з огляду на масштабну агресію проти України, має багато нюансів та враховує не всі ДТП з потерпілими, які трапились в країні, зокрема в період з 24 лютого по 31 грудня 2022 року.

Так, патрульна поліція зазначила, що через тривалі бойові дії та окупацію, статистика ДТП у Донецькій, Луганській, Харківській, Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях може бути не зовсім повною.

Згідно з оприлюдненими даними, у 2023 році в Україні трапилось **23642** ДТП з загиблими та травмованими (у 2022 році – **18628**). У минулому році в ДТП загинуло **3053** особи (у 2022 році – **2 791**), а ще **29502** були травмовані (у 2022 році – **23145**). Значна кількість – 33 % загиблих та/або травмованих у ДТП – пішоходи (1261 особа загинула і 8005 осіб травмовані). На дорогах України загинуло 164 дитини та травмовано 4435 дітей віком до 18 років [3]. За питомими показниками аварійності та наслідками ДТП Україна також є одним з лідерів серед європейських держав.

Дорожньо-транспортні правопорушення відносяться до правопорушень, учинених з необережності, під якими розуміють сукупність усіх учинених за необережної вини правопорушень у формі *недбалості* та *самовпевненості* на території країни за певний проміжок часу і характеризується кількісними (станом і динамікою) і якісними (структурою) показниками. Серед усіх правопорушень, учинених з необережності, автотранспортні відносять до технічної необережності – тобто вчинених у сфері дії або використання

технічних засобів, машин, механізмів та інших джерел підвищеної безпеки [4, с. 65].

Стратегією підвищення рівня БДР в Україні на період до 2024 року [5] визначено, що БДР на сьогодні є ключовим елементом розвитку суспільства. Значна кількість транспортних засобів є невід'ємною частиною економіки країн, але водночас транспортні засоби несуть небезпеку життю громадян. Лідери багатьох держав світу об'єднують свої зусилля для зменшення кількості постраждалих та травмованих внаслідок ДТП.

Позитивним кроком на шляху до врегулювання проблеми покращання БДР є схвалення Стратегія підвищення рівня БДР в Україні на період до 2024 року [5], спрямовану на зниження рівня смертності внаслідок ДТП щонайменше на 30 % до 2024 року, зниження ступеня тяжкості наслідків ДТП для учасників дорожнього руху та зменшення соціально-економічних втрат від дорожньо-транспортного травматизму, а також запровадження ефективної системи управління БДР для забезпечення захисту життя та здоров'я населення.

Стратегією визначено пріоритети у сфері БДР, формування напрямів і способів їх досягнення, а також формування в усіх учасників правовідносин у сфері БДР розуміння важливості проблеми смертності внаслідок ДТП та перспектив.

Отже, з метою зниження смертності внаслідок ДТП та забезпечення БДР необхідні наступні заходи:

- удосконалення системи ефективного провадження справ за фактами порушення ПДР, враховуючи посилення покарання за повторні порушення;
- забезпечення функціонування системи автоматичної фіксації порушень ПДР (зокрема, прийняття необхідних нормативно-правових актів та здійснення інших заходів, спрямованих на впровадження цієї системи в Україні) з метою зменшення кількості таких порушень та тяжкості їх наслідків;
- забезпечення контролю за дотриманням учасниками ПДР з метою профілактики дорожньо-транспортного травматизму;
- запровадження контролю та перевірки виконання основних елементів безпеки – використання ременів безпеки та системи безпеки для дітей, використання шоломів, невикористання мобільних телефонів водіями під час керування автомобілем;
- удосконалення обліку адміністративних правопорушень у сфері БДР з урахуванням досвіду країн ЄС;
- проведення вибіркового контролю водіїв на стан алкогольного та наркотичного сп'яніння під час керування автомобілем за допомогою спеціального обладнання.

Значна частина Стратегії стосується проведення масової роз'яснювальної роботи. Але як показав аналіз ефективності вжитих заходів [6] та статистика ДТП, дані заходи є вкрай неефективними.

Тому пропонується посилити контроль за дотриманням водіями ПДР шляхом запровадження засобів телематики, які б фіксували ці порушення та каналами передачі даних надавали страховикам та правоохоронним органам [28].

Розв'язання проблеми здійснюватиметься із застосуванням системного підходу обґрунтованих цільових показників шляхом впровадження сучасних вимог і технологій, які системно охоплюють усі ключові аспекти БДР, зокрема поведінку людини (людський фактор), дорожню інфраструктуру, конструкційну безпеність транспортних засобів, і одночасно розглядаються на етапі запобігання аварії, під час аварії та після неї відповідно до загальноприйнятих у світі підходів до формування та реалізації політики підвищення БДР [8, с. 30].

Запровадження позитивного досвіду зарубіжних країн в діяльність підрозділів НП України дозволить подолати низку негативних чинників БДР, вдосконалити нормативно-правове регулювання безпекою дорожнього руху, підвищити рівень дорожньої дисципліни і водійської майстерності та координацію заходів державних суб'єктів БДР.

Список використаних джерел

1. Сюрвачик В. Г. Запобігання дорожньо-транспортним правопорушенням у контексті реформування національної поліції України та законодавчих новацій у сфері безпеки дорожнього руху. *Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ*. 2018. № 1 (106). С. 158–172.
2. Статистика ДТП в Україні. Офіційний сайт Патрульної поліції. URL: <https://patrolpolice.gov.ua/statystyka/>.
3. Статистика ДТП в Україні за 2017–2023 роки. Патрульна поліція. URL: <https://patrolpolice.gov.ua/statystyka/>.
4. Забезпечення Національною поліцією безпеки дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: метод. рек. / В. І. Варивода, Д. А. Євдокимов, В. Г. Сюрвачик, О. М. Жук; І. І. Риндюк. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. 110 с.
5. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року: Розпорядження Кабінету міністрів України від 21.10.2020 р. № 1360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-p#Text>.
6. Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху: інформаційно-аналітичний огляд / В. Л. Костюк, В. Г. Сюрвачик. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 46 с.

Марта ЗУБКЕВИЧ,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю (081) Право, навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

Юлія КОМАРИНСЬКА

ПРОФІЛЮВАННЯ ЯК ПСИХОЛОГО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ МЕТОД ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ПРАВОПОРУШНИКА

Останні кілька десятиліть триває безперервний процес розробки такого інструменту розслідування як кримінальне профілювання. Данна концепція аналізу поведінкових особливостей активно використовується правоохоронними органами і стала об'єктом багатьох наукових досліджень. Проте, окрім своєї початкової концепції як методики, яка спрямована на ідентифікацію правопорушника за певними характеристиками, кримінальне профілювання охоплює інші аналітичні заходи – мотиваційні фактори, географічна закономірність, повторюваність кримінальних правопорушень і цей список постійно поповнюється.

Профілювання правопорушника включає у себе аналіз різних аспектів – особистість, психологічні риси, соціальний статус, особливо ознаки вчинення правопорушення, типові знаряддя та різні специфічні деталі.

Існують різні методики профілювання, включаючи:

– географічне профілювання; (метод аналізу, обґрунтований на географічних даних та закономірностях, які були наявні у розташуванні кримінально-протиправних подій. Дієвість географічного профілювання ґрунтується на тому, що для реалізації протиправного задуму у вигляді чергового скоєння правопорушення особа вирушає до місця кримінального правопорушення зі своєї привичної точки дислокації у пошуку підходящої жертви, та вчиняє кримінальне правопорушення там, де її знаходить. Завдяки цьому вдається зробити прогнозування майбутніх правопорушень на основні географічних закономірностей) [1].

– поведінковий аналіз; (вивчення поведінки на основі дій, образу життя, вчинків, реакцій. Це дає зрозуміти певну мотивацію та психологічні риси на основі поведінки);

– психологічне профілювання. (процес, метою якого є визначення особливостей конкретної особистості шляхом спостережень за нею або за рахунок досліджень звітів про її дії) [2].

Кожен з цих підходів має свої особливості та обмеження, але разом вони створюють комплексний підхід до аналізу кримінальної протиправності.

Сам метод профілювання використовується у різних сферах кримінального розслідування – серійні злочини, нерозкриті та складні кримінальні справи. Може служити додатковим інструментом для правоохоронних органів у пошуку та ідентифікації правопорушників чи передбаченні дій і формуванні стратегій.

Найвідомішим американським кримінальним профайлером вважається Джон Дуглас – працівник ФБР, котрий значно вплинув на розвиток методів профілювання. Він один із перших використовував психологічний профілінг для аналізу та ідентифікації серійних вбивць та інших злочинців на основі їхньої діяльності. Завдяки своїм методам успішно визначав типологію особистості злочинця, їх мотиви, слабкі місця, демографічні особливості. Розслідування злочинів Теда Банді (один із найвідоміших серійних вбивць в історії криміналістики) відіграло велику роль у розвитку методів кримінального профілювання. Дж. Дуглас застосував досвід і знання із попередніх досліджень для аналізу поведінки, мотивів та методів дій Теда Банді. Розробив докладний психологічний портрет, враховуючи особистісні риси, способи вчинення вбивств та мотивації даного вбивці. Це неабияк допомогло правоохоронним органам зрозуміти мислення і логіку прогнозування наступних дій Теда Банді, Джеффри Даумера, Джона Вейна Гейсі, О.Дж. Сімпсона, Тімота Маквея. У всіх цих справах профайлери відіграли ключову роль у розслідуванні та судовому процесі за допомогою консультацій і рекомендацій щодо психологічного портрета вбивць та досягненню справедливого вироку [3].

Можна виділити декілька ключових аспектів профілювання особи-правопорушника, а саме: *психологічні характеристики* (емоційний стан, особливість хаарктеру), *Modus Operandi* (стиль і метод вчинення правопорушення особою), мотиви (чому і що спонукало), *географічна закономірність* (місцезнаходження і пересування, маршрут), *характеристика жертв* (спільні риси, соціальна група) та *професійні навички* (використання певних

професійних знань, аби звузити коло пошуку особи чи її приналежність до певної професії).

Не зважаючи на усе, профайлінг може бути корисним інструментом для розслідування та розгляду кримінальних справ, проте його використання потребує обґрунтованості, достовірності та врахування вимог правової системи. Профайлінг повинен будуватись на об'єктивних даних та методах, що мають наукове підґрунтя. Точність і достовірність мають бути достатніми, аби вважатись доказами у суді і лиш за умови, що це не суперечить закону та правилам пропуску доказів, а значимість дорівнює вимогам справедливості.

Список використаних джерел

1. Rossmo D. K., Velarde L. Geographic profiling analysis: Principles, methods, and applications. S. Chaïney & S. Tompson (Eds.). Crime mapping case studies: Practice and research, 2008.

2. R. Lambiotte and M. Kosinski, 'Tracking the Digital Footprints of Personality', Proceedings of the IEEE 102, no. 12 (December 2014): 1934–39, <https://doi.org/10.1109/JPROC.2014.2359054>.

3. Джон Дуглас, Марк Олшейкер. Вбивця сидить навпроти: як у ФБР викривають серійних вбивць та маніяків: Видавництво Клубу клубас, Клаунас, Литва – 232 с, 2016 р.

Каріна ІСЬКОВА,

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Євгеній ГУЗЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ ПРАВООХОРОНЦІВ У ВОЄННИЙ ЧАС

Воєнний стан, це період, що пов'язаний із протидією російській агресії, який зобов'язує ретельно підійти до визначення та застосування повноважень Національної поліції, її структурних підрозділів. Згідно ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. до складу поліції відносяться відповідні ланки з певними функціями, а саме: кримінальна поліція, органи досудового розслідування, патрульна поліція, поліція охорони, а також спеціальна поліція та поліція особливого призначення [1, с. 8].

Збройний конфлікт в Україні потребує змін в правоохоронній діяльності, особливо це стосується порядку несення служби, виконання складних службово-бойових завдань та тактики дій сил правопорядку.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. регламентує специфіку дій поліції в цих умовах [2].

Виходячи із наявних особливостей, органи Національної поліції сприяють роботі військової адміністрації, органам юстиції, прокуратури, суду. За ними залишається нагальною протидія злочинності, охорона порядку й безпеки, насамперед важливих об'єктів та тих, котрі носять стратегічний характер.

На першому етапі нами було проведено опитування особового складу різних підрозділів Національної поліції з метою визначення особливостей їх несення служби у воєнний час і були отримані наступні висновки:

- вже при стажі роботи до 1 року більшість поліцейських приймали участь у діях у складі малих підрозділів;
- найбільш небезпечними складовими, опитуванні вказали на: ведення вогневого контакту та пересування групи у режимі «пошуку»;
- ризик «дружнього вогню» складає 67 %;
- ризик травмування особового складу перевищив 98 %.

Розгляд тактики дій поліцейських у загальновійськовому бою це окремий напрямок досліджень, який потребує негайного вирішення. Але навіть біглий аналіз вказує на неможливість повністю використовувати усі способи, норми та порядки згідно загальновійськового бою [3 с. 296].

Мова йде про особливу тактику – поліцейський бій. Поліцейський бій – це особливий спосіб ведення загальновійськового бою силами особового складу Національної поліції малими тактичними групами або зведеними загонами. Цей термін не придатний до окремих штурмових бригад Національної поліції.

В подальшому нами було проаналізовано особливості ведення бойових дій військовослужбовцями і вогневого контакту, які ведуть поліцейські. Нами обиралися середні статистичні значення та досвід практичного застосування зброї поліцейськими та військовослужбовцями.

Між поліцейською стріляниною та бойовими діями на полі бою існує значна різниця. Проте поліцейських тренували лише для специфічних ситуацій з використанням вогнепальної зброї. Набуті навички нагадують поліцейським, що це крайній захід для припинення злочину. Ситуація змінилася й вимагає негайних змін у свідомості поліцейських, а також змін тактики, заходів безпеки та загальної боєготовності до дій в умовах бойових дій. Виникають питання щодо

використання важкої техніки, логістики (поповнення боєкомплекту), інженерного захисту та взаємодії з підрозділами Збройних сил України.

Основні ситуації ведення вогневого контакту поліцейським у воєнний час:

- під час несення служби при затриманні злочинців;
- під час несення служби при раптовій зустрічі з ворожими збройними формуваннями;
- при проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях;
- при проведенні поліцейських та спеціальних поліцейських операцій;
- при виконанні штурмових операцій.

Пересування на відкритому просторі (ліс, паркова зона, поле) таких груп майже не відрізняється від дій аналогічних груп збройних сил. І потребує визначення і вирішення наступних елементів при виконанні службово-бойових задач: розвідка та спостереження, вид бойового шиккування, дистанція та інтервали між бійцями, маскування, пересування за картою.

Ми дослідили специфіку пересування в умовах міської забудови, адже тактика поліцейських дій суттєво відрізняється від тактики штурмових підрозділів Збройних сил України. З точки зору дій малого підрозділу в міському середовищі з потенційною можливістю вогневого контакту, найважливішими є наступні аспекти:

- Оцінка обстановки при виборі маршруту руху.
- Вид бойового шиккування.
- Кількість особового складу малого підрозділу.
- Види та завдання інших груп (прикриття, блокування, оцеплення).
- Тактика дій в обмеженому просторі.

Для поліцейського залишається не змінним місце ведення бойових дій, це місце/територія несення служби. В окремих випадках, це місцевість куди він направлений для виконання правоохоронних задач (місце злочину, місце ДТП, тощо). Це правило стосується більшості особового складу Національної поліції, окрім зведених загонів та з'єднань Національної поліції, яким надані особливі повноваження (штурмові бригади Національної поліції).

Недостатні спеціальні знання та вміння, не знання ворожої тактики та озброєння, відносно мала кількість особового складу, а також наявність видів зброї, при використанні яких у поліцейських бракує досвіду, і з урахуванням особливостей ведення поліцейського

бою можна встановити основні особливості тактики дій поліцейських підрозділів при протидії підрозділам збройних сил ворожої країни:

- бій відбувається у складі малих тактичних груп;
- відбувається локальний бій з відсутністю фронту та захищених флангів;
- бій раптовий або з малим часом на підготовку;
- бій швидкоплинний;
- основний вид тактики: вогневий заслін і відступ до наступних позицій;
- маневр малих тактичних груп виконується у бік опорного пункту, посиленої позиції, блок-посту, тощо [3 с. 297].

Проведений аналіз інформації та результатів експериментів вказав на низку проблемних питань, які стосуються участі поліцейських у бойових діях. Основна проблема полягає у відсутності будь якої підготовки правоохоронців до бойових дій. Умовно проведемо поділ визначених проблемних питань на дві складові: використання зброї та тактика дій.

Головна проблема при участі поліцейських у бойових діях під час воєнного стану це наявність особистої зброї, до використання якої він не повністю готовий (автоматична зброя (автомати та кулемети), гранатомети, підствольні гранатомети).

Участь у бойових діях особового складу Національної поліції України це реалії війни. Сили та засоби Національної поліції залучаються до відбиття ворожої агресії майже на всіх напрямках бойових дій. Ефективність підрозділів Національної поліції залежить від особливостей участі груп та підрозділів поліції у загальновійськовому бою, від їх тактики дій, планування та організації дій малих тактичних груп поліції, взаємодії з іншими силовими підрозділами. У подальшому необхідно розглянути тактику дій підрозділів поліції у місті та на відкритому просторі докладніше. Особливе значення має розгляд тактики дій окремих штурмових з'єднань Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Біліченко В. Дослідження ефективності виконання завдань у малих тактичних групах. Молодий вчений. № 11 (99), 2021. С. 296–298.

Вікторія КАРПЕНКО,

курсант навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник науково-дослідної
лабораторії з проблем криміналістичного
забезпечення та судової експертології
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ,
Ігор ЄФІМЕНКО

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВА НА ОСВІТУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Актуальність тематики щодо захисту та реалізації права на освіту під час повномасштабного російського вторгнення не викликає сумнівів, а вирішення її проблемних питань потребують комплексного підходу на міжнародному, загальнодержавному та місцевому рівнях. Ця діяльність в першу чергу, має бути направлена на забезпечення належного захисту учасників освітнього процесу та створення для молоді максимально доступних освітніх можливостей не лише в Україні, а й за її межами. До прикладу, за даними міжнародного дитячого фонду ООН UNICEF, лише за два місяця війни з України мігрувало близько двох мільйонів дітей [1]. Беззаперечно це майбутній інтелектуальний та демографічний (репродуктивний) потенціал нашої країни. Тому для України надзвичайно важливим завданням є не лише репатріація кожного неповнолітнього, які через війну були вимушені залишити рідну державу, а й продовження якісного надання їм освітніх послуг за межами України.

Право на освіту гарантоване Основним Законом України [1]. Зокрема, відповідно до ст. 53, кожен має право на освіту де здобуття повної загальної середньої освіти є обов'язковим. У свою чергу, реалізуючи цей імператив, Україна повинна забезпечити доступність і безоплатність освітніх послуг, у всіх її формах, на державному та місцевому рівнях. Це означає, що громадяни мають право безоплатно навчатися у закладах освіти державної та комунальної форм власності, а ті учні, які належать до національних меншин – додатково мають право навчання рідною мовою.

З правової точки зору конституційні положення щодо права на освіту є впровадженням в національне законодавство ст. 26 Загальної

декларації прав людини [3] та ст. 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права [4].

Ураховуючи сучасні реалії, захист прав на освіту має особливе значення, так як за умов «прогресії конфлікту», ризики для доступу до якісної освіти збільшуються. Під час воєнного стану, держава має забезпечити безпеку не лише освітньої інфраструктури, а й учасників освітнього процесу.

Одним з прикладів створення безпечного простору для отримання якісної освіти в умовах воєнного стану є відкриття альтернативних освітніх програм, пересувних освітніх та психологічних центрів, надання можливості отримання освіти та психологічної допомоги використовуючи сучасні технології. Це має бути доступним без виключення для усіх категорій осіб, а особливо для внутрішньо переміщених. Оскільки внаслідок воєнних дій, втративши документи, власне житло та інші цінні речі і майно вони залишаються перебувати в зоні ризику на психоемоційному рівні. У цьому контексті, невід'ємною складовою навчання є соціалізація учасників освітнього процесу. Спілкування з однолітками, друзями тощо сприяє відновленню стабільного емоційного стану, який як наслідок, відволікає від негативних думок, і допомагає зосередитись на навчанні.

У цьому значенні, спільним завданням Уряду, Міністерства освіти і науки України, відповідних військових адміністрацій є створення безпечних умов для учасників освітнього процесу. Наразі в Україні продовжуються процеси щодо обладнання освітньої інфраструктури необхідними укриттями, які б відповідали встановленим вимогам, а також відбуваються спільні відпрацювання, між учнями та адміністрацією закладів освіти, алгоритму дій під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» [5].

Отже, під час воєнного стану в Україні, влада повинна приділяти особливу увагу захисту права на освіту та забезпечення безпеки всіх учасників освітнього процесу. Важливого значення у вирішенні цього питання відіграє належне нормативно-правове забезпечення суспільних відносин, які б врегулювали процеси навчання в сучасних реаліях.

Список використаних джерел

1. More than half of Ukraine's children displaced after one month of war. *UNICEF* (24.03.2022). URL: <https://www.unicef.org/press-releases/more-half-ukraines-children-displaced-after-one-month-war>.

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

3. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015?find=1&text=%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82#w1_2.

4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042?find=1&text=%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82#w1_1.

5. Безпечне освітнє середовище: як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «повітряна тривога»? 01.08.2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga>.

Олександр КАРЦЕВ,

курсант 215 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Національної академії внутрішніх справ

Олександр ВОЛЯНЮК

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ РОЗВІДКИ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ

Сучасний світ, що переповнений різноманітними загрозами та ризиками, змушує країни та організації приділяти особливу увагу питанням розвідки та забезпечення національної безпеки. У цьому контексті актуальність застосування спеціальних засобів розвідки зростає, оскільки вони дозволяють отримувати необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень у сфері політики, військових операцій, боротьби з тероризмом, злочинністю та іншими викликами сучасності [1].

Спеціальні засоби розвідки мають на меті збір, аналіз та поширення інформації про діяльність потенційних противників, терористичних угруповань, організованої злочинності та інших небезпечних об'єктів. Вони можуть включати широкий спектр технічних засобів, таких як супутникові системи, військові дрони, акустичні та оптичні сенсори, засоби криптографії та багато інших. Крім цього, до спеціальних засобів розвідки можна віднести спеціально підготовлений персонал, який здійснює кіберрозвідку, контррозвідку, відстеження та шпигунську діяльність [2].

Більш детальний опис, якщо розглядати конкретні аспекти ефективності розвідувальних засобів передбачається наступними пунктами:

1. Збір та аналіз розвідувальної інформації:

– Спеціальні засоби розвідки дозволяють збирати та аналізувати інформацію про діяльність потенційних противників, терористичних угруповань, організованої злочинності та інших небезпечних об'єктів.

– Ця інформація може бути отримана за допомогою широкого спектру технічних засобів, таких як супутникові системи, військові дрони, акустичні та оптичні сенсори, засоби криптографії та багато інших.

– Крім того, до спеціальних засобів розвідки можна віднести спеціально підготовлений персонал, який здійснює кіберрозвідку, контррозвідку, відстеження та шпигунську діяльність [3].

2. Оперативність та точність:

– Ефективність застосування спеціальних засобів розвідки полягає, передусім, у їх здатності оперативно та точно збирати інформацію про діяльність потенційних загроз.

– Це дозволяє запобігати можливим конфліктам та мінімізувати ризики для національної безпеки.

3. Боротьба з тероризмом та злочинністю:

– Використання спеціальних засобів розвідки допомагає у виявленні та припиненні злочинних угруповань та терористичних організацій.

– Це є важливим аспектом боротьби з міжнародним тероризмом та забезпеченням громадської безпеки.

4. Баланс між безпекою та правами людини:

– Проте, слід зазначити, що застосування спеціальних засобів розвідки також пов'язане з питаннями приватності, етики та міжнародного права.

– Використання певних технічних засобів, зокрема в області кіберрозвідки, може порушувати права громадян та країн, що може викликати міжнародний скандал та конфлікти.

– Тому важливо знаходити баланс між забезпеченням національної безпеки та збереженням прав людини та приватності [4].

Ефективність застосування спеціальних засобів розвідки полягає, передусім, у їх здатності оперативно та точно збирати інформацію про діяльність потенційних загроз, що дозволяє запобігати можливим конфліктам та мінімізувати ризики для національної безпеки. Крім цього, використання спеціальних засобів розвідки допомагає у виявленні та припиненні злочинних угруповань та

терористичних організацій, що є важливим аспектом боротьби з міжнародним тероризмом.

Проте, слід зазначити, що застосування спеціальних засобів розвідки також пов'язане з питаннями приватності, етики та міжнародного права. Використання певних технічних засобів, зокрема в області кіберрозвідки, може порушувати права громадян та країн, що може викликати міжнародний скандал та конфлікти [5].

Таким чином, актуальність застосування спеціальних засобів розвідки із складним балансуванням між забезпеченням національної безпеки та збереженням прав людини та приватності. Загальна ефективність їх застосування залежить від вміння країн та організацій знаходити цей баланс та використовувати спеціальні засоби розвідки з урахуванням вимог міжнародного права та етичних стандартів.

Таким чином, актуальність застосування спеціальних засобів розвідки та їх ефективність завжди буде предметом жвавої дискусії в умовах зростаючих загроз та швидкісних змін у сучасному світі.

Підводячи підсумки слід зазначити, що актуальність застосування спеціальних засобів розвідки та їх ефективність завжди буде предметом жвавих дискусій. Загальна ефективність їх застосування залежить від вміння країн та організацій знаходити цей баланс та використовувати спеціальні засоби розвідки з урахуванням вимог міжнародного права та етичних стандартів.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rad.gov.ua/laws/show/2469-19>.

2. «Про оперативно-розшукову діяльність» Закон України від 18.02.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.

3. Хараберюш І. Ф. Спеціальна техніка в органах внутрішніх справ. Загальна частина : навч. посіб. / І. Ф. Хараберюш. – Донецьк : Донец. ін-т внутр. справ при Донец. держ. ун-ті, 2002. – 167 с.

4. Методичні рекомендації для організації проведення занять із засобів зв'язку та спеціальної техніки з рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України / Г. Г. Губарев, С. Л. Ємельянов, М. Ф. Логвиненко, В. В. Носов ; за ред. П. І. Орлова. Х. : Вид-во НУВС, 2003. – 86 с.

5. Салон «Спецтехніка» (Харків, Україна) URL: <http://www.spt.com.ua>.

Дарія КЛАДЬКО,

студентка 109-СПРБ н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Національної академії внутрішніх справ
Олександр ВОЛЯНЮК

ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

В умовах воєнного стану українські поліцейські проявляють неабиякі мужність та героїзм, щодня ризикуючи власним життям та здоров'ям заради захисту співгромадян.

Робота правоохоронних органів у зоні прямих бойових зіткнень в умовах воєнного стану дуже відрізняється від повсякденних задач у мирний час. У зоні бойових дій, в умовах воєнного стану, на поліцію покладається низка додаткових завдань, що зумовлює розширення її функціоналу.

Допомога пораненим, евакуація населення із зони прямих бойових дій, патрулювання блокпостів, розшук зниклих безвісти під час бойових дій документування ворожих ударів – усі ці завдання постали перед правоохоронцями після збройного вторгнення російської федерації на мирні українські землі.

Для прикладу розглянемо ситуації в селищі Велика Писарівка (Охтирського району, Сумської області). Поліцейські залишалися у селищі цілодобово. Вони допомагали вивозити людей і надавали першу допомогу пораненим. Підвал під розбитим відділком поліцейські перетворили на тимчасовий штаб: обладнали буржуйкою, електроплитою, розкладними ліжками, аби лишатися на роботі на ніч [2].

Отже, можемо зробити висновок, що правоохоронці роблять все можливе для того, щоб залишатися з людьми та допомагати їм. Також це проявляється у пошуках безвісти зниклих безвісти громадян.

Особа, зникла безвісти за особливих обставин, — це особа, яка зникла безвісти у зв'язку зі збройним конфліктом, воєнними діями,

тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру.

Але варто зауважити, що відповідно до ст. 4 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин з моменту внесення про неї відомостей, що містяться у заяві про факт зникнення до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вважається такою, що зникла безвісти за особливих обставин з моменту подання заявником заяви про факт зникнення особи [3].

У свою чергу, відповідно до осіб, зниклих безвісти за особливими обставинами, поліція проводить такі розшукові заходи:

- запити до інституцій на предмет знаходження в полоні,
- вивчають з'єднання мобільного терміналу,
- проводять опитування очевидців,
- та інші (Кожен випадок індивідуальний).

Окрім пошуку безвісти зниклих осіб поліція виконує й інші не менш важливі функції. Зокрема, патрулювання.

Патрулювання – це об'їзд або обхід території для забезпечення громадського порядку, реагування на заяви про злочини або правопорушення.

«Поліцейські вибірково перевіряють осіб, слідкують за дотриманням обмежень комендантської години та у разі сигналу повітряної тривоги автопатрулі сповіщають про це у гучномовці, а піші наряди допомагають в інформуванні містян щодо розташування найближчого сховища», – сповіщає поліція Києва [4].

Зокрема до посиленого патрулювання вулиць додається патрулювання блокпостів.

Перейдемо до законодавчого блоку. Розглянемо питання стосовно змін. Для прикладу, розділ 5 Закону України «Про Національну поліцію» також зазнав деяких змін, які стосуються періоду воєнного стану.

Поліція отримала можливість здійснювати перевірку документів та фіксувати дані, що містяться в документах, якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених (п. 1 ч. 1 ст. 32).

Поліція має право зупиняти транспортні засоби, якщо наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених.

За новою редакцією ст. 40 поліція зможе використовувати у своїй діяльності такі технічні засоби, як безпілотні літальні апарати, та

спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню; спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- й відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб і номерних знаків транспортних засобів.

За необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського чи іншої особи, та усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір, поліцейський має право застосовувати будь-які підручні засоби, а не тільки ті спеціальні засоби, які передбачені ст. 45 Закону (ч. 5 ст. 42).

Під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу, передбачені ст. 42, стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, які стосуються порядку застосування заходів примусу, порядку застосування спеціальних засобів та порядку застосування вогнепальної зброї (ч. 9 ст. 42) [5].

Отже, робота поліцейських у зоні бойових дій є надзвичайно складною та небезпечною. Вони ризикують своїм життям щодня, щоб захистити громадян та підтримувати порядок. Правоохоронці у зоні бойових дій виконують широкий спектр завдань, включаючи патрулювання, розслідування злочинів, допомогу цивільному населенню та забезпечення громадського порядку.

Список використаних джерел

- 1) ЗУ «Про Національну поліцію», стаття 1, пункт 1.
- 2) URL: <https://www.dw.com/uk/prikordonna-sumsini-zitta-pid-obstrilami/a-68787530> [«Як працює поліція біля кордону»].
- 3) URL: <https://armyinform.com.ua/2023/07/28/shho-robyty-yakshho-blyzka-lyudyna-znykla-za-osoblyvyh-obstavyyn-porady-yurysta/> [«Визначення статусу особи, зниклої за особливих обставин»].
- 4) URL: <https://suspilne.media/kyiv/565999-u-kiievi-posilili-patruluvanna-so-vidomo/>.
- 5) URL: <https://law-in-war.org/naczionalna-policziya-v-umovah-voyennogo-stanu-zminy-v-zakonodavstvi/>.

Альбіна КОЛОМІЄЦЬ

курсант 302 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Богдан ЛІЩУК

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Повномасштабні військові дії Російської федерації проти України, які розпочалися з 24 лютого 2022 року, обумовили консолідацію зусиль всіх без виключення органів державної влади щодо збереження державної незалежності та територіальної цілісності України, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки. Наслідком такої ситуації стало введення правового режиму воєнного стану в Україні, що спричинило зміни в діяльності органів публічного адміністрування, у тому числі і Національної поліції України.

Однією з основних особливостей роботи поліції на деокупованих територіях є співпраця з місцевим населенням, яке може бути не довірливим до державної влади. Професійність, висока кваліфікація та доброзичливе ставлення працівників поліції допомагають залучити місцевих жителів до співпраці та підтримати законність.

У 2023 році діяльність правоохоронних органів здійснювалася в умовах підвищеного навантаження, що пов'язано з виконанням як безпосередньо функцій з протидії злочинності, так і з виконанням завдань з відсічі та стримування збройної агресії російської федерації. Військова агресія призвела до масового вчинення військовослужбовцями збройних сил країни-агресора воєнних злочинів, у тому числі на тимчасово окупованих територіях України, суттєвого зростання кількості зброї та боєприпасів у цивільного населення країни, тимчасової окупації окремих районів території держави, руйнування об'єктів критичної інфраструктури, насамперед енергетики, блокування логістичних каналів, знищення житлового фонду населених пунктів та промислових об'єктів, зростання витрат на воєнні та відновлювальні потреби, масового переміщення біженців, підвищення рівня безробіття та, як наслідок, погіршення фінансово-економічного становища населення України[1].

Від самого початку повномасштабного російського військового вторгнення поліція виявила себе як досить стійка і дієва система, що оперативно та доволі ефективно відреагувала на такі екстраординарні

події. Поліція фактично зіштовхнулася з новою для себе реальністю, а саме з таким:

- повна і докорінна зміна психоемоційного стану населення в цілому;

- значна частина технічних засобів, які забезпечували контроль за ситуацією, припинили роботу. Це камери спостереження на вулицях, засоби фіксації правопорушень, системи охоронних сигналізацій, елементарне освітлення на вулицях і навіть електропостачання в населених пунктах;

- відсутність повного розуміння про порядок дій поліцейськими у випадку збройної агресії на території їх діяльності з боку повноозброєного військового формування країни-агресора;

- відповідно до законодавства у сфері оборони поліцейські входять до складу сил національного спротиву. Проте не враховується, в якості яких саме сил поліцейські можуть бути використані. У поліцейських немає і ніколи не було засобів вогневого ураження важкої бронетехніки.

Важливим моментом на шляху відновлення та підтримання безпечного середовища на декупованих територіях має стати взяття під ефективний контроль основних суспільних процесів, що на них відбуваються, в тому числі реалізація проекту «Поліцейський офіцер громади». Фахівці цілком справедливо відмічають, що повноцінне здійснення цього проекту є запорукою побудови сталої співпраці з громадою для створення спільного безпечного середовища, інтеграції поліції в суспільство, задоволення безпекових потреб громадян, залучення до партнерства всіх зацікавлених сторін, ефективного та консолідованого вирішення локальних проблем громади [1; 2].

Узагальнюючи, можна сказати, що робота працівників Національної поліції на декупованих територіях вимагає особливого підходу, професіоналізму та високої відповідальності. Вони повинні бути готові до вирішення складних завдань та демонструвати високий рівень професіоналізму у будь-яких умовах.

Список використаних джерел

1. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2023 році URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2023/zvit_NPU_2023.pdf.

2. Поліцейський офіцер громади // Національна поліція України. URL: <https://www.npu.gov.ua/diyalnist/reforma-policiyi/policejskij-oficer-gromadi>.

Леся КОРШАК,

курсант 207 н.г. навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ

Олександр ВОЛЯНИЮК

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ (НПУ, СБУ, ЗСУ) У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ КООРДИНАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

Забезпечення публічного порядку та безпеки є однією з ключових функцій держави, особливо в умовах війни. Протидія ворожим диверсантам, охорона критичної інфраструктури, підтримання правопорядку серед цивільного населення вимагають скоординованих дій усіх силових структур країни.

Перед правоохоронними органами постало нове завдання – забезпечити публічний порядок та безпеку в умовах бойових дій. Для ефективною протидії ворогу Національна поліція України (НПУ), Служба безпеки України (СБУ) та Збройні Сили України (ЗСУ) були змушені налагодити тісну взаємодію.

Правові засади взаємодії правоохоронних органів у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану регулюються Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [1], Законом України «Про Національну поліцію» [2], Законом України «Про Службу безпеки України» [3] та іншими нормативно-правовими актами.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про Національну поліцію», одним з її основних завдань є «забезпечення публічного порядку та безпеки громадян» [2]. У воєнний час це завдання ускладнюється через загрозу обстрілів, диверсійних атак та присутність ворожих диверсantів і найманців на звільнених територіях. Для ефективного виконання повноважень поліція почала тісно співпрацювати з СБУ та ЗСУ.

Взаємодія НПУ із ЗСУ більш помітна у звільнених від окупації населених пунктах. Тут правоохоронці спільно із військовими забезпечують публічний порядок, перевіряють документи у цивільних осіб, виявляють залишки ворожих диверсantів [4].

Взаємодія НПУ та СБУ відбувається у сфері протидії диверсійним групам противника та забезпечення безпеки критичної інфраструктури. Завдяки обміну розвіданими вдається оперативно реагувати на загрози тероризму та диверсій.

Загалом взаємодія НПУ, СБУ та ЗСУ спрямована на захист цивільного населення, недопущення диверсій, забезпечення публічної безпеки в умовах війни. Високий рівень координації між силовими структурами сприяє підвищенню обороноздатності України та успішному веденню бойових дій [4].

Всупереч наявності законодавчої бази, на практиці виникає низка проблем, пов'язаних із координацією діяльності НПУ, СБУ та ЗСУ у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану:

- дублювання повноважень та функцій – це призводить до неефективного використання ресурсів та може спричинити конфлікти юрисдикції;

- недостатня узгодженість дій, відсутність чітких процедур обміну інформацією та спільного планування операцій може знизити ефективність протидії загрозам;

- розбіжності у підходах до забезпечення публічного порядку та безпеки. правоохоронні органи можуть мати різні пріоритети та стратегії, що ускладнює координацію зусиль;

- недостатня кваліфікація та підготовка персоналу, брак спеціалізованих знань та навичок у сфері взаємодії правоохоронних органів може негативно позначитися на ефективності спільних операцій [6, с. 61].

Для розв'язання цих проблем необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, створити спеціалізовані координаційні центри, розробити уніфіковані протоколи та стандартні операційні процедури, проводити спільні навчання та тренування, а також вивчати та впроваджувати кращі міжнародні практики.

Заходи, що спрямовані на оптимізацію координації діяльності НПУ, СБУ та ЗСУ у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану:

- 1) Удосконалення нормативно-правової бази. Необхідно внести зміни до законодавства, які чітко визначатимуть повноваження та сфери відповідальності кожного правоохоронного органу, а також встановлюватимуть механізми їхньої взаємодії.

- 2) Створення спеціалізованих координаційних центрів. Ці центри повинні забезпечувати ефективний обмін інформацією, спільне планування операцій та узгодження дій правоохоронних органів.

- 3) Розробка уніфікованих протоколів та стандартних операційних процедур. Це дозволить узгодити підходи до забезпечення публічного порядку та безпеки та підвищити ефективність спільних дій.

4) Проведення спільних навчань та тренувань. Регулярні тренування сприятимуть підвищенню професійної кваліфікації персоналу та налагодженню тісної співпраці між НПУ, СБУ та ЗСУ.

5) Залучення міжнародного досвіду. Вивчення успішних практик взаємодії правоохоронних органів в умовах воєнного стану в інших країнах може допомогти у розробці ефективних рішень [5, с. 94].

Таким чином, забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану вимагає тісної взаємодії між НПУ, СБУ та ЗСУ. Проте, на поточному етапі координація діяльності цих органів стикається з низкою проблем, пов'язаних із дублюванням повноважень, недостатньою узгодженістю дій, розбіжностями у підходах та недостатньою кваліфікацією персоналу. Лише шляхом комплексної оптимізації координації діяльності НПУ, СБУ та ЗСУ можна забезпечити ефективне забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану та успішно протидіяти загрозам національній безпеці України.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2015, № 28, ст. 250.

2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2015, № 40-41, ст. 379.

3. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 № 2229-XII. Відомості Верховної Ради України, 1992, № 27, ст. 382.

4. Діяльність державних органів в умовах воєнного стану: збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного онлайн-семінару (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. 498с. URL: <http://surl.li/dsqkr>.

5. Кузьменко О.В. (2023). Удосконалення законодавства про взаємодію правоохоронних органів у забезпеченні публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану. Юридичний вісник, 1 (64), 93–99.

6. Яриш О.Н. (2022). Взаємодія правоохоронних органів у забезпеченні публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ, (1), 56–67.

Анастасія КРИЖНА,

курсант 1-го курсу навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Юрій ПРИХОДЬКО

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ, ЗАБРУДНЕНИХ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ

Внаслідок повномаштабного російського вторгнення на територію України, остання стала однією з найзамінованиших країн у світі. На сьогодні близько 172 тисячі квадратних кілометрів суходолу потрібно обстежити на наявність вибухонебезпечних предметів. Для порівняння: за площею це приблизно дві Чехії або пів Польщі. Уряд ставить за мету, щоб вже за десять років 80 відсотків цих територій були безпечними.

Збройні сили рф в період інтенсивних бойових дій практично щоденно завдавали понад 40–60 тис. артилерійських ракетних ударів по Україні. Частина тих боєприпасів не вибухнула. За різними оцінками не спрацьовують до 20 відсотків випущених боєприпасів [1]. Крім того, на складах рф найбільші у світі запаси протипіхотних мін – 26,5 млн шт., і навіть орієнтовне, по кількості, їх застосування на території України залишається невідомим.

Особливу небезпеку становлять протипіхотні міни, на яких у мирний час підриваються сотні людей серед мирного населення, серед яких багато дітей. Важливо мати на увазі, що на кожні 5 тисяч знешкоджених мін припадає один загиблий і двоє травмованих саперів [2]. Побічні наслідки збройного конфлікту є джерелом небезпеки виникнення та поширення надзвичайних ситуацій техногенного характеру внаслідок пожежі, вибуху, виявлених вибухонебезпечних предметів. За інформацією Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС), станом на початок вересня поточного року сапери ДСНС знешкодили вже близько 430 тисяч боєприпасів, якими російські окупанти забруднили нашу територію.

«Розмінування як діяльність за своєю суттю географічне. Воно полягає у визначенні місцеположення та просторої протяжності вибухонебезпечних об'єктів і аналізі їх близькості до вразливих громад та об'єктів», – наголосив директор Женевського міжнародного

центру гуманітарного розмінування (GICHD) Стефано Тоскано [3]. Основним джерелом формування баз геопросторових даних є матеріали дистанційного зондування (ДЗЗ) – багатозональні і гіперспектральні знімки. Інноваційною платформою для збору даних ДЗЗ та окремим інструментом для розмінування стає застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА) [4]. Підходи до їх використання базуються на встановленні на них у ролі корисного навантаження міношукачів або на використанні багатоспектральної апаратури (зокрема ІЧ-датчиків та гіперспектральних сенсорів). Роль технологій з використанням БПЛА розширюється від звичайного технічного обстеження місцевості до дослідження полів за допомогою різноманітних датчиків перед початком розмінування [5].

Гуманітарне розмінування в Україні здійснює зокрема, Державне підприємство «Укроборонсервіс», яке володіє широкою базою обладнання: броньовані машини з протимінним захистом «Дозор-М», броньовані машини з протимінною захистом «КОЗАК», машини швидкого реагування, оптичні системи позиціонування TRIMBLE 5600, мініні детектори.

Superdroid Robots «Mastiff» - роботизований комплекс для проведення розвідки та дистанційного розмінування. Цей робот має гусеничну рухоми частину, яка дозволяє йому долати більшість перешкод, включаючи сходи. Також він оснащений камерою з 20-тикратним збільшенням, яка може повертатися на 360 градусів і нахилитися на - 15/+90 градусів. Багатовісний важіль дозволяє оператору відкривати двері, долати перешкоди, переміщати уламки, оглядати та знешкоджувати вибухонебезпечні предмети. «Рука» робота може підіймати вагу до 10 кг в повністю розігнутому положенні.

На службі в саперів, які щодня знаходять в лісах і полях мінометки, фугаси, розтяжки, працюють БПЛА. Камера дрона обладнана тепловізором, тож може розгледіти у високій траві небезпечні металеві боеприпаси. БПЛА з тепловізором розроблялися для пошукових та рятувальних операцій, приміром, при масштабних пожежах і задимленні.

Для розмінування, також, існує спеціальний сканер, який визначає магнітні аномалії і здатний виявляти будь-які підозрілі предмети на глибині до 3 метрів.

Для ручного розмінування використовують броньований КрАЗ-5322 з краном-маніпулятором. Він дозволяє легко вийняти важку ракету і помістити її у спеціальний контейнер. Далі її вже будуть знешкоджувати сапери піротехнічної служби. Також кран-маніпулятор можна застосовувати також для дистанційного розмінування за допомогою маніпулятора з відеокамерою, або для перевезення вибухонебезпечних предметів до полігону їх знищення.

На території України працює одна з найефективніших у світі машин для розмінування Armtac 400, використовуючи яку, сапери будуть краще захищені, адже машина має дистанційне керування на відстані до 800 м. Також керувати нею можна сидячи в броньованій та звукоізольованій кабіні. Armtac 400 може зачищати понад 2400 м² території на годину, знешкоджуючи вибухонебезпечні залишки на глибині 55 см. Потужна конструкція захищає машину від протитанкових мін масою до 10 кг.

ДСНС, також, отримала механізовані комплекси розмінування DOK-ING MV-4 та MV-10. Відомо, що комплекси для механічного розмінування виготовлені у Хорватії. За день вони можуть проходити 4000 – 5000 м² території. DOK-ING MV-4 – це легкий роботизований засіб для розмінування. Корпус та конструкції можуть витримувати детонацію мін та інших боєприпасів. Комплекс має замінні інструменти, які дозволяють виконувати різний спектр завдань для підготовки території. За допомогою MV-4 проводять механічну підготовку ґрунту та розмінування, механічний огляд та очищення території.

Необхідно зазначити, що наявність знешкоджених наземних мін сповільнює процеси повернення біженців та переміщених осіб або взагалі унеможлиблює їх. Вони перешкоджають наданню допомоги та послуг, загрожують пораненням та вбивствам гуманітарних працівників. Та беззаперечно одне: чим більш підготовленими будуть фахівці, чим сучасніше обладнання для розмінування вони матимуть, тим швидше вдасться зробити всі території нашої країни безпечними для життя.

Список використаних джерел

1. Мірошниченко Б. Десятки років та мільярди доларів. Коли розмінують українські поля та міста? *Економічна правда*. 2023. URL. www.epravda.com.ua/publications/2023/03/7/697737.3.
2. Горбулін В., Мосов С. Наслідки мінних війн: український зріз. *Оборонний вісник*. 2021. № 11. С. 16–23.
3. MacDonald S. Fighting a Tech War against Land. *Офіційний сайт компанії ESRI*. 2015. URL. www.esri.com/about/newsroom/arcwatch/fighting-a-tech-war-against-land-mines.
4. Гуцул Т., Жежера І., Ткач В. Особливості класифікації та методів вибору БПЛА. *Технічні науки та технології*. 2022. №4(30). С.201–212. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5363-2022-4\(30\)-201-212](https://doi.org/10.25140/2411-5363-2022-4(30)-201-212).
5. Dorn A. W. Eliminating Hidden Killers: How Can Technology Help Humanitarian Demining?. *Stability:International Journal of Security and Development*. 2019. № 8. Pg. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.5334/sta.743>.

Анна ЛИП'ЮК,

курсант 202 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри інформаційних
технологій та кібербезпеки навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ

Кирило ЯРОВИЙ

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Використання соціальних мереж у сучасних реаліях стало не лише засобом комунікації, але й важливим інструментом для правоохоронних органів у розслідуванні та розкритті злочинів. Соціальні мережі, як засіб масової комунікації, створюють можливість отримання широкого кола інформації, яка може бути корисною у вирішенні кримінальних справ. Зокрема, вони можуть бути використані для отримання свідчень та доказів, виявлення свідків та потенційних підозрюваних, аналізу публічних висловлювань щодо подій, що мають правове значення, а також для встановлення контактів між учасниками правопорушення.

Зростаюча популярність соціальних мереж серед користувачів різних вікових груп і соціальних верств робить їх важливим інструментом для правоохоронних органів у вирішенні різних аспектів кримінальних справ. Однак, використання цього інструменту повинно відбуватися в рамках закону та з дотриманням прав людини і громадянина. Таким чином, використання соціальних мереж у розслідуванні та розкритті злочинів вимагає від правоохоронних органів професіоналізму, компетентності та дотримання принципів законності та об'єктивності.

Вивченням проблемних питань, пов'язаних із використанням можливостей соціальних мереж у боротьбі зі злочинністю, займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: В.В. Білоус, В.М. Бутузов, В.Б. Вехов, А.Ф. Волобуєв, І.О. Воронов, В.Д. Гавловський, О.Ф. Гіда, С.В. Горова, А.М. Ішин, Д.М. Цехан, В.П. Шеломенцев, О.М. Юрченко та інші. Однак, наразі у сучасній юридичній науці відсутнє повноцінне та докладне дослідження, присвячене специфіці використання ресурсів

соціальних мереж для виявлення та розкриття злочинів правоохоронними органами.

Використання можливостей соціальних мереж у ході розслідування та розкриття злочинів є корисним інструментом для правоохоронних органів. Проте це потребує ретельного та обережного підходу, оскільки інформація, яка надходить з соціальних мереж, не завжди є надійною або може порушувати приватність осіб.

Соціальні мережі – це онлайн-платформи, які дозволяють користувачам спілкуватися, обмінюватися інформацією та взаємодіяти через віртуальні спільноти. Соціальні мережі часто використовуються для знайомств, спілкування з друзями та родиною, обміну новинами та інформацією (таким як текстові повідомлення, фотографії, відео) та споживати контент, а також для ведення бізнесу, маркетингу та реклами [1, с. 113].

У юридичній літературі, соціальні інтернет-мережі як об'єкт адміністративно-правового регулювання – це система прав фізичних і юридичних осіб (засновників, авторів аудіовізуального контенту та чисельних користувачів), які порушуються третіми особами в таких мережах, охорона яких здійснюється публічною адміністрацією на основі адміністративно-правових норм, у випадку неможливості їх захисту на основі цивільно-правових та інших соціальних норм [2, с. 129].

Своєю чергою, соціальні мережі можуть бути важливим інструментом для правоохоронних органів у розслідуванні та розкритті злочинів через наступні можливості:

- правоохоронні органи використовують соціальні мережі для збору інформації про підозрюваних, свідків або інші ключові факти, що стосуються справи, включати аналіз профілів користувачів, коментарів, фотографій або відео, що містять важливу інформацію;

- правоохоронні органи можуть реагувати на такі сигнали та проводити відповідні розслідування. Наприклад, аналіз друзів та контактів підозрюваних у соціальних мережах може допомогти встановити зв'язки між різними особами у справі, що допоможе в розслідуванні.

- правоохоронні органи використовують соціальні мережі для моніторингу діяльності різних груп та організацій, що можуть становити загрозу національній безпеці. Інформація з соціальних мереж може служити як доказ у кримінальних справах, якщо вона відповідає вимогам закону та може бути визнана судом [3, с. 249].

OSINT (від англ. Open Source Intelligence) - це збір, аналіз та інтерпретація відкритих джерел інформації з метою отримання розвідувальних даних. У соціальних мережах OSINT може бути

корисним під час розслідування та розкриття злочинів в Україні, оскільки вони є важливим каналом комунікації для багатьох людей.

Деякі з основних OSINT інструментів, які можна використовувати для аналізу соціальних мереж у контексті розслідування злочинів в Україні, включають:

1. Пошукові системи: Google, Bing, Yahoo тощо. За допомогою цих систем можна знаходити публічно доступну інформацію про підозрюваних, потерпілих, свідків та інші ключові особи.

2. Спеціалізовані соціальні мережі: Наприклад, LinkedIn для пошуку професійної інформації, або Facebook, Twitter для вивчення публічних висловлювань осіб.

3. Аналітичні інструменти: Наприклад, соціальний аналізатор Sysomos або соціальний моніторинг Brandwatch дозволяють відслідковувати тематику та настрої груп людей у соціальних мережах.

4. Інструменти аналізу веб-сторінок: Наприклад, Wayback Machine для перегляду змін веб-сайтів у часі, або Google Cache для доступу до сторінок, які були видалені.

5. Інструменти для аналізу геоданих: Наприклад, Google Maps або OpenStreetMap для візуалізації місць подій та переміщення осіб.

6. Інструменти моніторингу соціальних мереж: Наприклад, Hootsuite або Sprout Social для відстеження та аналізу публічних дискусій.

Важливо пам'ятати про етичні аспекти використання OSINT, зокрема, збирання інформації лише з відкритих джерел та забезпечення конфіденційності осіб, чий дані аналізуються [2].

Додатково, важливо пам'ятати про важливість перевірки та підтвердження інформації, отриманої з відкритих джерел, перед тим як вона буде використана у розслідуванні. Це допоможе уникнути поширення недостовірної або маніпулятивної інформації, яка може спотворити результати розслідування та завдати шкоди довірі громадськості до правоохоронних органів.

Крім того, у процесі використання OSINT-інструментів слід дотримуватися принципу прозорості та відкритості, сповіщаючи громадськість про хід розслідування та використання зібраної інформації у відповідності до вимог закону. Нарешті, успішне використання OSINT-інструментів у розслідуванні злочинів в Україні вимагає співпраці та координації між правоохоронними органами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами. Тільки шляхом об'єднання зусиль можна досягти успішного результату в боротьбі з злочинністю та забезпечити правопорядок у країні [3].

Використання OSINT-інструментів у соціальних мережах може бути дуже корисним у розслідуванні та розкритті злочинів в Україні, оскільки вони надають можливість отримати доступ до значної

кількості відкритої інформації. Відповідно до законодавства та етичних стандартів, такий аналіз повинен бути проведений з урахуванням прав і свобод громадян, забезпечуючи конфіденційність та недопущення порушення закону. Важливо використовувати ці інструменти з урахуванням вимог законодавства та професійних етичних норм, уникати використання публічної інформації для незаконного або неетичного збирання особистих даних, а також забезпечувати об'єктивність та недискримінаційність у використанні отриманої інформації.

Крім того, важливо регулярно оновлювати та адаптувати інструменти для аналізу соціальних мереж у відповідь на зміни в соціальних та технологічних тенденціях, що дозволить підвищити ефективність розслідування та розкриття злочинів. Крім цього, важливо навчити персонал правильно використовувати соціальні мережі, уникаючи поширення недостовірної інформації та порушень конфіденційності. Залучення спеціалістів з інформаційної безпеки та права може допомогти забезпечити ефективне та законне використання соціальних мереж у розслідуванні злочинів.

Список використаних джерел

1. Кудінов В.А., Яровий К.В. Інформаційне забезпечення правоохоронної діяльності: навч.-практ. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2024. 120 с.

2. Галуцько А.В. Соціальні інтернет-мережі як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2013. С. 127–129.

3. Гавловський В.Д. Теоретичні засади відстеження використання соціальних мереж у деструктивних цілях / В.Д. Гавловський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. 2012. № 1 (27). С. 247–257.

1. Шевчук В. М. Використання інформації із соціальних інтернет-мереж при розслідуванні кіберзлочинів: криміналістичні проблеми (С. 142–146). Кримінальні загрози в секторі безпеки: практики ефективного реагування : матеріали панельної дискусії III Харків. міжнар. юридичного форуму «Право», м. Харків, 26 верес. 2019 р. / редкол.: В. Я. Тацій, Ю. Г. Барабаш, Б. М. Головкін, О. В. Таволжанський. Харків : Право, 2019. 176 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17042/1/Shevchuk_142-146.pdf

2. Битяк Ю. П., Калиновський Ю. Ю. Деструктивний вплив соціальних мереж на інформаційну безпеку людини й суспільства. Науковий семінар ХНУ ІС ім. І. Кожедуба, 21 жовтня 2020. URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/stud-conf/suchasna-vijna-gumanitarnij-aspekt-21-10-2020/3.pdf>

3. Юхно О. О., Загуменний О. О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками поліції при проведенні

негласних слідчих (розшукових) дій : навч. посіб. / Видання друге, доп. і перероб. (Серія «Бібліотека слідчого і детектива: проблеми кримінального процесу») Харків : Колегіум, 2020. 116 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9871/Vykorystanni_a%20suchasnykh%20informatiiv%20siinykh%20tekhnologii_Yukhno_Zahumennyi_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Гавловський В. Д. Правоохоронний моніторинг соціальних мереж. «Правова інформатика», 2014. № 3(43). С. 19–25. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/14gvdmsm.pdf>

Богдан ЛИСЕНКО,

курсант 105 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

Артур САТИРОВ

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МВС У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Й У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Війна в Україні спричинила значні зміни у сфері публічної безпеки та порядку. Зростання злочинності, загроза тероризму, диверсій та інших небезпечних проявів вимагають від органів МВС України впровадження нових підходів та використання новітніх спеціальних засобів для ефективного виконання своїх завдань.

Новітні спеціальні засоби:

Під новітніми спеціальними засобами МВС слід розуміти сучасні інструменти та технічні комплекси, які використовуються для виконання службових обов'язків особовим складом органів внутрішніх справ. До таких засобів належать:

– **Броньовані автомобілі:** Забезпечують захист особового складу під час проведення спеціальних операцій, супроводження небезпечних вантажів, патрулювання у небезпечних районах.

– **Безпілотні літальні апарати (БПЛА):** Як альтернатива дороговартісним у використанні гвинтокрилам, для забезпечення спостереження з повітря великої за масштабом чи важкодоступної території. Використовуються для розвідки, спостереження, моніторингу ситуації на місцевості, фіксації правопорушень.

– **Засоби зв'язку та інформаційно-технічних заходів:** Дозволяють оперативно обмінюватися інформацією, координувати дії підрозділів, збирати докази злочинів.

– **Засоби спецпризначення:** Включають в себе зброю, боеприпаси, вибухівку, спеціальні гранати, засоби для нейтралізації вибухових пристроїв, інші інструменти для виконання складних та небезпечних завдань.

Переваги використання новітніх спеціальних засобів:

– **Підвищення ефективності роботи МВС:** Новітні засоби дозволяють швидше та якісніше виконувати службові обов'язки, зменшувати ризики для особового складу, рятувати життя людей.

– **Зниження рівня злочинності:** Застосування сучасних інструментів дозволяє більш ефективно протистояти злочинності, розкривати злочини, затримувати злочинців.

– **Підвищення мобільності та гнучкості:** Новітні засоби зв'язку, БПЛА, бронетехніка дозволяють швидко реагувати на зміни ситуації, діяти у складних умовах, мобільно переміщатися та виконувати завдання у віддалених районах.

– **Підвищення рівня довіри до МВС:** Використання новітніх технологій свідчить про прагнення МВС до прозорості та відкритості, про застосування сучасних підходів до виконання своїх функцій.

Проблеми та перспективи:

1. Висока вартість: Закупівля та обслуговування новітніх спеціальних засобів потребує значних фінансових ресурсів, що може бути проблемою в умовах обмеженого бюджету.

2. Навчання та підготовка: Для ефективного використання нових інструментів необхідна відповідна підготовка особового складу, що потребує часу та ресурсів.

3. Правові аспекти: Використання деяких новітніх засобів, таких як БПЛА, може потребувати внесення змін до чинного законодавства. Також відповідно важливо використовувати новітні засоби з урахуванням етичних норм, поважаючи права та свободи людей.

Приклади використання новітніх спеціальних засобів МВС під час воєнного стану:

– **Застосування систем відеоспостереження з функцією facial recognition** на блокпостах та у містах допомагає швидко виявляти осіб, які перебувають у розшуку, запобігати диверсіям та терористичним актам. Одним із таких систем прикладом є «Безпечне місто» - це єдиний інформаційний простір системи безпеки для українських громад, реалізований як комплекс інноваційних рішень, що забезпечує відеофіксацію транспортного і пішохідного трафіку та дозволяє

здійснювати моніторинг і керування діяльністю комунальних служб, поліції та ДСНС у населеному пункті.

– **Засоби електронного контролю, такі як електронні браслети**, дозволяють здійснювати моніторинг осіб, які підозрюються у скоєнні злочинів або засуджені до домашнього арешту. Це звільняє ресурси поліції для виконання інших важливих завдань.

– **Використання сучасних засобів зв'язку** дозволяє оперативно координувати дії різних підрозділів МВС, ДСНС, Нацгвардії та інших силових структур під час проведення рятувальних операцій, ліквідації наслідків обстрілів, забезпечення правопорядку на звільнених територіях.

Впровадження новітніх спеціальних засобів є одним із ключових напрямків реформування МВС України та підвищення його ефективності в умовах воєнного стану та повоєнний період. За умови забезпечення належного фінансування, підготовки особового складу, правового та етичного регулювання, ці засоби стануть потужним інструментом для забезпечення публічної безпеки та порядку, захисту життя та майна громадян.

Список використаних джерел

1. URL: https://www.datagroup.ua/storage/files/bezpechne-misto_1547629995.pdf.
2. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/16.pdf.

Анна МАЗУР,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

старший викладач кафедри юридичної
психології Національної академії
внутрішніх справ

Марина ГАЛИЧ

ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОКРЕМИХ РИС ОСОБИСТОСТІ

Особистість із її неповторним духовним світом завжди була і продовжує залишатись однією з найскладніших проблем пізнання людини. У наш час потреба у науково достовірних і придатних для практичних завдань даних про психологію особистості помітно актуалізована. Без цих знань неможливий прогрес науки і техніки, економіки й освіти, культури і мистецтва, розвитку людського суспільства.

Особистість з точки зору психології – це сукупність вироблених звичок і уподобань, психічний настрій і тонус, соціокультурний досвід та набуті знання, набір психофізичних рис та особливостей людини, що визначають повсякденну поведінку і зв'язок з суспільством.

Існує велика кількість різних теорій рис особистості людини. У вітчизняній психології широко відомі структури особистості таких авторів, як Платонов К. К., Леонтьєв О. М., Ковальов О. Г.

Індивідуальні відмінності – це психологічні риси, які відрізняють одну людину від іншої. Індивідуальні відмінності свідчать про ступінь виявлення загально психологічних закономірностей у психічній діяльності особистості. Індивідуальні відмінності формуються на основі вроджених анатомо-фізіологічних особливостей людини та впливу навколишнього соціального середовища.

Індивідуальні психологічні особливості мають психологічний характер і індивідуально змінюються. До них відносяться: темперамент, характер, здібності. Під темпераментом розуміють динамічні характеристики психічної діяльності.

Розрізняють три сфери прояву темпераменту:

- загальна активність;
- рухова сфера;
- властивості емоційності.

Загальна активність визначається інтенсивністю та обсягом взаємодії людини з навколишнім середовищем – фізичним і соціальним. За цим параметром людина може бути інертним, спокійним, пасивним, ініціативним, активним і т. д. Прояви темпераменту в руховій сфері можна розглядати як часткові прояви загальної активності. До них відносяться: темп, швидкість, ритм і загальна кількість рухів.

Індивід – це людина, як носій психічних та особистісних функцій, у тому числі морфологічних і фізіологічних (О. Г. Асмолов). Поняття особистість охоплює генетичні особливості людини. Особливим видом впливу на поведінку механізмів спадковості є генетичні фактори.

Неможливо скласти психологічний портрет людини, ігноруючи її індивідуальні властивості. Будь-які риси особистості є результатом як унікального життєвого досвіду, так і унікальних генетичних профілів. У ході індивідуальної історії особистість соціалізується та набуває нових властивостей, водночас особистістю та суб'єктом діяльності людина може стати лише на основі індивідуальних структур. У вивченні темпераменту існує два підходи його дослідження – структурний і типологічний. Структурний підхід. Представники структурного підходу описують темперамент через сукупність ознак, характерологічних рис особистості. Якщо, наприклад, для сангвінічного темпераменту позитивними характерологічними рисами є висока рухливість, легка

соціальна адаптація (товариськість), життєрадісність, виразність міміки і пантоміміки, то для меланхолійного темпераменту - висока чутливість, сердечність, сприйнятливність. Представники холеричного і флегматичного темпераментів мають інші характерологічні риси особистості. Отже, кожному з чотирьох типів темпераменту (в його класичному варіанті) властиві певні характеристики, які в структурованій формі описані Г. Айзенком. Дослідником було виділено чотири конституційних типи та відповідні їм типи темпераменту:

– астеник («asthenes» – слабкий) – слабка мускулатура, вузькі плечі, плоска грудна клітка, нижні кінцівки довгі та худі. Така людина замкнута, уперта, холодна, має складності з пристосуванням до реальності. Тип темпераменту – шизотимік;

– атлетик («athletes» – борець) – міцна будова тіла, гарно розвинена мускулатура, широкі плечі, середній зріст. Ця людина прямолінійна, спокійна, стримана, не конфліктна. Тип темпераменту – іксотимік;

– пікнік («pyknos» – товстий) – повнота, кругла голова на досить короткій шиї, широка грудна клітка, малий або середній зріст. Людина з такою будовою тіла добра, комунікабельна, весела, схильна до рефлексії, має мінливий емоційний стан, приймає спонтанні ситуативні рішення. Тип темпераменту – циклотимік; диспластик («dys plastos» – погано сформований) – будова тіла безформна, диспропорційна. Люди цього типу, частіше за всього страждають деформаціями фігури (карликовість, гігантизм, анорексія, надмірна повнота) [7].

Характер людини виявляється в її суспільній діяльності, суспільних відносинах. Тому знати характер особистості дуже важливо. Це дає змогу передбачати, як вона поводитиметься за певних умов, чого від неї можна чекати, як вона виконуватиме доручення тощо. А характер як одна з істотних особливостей психічного складу особистості є цілісним утворенням, що характеризує людське «Я» як єдність.

У *структурі характеру* виокремлюють дві групи його компонентів: позиційні й загальні. До *позиційних компонентів* належать спрямованість, переконання, розум, почуття, воля й темперамент.

В психології дослідження характеру та поведінки людей – це одне з важливих питань. Тому актуальність обраної теми для написання даної роботи є очевидною.

Характер – певні особливості індивіда, які найбільше виражені, тісно пов'язані і залежать від різних видів діяльності, які властиві особистості.

Саме від характеру та темпераменту залежить життєва спрямованість індивіда, її матеріальні та духовні потреби, переконання, ідеали та наслідування. Особистість сама вибирає свою

лінію поведінки, яка на пряму залежить від її характеру , планування життєвого шляху, планів на майбутнє та життєва активність.

Темперамент та характер відіграє важливу роль у житті людини її вчинки та мотиви та про що мріє.

Список використаних джерел

1. В. С. Лозниця «Психологія і педагогіка». К., 2000.304 с.URL: <http://www.irbis>.

2.Р. С. Намов. Психологія. Основи загальної психології: У 2 т. – Т. I. – М., 1994.

3.Практикум по загальній психології. О.Р.Туриніна :Навчальний посібник для педагогічних інститутів: К. 2007. 328 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/p08_27.pdf.

4.Психологія. Підручник: педагогічна думка. К., 2012. 114 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/9961/1/%D0%92%D0%B0%D1%81%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%282%29.pdf>.

5.Психологія. Підручник / Ю. Л. Трофімов та ін. К., Либідь, 2010. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/526-psihologiya-trofimov-yul-.html>.

6. О.Б. Столяренко Психологія особистості / Центр учбової літератури. К. 280 с. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>

7.Колесніченко Л. А. Основи психології та педагогіки: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л.А. Колесніченко, Л.Л. Борисенко К.: КНЕУ, 2002. 161 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197259803.pdf>.

8.Психологія: Навчальний посібник / Пасько О.М., О.М . Цільмак. О., 2005.–278 с.

Юлія МАЛІЦЬКА,

студентка 109-СПРБ н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Національної академії внутрішніх справ
Олександр ВОЛЯНЮК

ПОНЯТТЯ ЕКСТРЕМІЗМУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Екстремізм як безпосередній прояв радикалізму використовується агресором задля дестабілізації внутрішньої єдності України та не є новим суспільно–політичним явищем. Як відомо, інформаційна політика є чи не основним напрямком впливу на

суспільство в наш час. Отже використання ЗМІ, соцмереж задля поширення пропаганди, російської ПСО (інформаційно-психологічна операція), дезінформації є відкритим інструментом війни та застосовується противником вже не перше десятиліття. Це становить вагомому загрозу безпеці України, адже має вплив на соціально вразливі групи та в разі не приділення достатньої уваги цьому питанню може призвести до конфлікту всередині держави, а це в свою чергу становить загрозу державності загалом. Як під час, так і після завершення воєнного стану, незалежно від термінів деокупації, породжує проблеми комунікації з цілим поколінням людей, які виростили в умовах російської пропаганди та колабораціонізмом, що безумовно стане безпрецедентним викликом безпековому стану держави. Отже питання вивчення та протидії екстремізму нагальне як на сьогодні, так і в майбутній перспективі.

Перш за все, варто зазначити, що екстремізм – це схильність у дійсності до крайніх поглядів та методів досягнення поставлених цілей, що може призвести до тероризму [1]. Тобто якщо екстреміст починає справу (погроза), то терорист доводить її до кінця (дія). Фанатизм є лише одним з аспектів, на відміну від радикалізму, який є вагомим компонентом такого суспільного явища. Важливо розуміти, що існують певні умови, при яких екстремізм набуває соціально небезпечного статусу, такі як складне соціальне становище, внаслідок якого є «органічна» радикалізація життя. Яскравим прикладом штучно створеного РФ екстремізму в Україні задля втягнення підлітків у протиправну діяльність є молодіжний рух ПВК «Редан», що набув популярності навесні 2023 року. Основними ознаками руху стали масові зібрання, бійки, символіка та гасла. Причиною цьому є штучне створення проблеми самовираження молоді та утисків зовнішнього вигляду, що радше є притаманними ознаками суспільного становища країни-сусіда, через що рух і зазнав поразки в Україні. За статистичними даними понад 700 осіб було запрошено до відділів поліції та відкрито кримінальні справи за статтями 294 (масові заворушення) та 304 (втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність) ККУ [2]. Аналізуючи наведену інформацію варто наголосити на потребі вдосконалення національного законодавства в галузі класифікації екстремізму та наслідків такої діяльності.

Протидія екстремістській діяльності базується на 2 напрямках – теоретичному та практичному, та відповідно за масштабом розрізняють світовий, регіональний та національний вектор боротьби. Теоретичний підхід зумовлює вироблення нормативно-правових

напрацювань на національному рівні, на що перш за все треба звернути увагу. У статті 45 Указу Президента Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» зазначено, що «одним із пріоритетних завдань правоохоронних, спеціальних, розвідувальних та інших державних органів відповідно до їх компетенції є запобігання, виявлення та припинення проявів сепаратизму, тероризму, екстремізму, припинення діяльності незаконних збройних формувань, політично мотивованого насильства та інших зазіхань на конституційний лад» [3]. Зокрема у розділі про основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки, а саме у статті 33 зазначено, що «Україна, прагнучи зміцнити заснований на демократичних нормах і цінностях міжнародний порядок, бере активну участь у протидії тероризму, політичному та релігійному екстремізму» [3].

На підставі вищевикладеного пропонуються такі актуальні напрями дій: розробка більш детальної класифікації екстремістської діяльності та системи виявлення та нейтралізації таких діянь на початкових стадіях прояву; моніторинг та прогнозування; приділення окрім правоохоронних заходів уваги також культурним, соціальним, економічним аспектам боротьби; виховування толерантності у населення; підвищення освіченості; напрацювання методик дій правоохоронних органів у захисті населення; протидія російським наративам та дезінформації.

Список використаних джерел

1. Сучасний політичний екстремізм (на прикладі Іспанії, Італії та Німеччини), Рева Т.Г., 2012 – 211 с.

2. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/pavuky-redan-subkultura-biuku/32292295.html> .

Указ Президента Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>.

Богдан МУНТЯН,

курсант 105 н.г. навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

викладач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Артур САТИРОВ

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Громадська безпека — це складне суспільне явище, яке передбачає певний стан громадського порядку та його захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз [1].

В умовах воєнного стану, коли безпека громадян стає пріоритетом номер один, роль поліції значно зростає. Поліцейські повинні не лише забезпечувати публічний порядок, але й протистояти новим викликам та загрозам, які виникають в умовах війни.

В цьому контексті, новітні технології стають цінним інструментом, який може допомогти поліції виконувати свої завдання більш ефективно та результативно.

Застосування технічних приладів поліцейськими

Поліції дозволено застосовувати у воєнний час наступні технічні прилади:

1) фото- та відеотехніку, у тому числі техніку, що працює в автоматичному режимі, технічні прилади та технічні засоби з виявлення та/або фіксації правопорушень;

2) безпілотні літальні апарати та спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню;

3) спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- та відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб та номерних знаків транспортних засобів.

Фото- та відеотехніка може закріплюватись на однострої, на безпілотних літальних апаратах, службових транспортних засобах, суднах чи інших плавучих засобах, а також розміщуватись по зовнішньому периметру доріг і будівель.

Поліції представлено право використовувати інформацію, отриману за допомогою фото- та відеотехніки, що перебуває у чужому володінні [2].

1. Використання систем відеоспостереження та розпізнавання облич:

– Переваги:

1) Зниження рівня злочинності за рахунок раннього виявлення підозрілих осіб.

2) Покращення розслідування злочинів за рахунок фіксації подій на камеру.

3) Допомога у пошуку зниклих безвісти осіб.

– Недоліки:

1) Можливість порушення права на приватне життя громадян.

2) Упередженість систем розпізнавання обличь, яка може призвести до дискримінації.

3) Необхідність значних інвестицій у впровадження та обслуговування систем.

– Приклади використання:

1) Відеоспостереження в громадських місцях, таких як вокзали, аеропорти та метрополітен.

2) Розпізнавання обличь для ідентифікації осіб, які скоїли злочини.

3) Використання дронів з камерами для моніторингу публічних заходів.

2. Використання дронів для моніторингу та патрулювання:

– Переваги:

1) Можливість моніторингу великих територій, таких як кордони або зони стихійних лих.

2) Використання для пошуку та рятування людей.

3) Збір даних про стан інфраструктури та довкілля.

– Недоліки:

1) Можливість порушення права на приватне життя громадян.

2) Висока вартість дронів.

3) Необхідність отримання дозволів на використання дронів.

– Приклади використання:

1) Моніторинг кордонів для виявлення незаконного перетину.

2) Пошук людей, які загубилися в лісі або горах.

3) Контроль за дотриманням правил дорожнього руху.

4. Аналітика даних та штучний інтелект:

– Переваги:

1) Виявлення закономірностей злочинності та прогнозування потенційних загроз.

2) Аналіз зображень та відео з камер спостереження для виявлення підозрілих осіб та предметів.

3) Автоматизація рутинних завдань поліцейських.

– Недоліки:

1) Можливість упередженості алгоритмів штучного інтелекту, що може призвести до дискримінації.

2) Необхідність збору та зберігання великих обсягів даних.

3) Висока вартість програмного забезпечення для аналітики даних.

– Приклади використання:

1) Аналіз даних про злочинність для визначення пріоритетних напрямків роботи поліції.

2) Розпізнавання обличчя для ідентифікації осіб, які скоїли злочини.

3) Виявлення підозрілих дій в соціальних мережах.

5. Мобільні додатки для взаємодії з поліцією:

– Переваги:

1) Збільшення доступності поліції для громадян.

2) Можливість повідомляти про злочини та отримувати інформацію про безпеку в режимі реального часу.

3) Збір відгуків від громадян про роботу поліції

В цілому, застосування новітніх технологій може стати потужним інструментом для покращення роботи поліції, але лише за умови комплексного та відповідального підходу, який поєднує в собі технологічні інновації з дотриманням етичних норм, повагою до прав людини та реформуванням самої поліцейської системи.

Список використаних джерел

1. Громадська безпека в умовах надзвичайних ситуацій URL: <https://uplan.org.ua/analytics/hromadska-bezpeka-v-umovakh-nadzvychainoi-sytuatsii-teoriia-ta-praktyka/>.

2. Які повноваження надано поліцейським на час дії воєнного стану URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/yaki-povnovazhennya-nadano-policzejskim-na-chas-diyi-voynenogo-stanu/>.

Ліля НЕВГАД,

курсант 302 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Євген БАКУТІН

КОМЕНДАНТСЬКА ГОДИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Наразі по всій території України діють умови правового режиму воєнного стану, через що, можливе тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб. Про строк дії таких обмежень та їх вичерпний перелік, а також про тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб зазначено в Указі Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». Цим Указом було запроваджено правовий режим по всій території України [1].

Однією із обмежень правового режиму, є комендантська година. Вона запроваджується відповідною військово-цивільною адміністрацією для забезпечення безпеки громадян та збереження правопорядку. Відповідно до ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» комендантська година містить в собі заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень. В цей період патрульні наділенні повноваженнями перевіряти документи та встановлювати на яких підставах громадяни перебувають на вулицях та в інших громадських місцях [2].

В межах своїх повноважень, патрульні мають право:

- Затримувати та передавати до органів чи підрозділів Національної поліції осіб, що вчинили або вчиняють правопорушення;
- Відповідно до законодавства застосовувати заходи фізичного впливу, зброю та спеціальні засоби;
- Перевіряти у громадян документи, що посвідчують особу, документи, що підтверджують законність перебування на території України, та перепустки, а в разі відсутності документів – затримувати таких осіб та доставляти в органи або підрозділи Національної поліції для встановлення особи;
- Перевіряти у громадян посвідчення, документи на транспортний засіб, також сам транспортний засіб та багаж, який перевозиться;

– Вилучати у осіб предмети, які є знаряддям або об'єктом правопорушення та передавати їх до органів чи підрозділів Національної поліції [3].

Також в умовах воєнного стану, працівники поліції можуть:

– Тимчасово обмежувати або забороняти рух осіб, транспортних засобів, зокрема транспортних засобів іноземних, консульських установ на вулицях, дорогах та окремих ділянок місцевості;

– Виводити з певних територій осіб та евакуювати транспортні засоби;

– Проникати на територію та у приміщення підприємств, установ, у житлові приміщення під час вчинення правопорушень та в разі переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, якщо зволікання може створити реальну загрозу життю чи здоров'ю осіб;

– Використовувати із службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, що належать особам, підприємствам, організаціям, для запобігання вчиненню кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, що підозрюються у вчиненні злочину, або для доставки до лікувальних закладів осіб, які потребують медичної допомоги, проїзду до місця злочину [4].

Законодавець не встановлює конкретної відповідальності за порушення комендантської години, проте було схвалено законопроект про відповідальність за порушення комендантської години. В цьому законопроекті зазначена певна відповідальність, а саме застосування громадських чи виправних робіт або адміністративний арешт – до 15 діб, якщо особа відмовляється від виконання законного розпорядження або вимоги поліцейського.

Проте, відповідальності за порушення комендантської години не буде, якщо:

- особа прямує до/з укриттів під час повітряної тривоги;
- супроводжує поранених або важкохворих;
- здійснює заходи з евакуації населення або рятування майна;
- надає медичну (домедичну) допомогу;
- перебуває в стані крайньої необхідності [5].

Незважаючи на дестабілізаційні чинники, а також постійне залучення особового складу Національної поліції до виконання завдань територіальної оборони, забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, зокрема документування воєнних злочинів, протидії діяльності диверсійно-розвідувальних груп, несення служби на блокпостах, реагування на заяви і повідомлення в умовах війни, участі в евакуаційних заходах та заходах з розмінування деокупованих територій, забезпечення кібероборони держави тощо, органами та підрозділами поліції – безпекова ситуація в державі утримувалася на належному рівні.

Список використаних джерел

1. Подільська районна в місті Києві державна адміністрація. Офіційний веб портал КМДА Відповідальність за порушення комендантської години <https://podil.kyivcity.gov.ua/news/27003.html>.

2. Военний стан та комендантська година, що варто знати. Координаційний центр з надання правничої допомоги <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/vijskovyj-stan-ta-komendantska-godyna-shho-var-to-znaty/>.

3. Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні» Офіційне інтернет-представництво <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

5. Схвалено законопроект про відповідальність за порушення комендантської години: які штрафи передбачені <https://www.kmu.gov.ua/news/skhvaleno-zakonoproekt-pro-vidpovidalnist-za-porushennia-komendantskoi-hodyny-iaki-shtrafy-peredbacheni>.

Орина НЕПЛОХОВА

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Євгеній ГУЗЕНКО

ЗАГРОЗИ І ВИКЛИКИ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Упродовж 2022 року до правоохоронних органів висувалися підвищені вимоги, оскільки вони невтомно працювали над виконанням подвійних обов'язків щодо протидії злочинності та захисту від збройної агресії з боку російської федерації. Збільшення робочого навантаження на ці агентства було прямим результатом цих багатогранних цілей. Збройні сили країни-агресора під час військової агресії вчинили численні військові злочини як на тимчасово окупованих територіях України, так і за її межами [1].

Ця агресія також призвела до значного зростання наявності зброї та боєприпасів серед цивільного населення. Крім того, було тимчасово окуповано окремі райони території країни, зруйновано об'єкти критичної інфраструктури, зокрема енергетики, перекрито логістичні канали. Значних пошкоджень зазнав житловий фонд

населених пунктів і промислових об'єктів. Як наслідок, відбулося значне збільшення військових витрат та витрат на відбудову, масштабний рух біженців та сплеск безробіття через погіршення фінансово-економічного стану українського населення [3].

Навіть з різними дестабілізуючими елементами та безперервним залученням особового складу Національної поліції до виконання обов'язків територіальної оборони, включаючи забезпечення дотримання воєнного стану та документування військових злочинів, боротьбу з диверсіями та розвідувальними операціями, комплектування блокпостів, реагування на 21 повідомлення та заяви під час війни, участь в евакуації та розмінуванні на звільнених територіях та забезпечення кіберзахисту держави безпекова ситуація в країні залишалася належною. З лютого 2022 року Національна поліція разом з іншими силами оборони безстрашно та з честю протистояла грізному та нещадному ворогу, непохитно захищаючи нашу державу та зриваючи невпинні спроби російського агресора анексувати Україну.

Протягом усього масштабного російського військового вторгнення поліція продемонструвала свою стійкість та ефективність як надійна та ефективна інституція, оперативна та ефективно реагуючи на ці надзвичайні обставини [1].

Поліція фактично зіткнулася з новою для себе реальністю, а саме з таким: – повна і докорінна зміна психоемоційного стану населення в цілому. Практично припинили діяти соціальні стримуючі фактори, які підтримувалися примусом держави або громадською думкою, як-то: страх кримінального переслідування, соціальна репутація, вага в суспільстві, професійна кар'єра тощо; – значна частина технічних засобів, які забезпечували контроль за ситуацією, припинили роботу [2 с. 17].

Це камери спостереження на вулицях, засоби фіксації правопорушень, системи охоронних сигналізацій, елементарне освітлення на вулицях і навіть електропостачання в населених пунктах; – відсутність повного розуміння про порядок дій поліцейськими у випадку збройної агресії на території їх діяльності з боку повноозброєного військового формування країни-агресора; – відповідно до законодавства у сфері оборони поліцейські входять до складу сил національного спротиву. Проте не враховується, в якості яких саме сил поліцейські можуть бути використані. У поліцейських немає і ніколи не було засобів вогневого ураження важкої бронетехніки [1].

Не кожний поліцейський загін має ручний гранатомет, який є найпотужнішою зброєю. Крім того, не весь персонал навчений його 22 використанню. Незважаючи на це, є критики, які несправедливо засуджують поліцейських за відсутність у них збройного опору агресорам, забуваючи, що поліція справді озброєна. Варто зазначити, що ніхто не очікує, що ветеринар, незважаючи на те, що він лікар, буде лікувати людей. Це свідчить про частковий збій в ієрархії влади [3].

У багатьох випадках ключові особи та лідери залишали свої посади та переїжджали до безпечніших регіонів разом зі своїми родинами, залишаючи порожнечу у владі. Проте, незважаючи на ці обставини, поліції як колективній цілісності вдалося вистояти перед величезним тиском і викликами, пов'язаними з війною. Завдяки вмільм та своєчасним діям керівництва, а також непохитній хоробрості та відданості кожного поліцейського було збережено стабільність та оперативну ефективність, ефективно взяття під контроль загрози та виклики.

Список використаних джерел

1. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році с. 1–14. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_police_2022.pdf.

2. Проблеми забезпечення публічної безпеки в умовах воєнного стану. І. В. Герасименко. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2022. Вип. 81. С. 53–57.

3. Моїсєєва А. Право на захист: які повноваження надано поліціантам на час дії воєнного стану. URL: <https://mind.ua/openmind/20242900-pravo-na-zahist-yakipovnovazhennyadanadano-policiyantam-na-chas-diyi-voennogo-stanu>.

Олександра ПАРЧЕВСЬКА,

курсант 105 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Артур САТИРОВ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ЗАХИСТ ВІД ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЛІКВІДАЦІЯ НАСЛІДКІВ У ЗОНАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Збільшення потенційної небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру обумовлюють актуальність проведення заходів з питань захисту населення і ліквідації небезпечних ситуацій, що у свою чергу потребує своєчасного та злагодженого проведення аварійно – рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення. Військові конфлікти, незалежно від їх масштабу, можуть спричинити серйозні техногенні негаразди, які можуть мати руйнівний

вплив на наше суспільство. Завдання полягає у мінімізації ризиків та максимізації готовності до реагування на такі небезпеки.

Характерною рисою для сучасних конфліктів є створення передумов для зростання соціального напруження, здійснення економічного та політичного тиску на країну, яка є об'єктом заінтересованості противника. З огляду війн та військових конфліктів останніх десятиліть зрозуміло, що ворогуючі сторони все частіше разом з традиційними, класичними способами ведення бойових дій застосовують політичні, економічні, інформаційні заходи, які є основою в концепції ведення бойових дій, яку називають також «гібридною війною».

Війна в Україні значно ускладнила питання захисту від техногенних катастроф. Руйнування об'єктів критичної інфраструктури, пожежі, хімічні та радіаційні забруднення створюють додаткові ризики для життя та здоров'я людей. В першу чергу, необхідно вдосконалити системи розвідки та моніторингу, щоб вчасно виявляти та передбачати можливі катастрофи. Рання система попередження про вибухи, ракетні атаки та інші загрози має бути розроблена та ефективно впроваджена.

Другий крок – захист інфраструктури. Основними такими техногенно небезпечними об'єктами, що в першу чергу руйнуються під час бойових дій або терористичних атак, є ядерні об'єкти, греблі гідроелектростанцій (ГЕС), хімічні підприємства, трубопроводи Енергетичні, транспортні, комунікаційні та інші важливі об'єкти можуть бути піддані руйнуванню через атаки на електростанції, електромережі та транспортні мережі для транспортування палива.

Третій етап – готовність та реагування. Розробка та впровадження планів дій у разі техногенних катастроф, які враховують специфіку воєнного конфлікту, є критичною. Безумовно, що регулярні тренування та навчання персоналу діяти у надзвичайних ситуаціях також є необхідністю

Воєнні дії завжди мають серйозний вплив на об'єкти критичної інфраструктури, які є життєво важливими для функціонування суспільства. Ці об'єкти включають енергетичні системи, транспортні мережі, водопостачання, телекомунікації, та інші ключові складові, які забезпечують нормальне функціонування економіки і забезпечення основних потреб громадян. Можливе отруєння водних ресурсів бактеріями. В такому разі повинне бути забезпечене постачання незараженою водою з зовнішнього периметру. Складність полягає в тому, що наслідки біоатак можуть накластися на епідемії воєнного часу.

При великих аваріях і катастрофах організація робіт по ліквідації наслідків проводиться з урахуванням обстановки, що склалася після аварії або катастрофи, ступеня руйнування та пошкодження будівель і споруд, технологічного обладнання, агрегатів,

характеру аварій на комунально-енергетичних мережах і пожеж, особливостей забудови території об'єкта та інших умов.

Необхідна ефективна координація між різними військовими, цивільними та гуманітарними організаціями. У разі техногенної катастрофи може виникнути потреба в масштабній медичній допомозі для постраждалих. Це включає надання невідкладної медичної допомоги на місці події, евакуацію поранених та організацію лікувальних пунктів. Також при бойових діях і бомбардуваннях утворюються завали і під ними можуть бути заблоковані люди які не встигли сховатися в бомбосховища. Підрозділи ГО повинні розчищати завали, ліквідувати небезпеку нових завалів, евакуювати населення з небезпечної зони.

Саме під час загрози виникнення та при виникненні надзвичайних ситуацій з усією очевидністю проявляється необхідність застосування концепції прийняттого ризику. Але використання теорії ризику можливе лише в тому разі, коли можна порівняти між собою ризик абсолютно різних небезпек, а для цього необхідно, щоб різного виду небезпеки мали кількісні характеристики однакової розмірності. Після ліквідації наслідків катастрофи необхідно провести оцінку збитків та відновлення пошкодженої інфраструктури. Це може включати ремонт або відновлення будівель, доріг, комунікаційних мереж та інших об'єктів.

Сьогоднішня ситуація в Україні щодо небезпечних природних явищ, аварій і катастроф характеризується як дуже складна. Тенденція зростання кількості надзвичайних ситуацій, важкість їх наслідків змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці окремої людини, суспільству та навколишньому середовищу, а також стабільності розвитку економіки країни.

Список використаних джерел

1. Надзвичайні ситуації та їх класифікація. URL: [https://osvita.ua/vnz/reports/bjd/22895/].
2. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Білоус І. А., Бугай Ю. Р., Харків, 2019.
3. Захист енергетичної інфраструктури в умовах збройного конфлікту. URL [https://blogs.icrc.org/ua/2023/07/10/6217/].

Михайло ПЕРЕВОЗНИК,

студент 101 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки Національної
академії внутрішніх справ

Марія РОГОВЕНКО

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасне суспільство зазнало випробувань, що вплинули на усі сфери життєдіяльності, у тому числі й на сферу освіти. Водночас, незважаючи на виклики й загрози, спричинені спочатку пандемією, а потім широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, забезпечення безперервності та якості надання освітніх послуг залишається важливим завданням вітчизняної системи вищої освіти, що прагне входження до європейського простору вищої освіти.

Глобалізація освіти – одна з фундаментальних тенденцій розвитку освіти, яка відображає формування єдиного соціального інформаційного й освітнього простору в масштабах усієї планети, зокрема, через діяльність засобів масової інформації, канали Інтернет. В умовах світової глобалізації, стрімкого поширення інформаційних технологій основним джерелом інноваційного розвитку є інтелектуалізація суспільства та побудова економіки знань [1, 2]. Найбільш затребуваними на ринку праці компетентностями стають аналітичне і креативне мислення, навички самоєфективності, мотивація, самосвідомість, навчання протягом життя, як здатність адаптуватися до нестабільних умов праці, надійність, емпатія, лідерство.

З огляду на вищезазначене, система вищої освіти має бути орієнтована на розвиток здатності випускників закладів вищої освіти працювати в новому світі постійних змін, багатоваріантності, невизначеності, малопередбачуваності та відповідати його вимогам. На державному рівні доцільно формувати суспільну думку щодо привабливості вищої освіти в Україні. Заклади вищої освіти через інформаційні технології, авторитетну думку науки, бізнесу та інші чинники повинні докладати зусиль для посилення мотивації молоді щодо здобуття вищої освіти як визначального фактора престижного працевлаштування, професійного визнання та кар'єрного зростання.

Вища школа повинна обрати випереджувальну стратегію розвитку, працювати на збільшення контингенту потенційних абітурієнтів (який сьогодні критично мінімальний), що сприятиме підвищенню конкурентного статусу закладів вищої освіти на міжнародній арені, а також забезпечить альтернативу масовому відпливу молоді через виїзд на заробітки за кордон.

Спільними зусиллями закладів вищої освіти, освітянських структур, засобів масової інформації, служб працевлаштування, працівників кадрового апарату різних інституцій, підприємств, організацій необхідно сприяти формуванню позитивного іміджу й самодостатнього статусу випускників освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, що дозволить зняти існуючу недовіру в роботодавців до фахових компетенцій бакалаврів, рівень яких давно визнаний у світовій практиці підготовки кадрів.

В Україні накопичено потужний освітній потенціал, склалися власні традиції в підготовці професійних кадрів, у вихованні і культурно-освітньому розвитку населення. Тому перед вищою школою і українською освітою в цілому стоїть надзвичайно складне завдання збереження накопиченого досвіду і визначення свого гідного місця в системі світових освітніх зразків. Наприклад, в умовах війни українські фахівці військової справи набули величезного досвіду і за певних обставин можуть ділитися своїм багажем знань з військовими інших країн. В умовах обмежених бюджетів та небажання більшості держав жертвувати власною економікою в обмін на безпеку, український досвід ефективної боротьби в екстремальних умовах проти переважаючого супротивника матиме куди більшу вагу за американський досвід, який є більш теоретичним та в більшості випадків передбачає боротьбу лише при кількісному домінуванні.

Об’єктивним безпосереднім критерієм якості вищої освіти тієї чи іншої країни є кількість іноземних студентів, які навчаються в її закладах вищої освіти. Проте у світовому масштабі академічна мобільність студентів, незважаючи на високі темпи зростання, досі залишається швидше винятком, ніж правилом: 2010 року лише 4,1 млн. з понад 150 млн. загальноосвітової кількості студентів навчалася за межами своїх країн (менше 3 %). При цьому близько половини студентів, що навчаються за межами своїх країн, – це студенти з Китаю, Індії, Південної Кореї та інших країн Азії. Тобто, вища освіта, на відміну від фінансових і товарних ринків, значно менше зазнає впливу глобалізації. Як і раніше, вища освіта залишається переважно національною й регіональною і, таким чином, конкурентні рейтинги закладів вищої освіти різних країн поки що

мають доволі умовний характер. Безперечно, поточне становище може змінитися, однак, з огляду на масштаби та інерційність галузі, суттєві зміни навряд чи відбудуться упродовж найближчих років. При цьому в українських закладах вищої освіти станом на 1 січня 2021 року навчалось близько 76 тис. іноземних студентів, що є доволі високим показником навіть порівняно з найбільш розвиненими країнами світу [3]. За кількістю іноземних студентів Україна входить у першу десятку країн світу, демонструючи показники, дуже близькі до зіставних за кількістю населення європейських країн-членів Організації економічної співробітництва і розвитку [4]. Разом з тим, вищезазначене не означає, що українська система вищої освіти не потребує суттєвого підвищення якості. Очевидно, що в цій царині більш неупереджений аналіз міжнародних рейтингів і експертних оцінок необхідно поєднувати з самостійною постановкою цілей і завдань та напрацюванням і втіленням ефективних рішень щодо досягнення цих цілей, виходячи у першу чергу не з іміджевих міркувань, а з інтересів українського суспільства.

Таким чином, процес глобалізації є незворотним і вища освіта України, розділяючи європейські цінності та норми, найважливішими орієнтирами для якої є якість вищої освіти, відповідність ринку праці, мобільність і сумісність кваліфікацій, повинна інтегруватись у європейський освітній простір.

Список використаних джерел

1. Глобалізація освіти. URL: <http://ebk.net.ua/pedagogics/vocabulary.htm>.
2. Вища освіта в умовах глобалізації. URL: <http://www.pravnik.info/2013-12-27-15-13-14/442-vishha-osvita-v-umovax-globalizaci%D1%97.html>.
3. Матеріали засідання колегії Міністерства освіти і науки України від 27 травня 2021 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-prodovzhuye-populyarizuvati-vishu-osvitu-ukrayini-na-mizhnarodnomu-rivni>.
4. Аналітична записка, підготовлена Національним інститутом стратегічних досліджень. URL: <https://eurosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=3288>.

Дар'я ПЕТРЕНКО,

курсант 215 н.г. навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ
Олександр ВОЛЯНИЮК

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану Національна поліція України (НПУ) відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки цивільного населення. Її діяльність спрямована на захист життя, здоров'я та майна громадян, а також на підтримку правопорядку в країні.

Важливим комплексом забезпечення реалізації права, порядку та безпеки населення є передбачений комплекс заходів та головні аспекти для реалізації захищеності населення.

Основні аспекти реалізації забезпечення безпеки цивільному населенню працівниками НПУ:

– Проведення превентивних заходів:

НПУ здійснює широкий спектр превентивних заходів, спрямованих на запобігання злочинам та надзвичайним ситуаціям. Це включає патрулювання вулиць та населених пунктів, виявлення та затримання підозрілих осіб, нейтралізацію вибухонебезпечних предметів, розмінування територій, а також кібербезпеку.

– Реагування на надзвичайні події:

У разі виникнення надзвичайних подій НПУ реагує швидко та ефективно. Це включає евакуацію населення з небезпечних зон, надання допомоги постраждалим, ліквідацію наслідків обстрілів та бомбардувань, розслідування злочинів, пов'язаних з воєнним станом, пошук та рятування людей, а також надання психологічної допомоги населенню.

– Співпраця з іншими державними органами та громадськими організаціями:

Для успішного виконання своїх завдань НПУ тісно співпрацює з іншими державними органами та громадськими організаціями. Це включає обмін інформацією та координацію дій, залучення волонтерів до забезпечення безпеки, надання психологічної допомоги населенню, а також співпрацю з міжнародними організаціями.

– Забезпечення інформаційної безпеки:

В умовах інформаційної війни НПУ відіграє важливу роль у забезпеченні інформаційної безпеки. Це включає боротьбу з дезінформацією та фейками, захист персональних даних громадян, а також проведення інформаційних кампаній з питань безпеки.

Важливість підготовки особового складу НПУ до роботи в умовах воєнного стану:

Працівники НПУ повинні мати відповідну підготовку для роботи в умовах воєнного стану. Це включає знання правил поведіння зі зброєю, надання першої медичної допомоги, евакуації населення, а також психологічну стійкість.

Забезпечення НПУ необхідними ресурсами та обладнанням:

Для виконання своїх завдань НПУ потребує достатньої кількості ресурсів та обладнання. Це включає транспортні засоби, бронезилети, каски, зброю, боєприпаси, а також засоби зв'язку та інформаційних технологій.

Підвищення рівня довіри населення до НПУ:

Довіра населення до НПУ є важливим фактором для успішного виконання її завдань. Для підвищення рівня довіри НПУ повинна бути прозорою у своїй роботі, відкритою до спілкування з громадськістю та ефективно реагувати на звернення громадян.

Вдосконалення правового регулювання діяльності НПУ в умовах воєнного стану:

Законодавство України повинно бути адаптовано до умов воєнного стану та чітко визначити повноваження та відповідальність НПУ. Це дозволить НПУ більш ефективно виконувати свої завдання та захищати права та свободи громадян.

Національна поліція України відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки цивільного населення в умовах воєнного стану. Для успішного виконання своїх завдань НПУ потребує відповідної підготовки, ресурсів, обладнання, а також довіри населення та чіткого правового регулювання своєї діяльності.

В умовах воєнного стану слід зазначити, що умови для виконання службових обов'язків для працівників НПУ постійно змінюються через те що, під час проведення заходів та забезпечення публічної безпеки та порядку вони завжди мають високі ризики стосовно непередбачених подій та осіб, які становлять загрозу саме під час воєнного стану, тому головним фактором що може забезпечити підвищення якості надання послуг громадянам, це нова система тренувань та алгоритмів дій, які допоможуть та сприяють покращенню розуміння та ефективності стосовно дій та наслідків.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил застосування поліцейськими спеціальних засобів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з питань організації діяльності поліцейських підрозділів».

Вікторія ПИЛИПЧЕНКО,

курсант 207 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки Національної академії внутрішніх справ

Олександр ВОЛЯНЮК

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПРАВОПОРЯДКУ В УМОВАХ ВІЙНИ

На сьогоднішній день, на жаль, недостатньо розробленим залишається питання взаємодії Національної поліції України з іншими уповноваженими правоохоронними органами та добровольчими воєнізованими об'єднаннями щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Хоча низка питань щодо особливостей забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку Національною поліцією України в умовах воєнного стану було врегульовано Постановою Кабінету Міністрів України «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану» від 08.07.2020 року № 573 [1].

Розглядаючи питання діяльності правоохоронних органів, спрямованої на забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану, необхідно визначити суть вказаного поняття, з врахуванням того, що воно відносно нове в чинному законодавстві. Крім того, поняття «публічна безпека та порядок» часто розглядається як синонім понять «громадська безпека» та «громадський порядок».

Термін «публічна безпека і порядок» вперше на законодавчому рівні з'являється у Законі України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року, однак там не має його визначення і він використовується паралельно з термінами «громадський порядок» та «громадська безпека» [2].

Забезпечення публічної безпеки та порядку є одним із пріоритетів національної безпеки України. Крім того, це одне з головних завдань Національної поліції України. Його значення полягає в утвердженні держави, яка захищає права і свободи громадян, життя і здоров'я, запобігає злочинам і проступкам, поважає честь і гідність людини, дотримується норм суспільної моралі і порядку.

В умовах широкомасштабної військової агресії Росії сьогоднішній порядок значно зріс. На всій території України, за результатом десяти років змішаних бойових дій в окремих районах Донецької та Луганської областей, забезпечення публічної безпеки стало набагато небезпечнішим та важливішим. . Відповідно до Указу Президента України на всій території країни введено воєнний стан і створено особливу правову систему з метою уникнення загроз, відсічі збройній агресії та забезпечення національної безпеки.

Усе це вкотре виокремлює те, наскільки важливим є забезпечення безпеки і правопорядку в умовах війни. Працівники Національної поліції України намагаються робити все можливе задля захисту життя та здоров'я кожного з нас.

24 лютого 2022 року Україна перегорнула нову сторінку своєї історії.

Забезпечення національної безпеки та забезпечення безпеки країни в цілому – це завдання не лише правоохоронних органів, органів державної влади та місцевого самоврядування, а й кожного громадянина.

Таким чином, при якісному виконанні правоохоронними органами покладених на них завдань із забезпечення громадської безпеки і порядку система суспільних відносин може діяти найбільш ефективно в усіх сферах життя, забезпечуючи тим самим:

- ефективну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування спрямовану на вирішення першочергових завдань із оборони країни;

- ефективну діяльність органів державної влади на дипломатичному

 - фронті, спрямовану на залучення міжнародної підтримки;

- ефективну життєдіяльність систем комплектування, відновлення та

 - логістичного забезпечення ЗСУ України;

- максимально швидке відновлення економіки, в регіонах де це можливо;

- максимально складні умови для проведення диверсійної діяльності противника, в тому числі шляхом дестабілізації внутрішньополітичної обстановки, поширення панічних настроїв [3].

Отже, у наш час, забезпечення безпеки публічної безпеки і правопорядку стоїть на першому місці у працівників НПУ. Для належного ефективного управління та координації щодо алгоритмів дій у певних ситуаціях, розрахунку сил та засобів, матеріально-технічного забезпечення нам потрібне ефективне управління силами та засобами Національної поліції України під час забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, та підтримка населення, адже це є основою ефективної праці.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану» від 08.07.2020 № 573. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573_2020.

2. Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII «Про Національну поліцію». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. URL: https://dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/materialy_konferenciyi_donduvs_01_07_2022.pdf.

Артем ПОГОРЕЛОВ,

курсант 101 н.г. навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Євгеній ГУЗЕНКО

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану є надзвичайно складним завданням, яке потребує комплексних змін та реформ з боку всіх гілок влади, правоохоронних органів, громадських організацій та самих громадян.

Основні проблеми які стають на шляху забезпечення публічної безпеки та порядку сьогодення є значне зростання рівня злочинності, в тому числі тяжких та організованих злочинів, наявність активно діючих диверсійних груп та збільшення кількості терористичних

організацій які здійснюють підривну діяльність, а саме пошкодження та руйнування військової та цивільної інфраструктури, мінування доріг та стратегічно важливих транспортних сполучень. Ці незаконні формування своїми діями мають на меті дестабілізацію суспільства, що значно ускладнює роботу правоохоронних органів. Для покращення ситуації виокремлено основні перспективні напрямки, на які слід звернути увагу.

Реформування та зміцнення правоохоронних органів. Головним аспектом цих реформ є перехід до європейської моделі поліції, де поліцейський – це сервісний працівник, який допомагає громадянам. Ця модель значно підвищить рівень довіри громадян до правоохоронців, що є дуже важливим в період воєнного стану для координації з місцевим населенням та виконанням певних видів задач.

Залучення громадськості до забезпечення публічної безпеки. Створення та розвиток мережі громадських формувань з охорони громадського порядку забезпечить безпеку населення навіть за тимчасової відсутності поруч правоохоронних органів. Заохочення громадян до активної участі в програмах запобігання злочинності значно підвищить рівень правової свідомості населення, що в свою чергу зменшить загальний рівень тривожності та паніки у суспільстві.

Використання новітніх технологій для боротьби зі злочинністю. Впровадження відеоспостереження в громадських місцях дозволить вести безперервний нагляд за публічними об'єктами (напр. площі, парки), що в свою чергу призведе до моментальної ідентифікації злочинців та підвищить рівень розкриття правопорушень. Застосування такої новітньої технології як штучний інтелект допоможе своєчасно виявляти підозрілі дії та поведінку осіб, що дозволить прогнозувати злочини та вчасно їх попереджати. Але важливо забезпечити етичне використання наглядових систем та запобігти їх дискримінаційному застосуванню.

Створення додаткових програм психологічної реабілітації для постраждалих в наслідок війни. Ціллю таких програм буде надання психологічної допомоги людям, які пережили травматичні події, відновлення психологічного здоров'я та емоційного благополуччя населення. Створення центрів психологічної реабілітації та забезпечення доступності психологічної допомоги для всіх постраждалих допоможе населенню повернутися до звичного життя, що сприятиме підтриманню належного рівня громадської безпеки та порядку.

Розвиток міжнародного співробітництва в сфері безпеки. Співпраця з міжнародними організаціями з питань безпеки допоможе у плануванні та реалізації операцій спрямованих на боротьбу з тероризмом,

організованою злочинністю, диверсійними групами та незаконними збройними формуваннями на території України. Обмін досвідом та кращими практиками з країнами Європи у формі конференцій або навчальних візитів інструкторів допоможуть у впровадженні інноваційних рішень у подоланні воєнних проблем, підвищенні ефективності державного управління у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку та підвищенні кваліфікації, рівня знань та навичок поліцейських щодо дій у певних ситуаціях спричинених війною.

Отже, висновком є те, що забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного – це надзвичайно складне завдання, яке потребує комплексних змін та реформ з боку всіх гілок влади, правоохоронних органів, громадських організацій та самих громадян. Важливо зазначити, що реалізація наведених вище перспектив потребуватиме значних ресурсів та політичної волі, але це не означає що до цього не потрібно прагнути, бо тільки спільними зусиллями ми спроможні подолати усі виклики та завдання поставлені сьогоденням.

Список використаних джерел

1. Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кропивницький, 1 липня 2022 року). Кропивницький, 2022. 398 с. URL: https://dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/materialy_konferencziyi_donduvs_01_07_2022.pdf.

2. Публічна безпека та порядок в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи / В. В. Коптєв, О. В. Костенко, О. М. Литвин. Київ: НАВС, 2022. 240 с.

3. Проблеми забезпечення публічної безпеки в умовах воєнного стану / І. В. Герасименко. – Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Нац. акад. внутр. справ України. – Київ, 2022. – Вип. 81. – С. 53–57.

4. Забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів [Текст] : методика / В.І. Варивода, Є.В. Гузенко, Є.М. Корж, В.Л. Костюк, В.А. Куліков. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2020. – 120 с.

Анна ПОГРІБНА,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
старший викладач кафедри
криміналістичного забезпечення та судових
експертиз навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ
Олексій ВОЛОШИН

ЛІНГВІСТИКА В КРИМІНАЛІСТИЦІ

Лінгвістика – це наука про мову, про функції та універсальні характеристики мови, про її структуру й історичний розвиток.

Мовознавство як наука має велике значення не тільки при вивченні рідної та іноземної мов, для розроблення термінології, у науковому коментуванні мовних текстів, машинному перекладі, вона дає і теоретичні висновки для розв'язання проблеми взаємовідношення матеріального й ідеального, для правильного розуміння суспільної свідомості і самої людини як суспільної істоти.

Практична лінгвістика являє собою ту сферу, де реально проводяться лінгвістичні експерименти, що мають на меті верифікацію положень теоретичної лінгвістики перевірку ефективності продуктів, що створюються прикладною лінгвістикою. Вона є невід'ємною частиною семіотики, як науки про знаки. Саме лінгвістика відіграє важливу роль під час криміналістичних досліджень у рамках відповідних типів експертиз.

Якщо лінгвістика – наука про мову, її сутність, будову, функціонування та розвиток, а правознавство – наука про об'єктивні закономірності розвитку держави і права, їх місце і роль у суспільному житті, то юридична лінгвістика – це міждисциплінарна наука про роль і функції мови в юридичній теорії та практиці. За роки, розвитку криміналістична лінгвістика (судова лінгвістика) почала закріплятись як дисципліна, сфера якої значно зросла.

Судова лінгвістика, також відома як криміналістична лінгвістика, полягає у використанні лінгвістичної експертизи, підходів та поглядів на криміналістичну перспективу закону, мови, кримінального розслідування та судової процедури. Вона відноситься до галузі прикладної лінгвістики, яка визначає, досліджує та надає відповіді на щоденні питання, пов'язані з мовою [2].

Взаємодія лінгвістики та юриспруденції протягом останніх десятиліть набуває більш чітких обрисів, зокрема в галузі експертології.

Криміналістична лінгвістика (Лінгвістична експертиза) – це розділ прикладної лінгвістики, який розробляє і досліджує методи атрибуції текстів сучасних документів з метою використання отриманих результатів у слідчих діях чи судочинстві.

Об'єктами дослідження є тексти усного та писемного мовлення, словесні, літерні, фонетичні та комбіновані позначення, а також паралінгвістичні знакові елементи (жести й міміка).

Згідно з чинним законодавством з-поміж судових експертиз виокремлюють низку досліджень, якісне виконання яких неможливе без залучення кваліфікованих філологів. Такими є, зокрема, криміналістичні (почеркознавча та лінгвістична експертиза мовлення); експертизи у сфері інтелектуальної власності (літературних та художніх творів, комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок (знаків для товарів і послуг), географічних зазначень) деякі психологічні експертні дослідження. У практиці розслідування та судового розгляду справ, широко використовуються лінгвістичні експертні дослідження, проведені мовознавцями у вищих учбових закладах відповідного профілю, у результаті яких надаються висновки щодо наявності пропаганди війни, насилля, закликів до повалення конституційного ладу, до зміни меж території країни тощо, тобто знов-таки не судові експерти вирішують питання, віднесені до компетенції судово-лінгвістичної експертизи, яка вважається криміналістичною.

Різниця між судово-лінгвістичною експертизою та не судовою (науковою) лінгвістичною експертизою така сама, як між судово-медичною експертизою трупу та оглядом трупу, здійсненим, наприклад, дільничним лікарем, якого залучили до огляду місця події; як між судово-балістичною експертизою рушниці і експертизою цієї зброї, проведеною, наприклад, мисливцем [1].

Лінія розмежування між судово-лінгвістичною експертизою та несудовою (науковою) лінгвістичною експертизою, прокладена наявністю/відсутністю спеціальної підготовки в експерта, яка надає знання в галузі судової експертології, криміналістики, теорії судово-авторознавчої експертизи, основ кримінального та іншого права, кримінально-процесуальної науки, теорії оперативного-розшукової та контррозвідувальної діяльності, в результаті чого, майбутній судовий експерт набуває практичних навичок експертного дослідження мовлення [3].

Судово-лінгвістична експертиза визначає фактичні дані про особу автора (чи виконавця) тексту та про умови створення мовного повідомлення (мотивацію, цілі, настанову автора, збиваючи фактори, викривлення відображеної у свідомості інформації, адаптацію мовних засобів до можливостей адресата, маскування мовної ситуації шляхом диктування, навмисного викривлення писемного мовлення, створення тексту у співавторстві, тощо). Іншими словами, судово-лінгвістична

експертиза надає інформацію стосовно учасників мовленнєвого акту, умов його протікання та співвіднесеності його результату (тексту) з дійсністю [2].

Отже, розвиток теоретичних засад судового почеркознавства у сучасний період характеризується розробкою основних положень вчення про процес експертного дослідження, як компонент предмету судового почеркознавства (комплексні методики вирішення судово почеркознавчих завдань, теоретичні проблеми оцінки ознак тощо); створенням понятійного апарату в галузі теорії й практики судово почеркознавчої експертизи (словник основних термінів); формулюванням теоретичних основ математичного моделювання та засад автоматизації у галузі судово-почеркознавчої експертизи (теорія і практика математичного моделювання, експертні програми, системи); розробкою основних положень теорії і методики судово-почеркознавчої діагностики. Процеси розвитку й становлення мови юриста особливо важливі на сучасному етапі. Термінологічні неточності або різне тлумачення й подання однакових за назвою та формою понять призводять до їх неоднозначного розуміння й виникнення термінологічних колізій, ігнорування та невірного сприймання понять, терміносполучень. Необхідність в новому виді лінгвістичного дослідження викликана реальними потребами: необхідністю правильного тлумачення усіх юридичних, наукових, законодавчих, спеціальних експертних визначень, понять, термінів, терміносполучень; судово-експертною практикою у зв'язку із збільшенням цивільних позовів необхідності тлумачення слів, термінів, терміносполучень, пов'язаних із рекламою, виборчими, політичними технологіями, текстами договорів, захистом авторства, честі, гідності громадян, ділової репутації, інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Мацюк Г. Прикладна лінгвістика: Питання мовної політики. 3-тє вид. Л., 2014. 329 с.

2. Замолуев О.В. Перспективные направления автоматизации судебной лингвистической (автороведческой) экспертизы. Экспертное обеспечение правосудия: проблемы теории и практики: материалы международной научно-практической конференции (7–8 сентября 2006 г., Симферополь), 2006.

3. Архарова Д. И., Изотова Т. М. Лингвистическая экспертиза: построение развернутой дефиниции юридического понятия на основе информационно-смысловой интерпретации исходного определения. Актуальні питання судової експертизи та криміналістики: збірник матеріалів засідання круглого столу, присвяченого 85-річчю створення Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса (11–12 листоп. 2008 р.). Харків, 2008.

Максим РАЩЕНКО,

курсант 104 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

завдувач кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

Світлана ШУТЕНКО

ВПЛИВ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ. НЕОЛОГІЗМИ

Проблема неологізмів, тобто новотворів слів, в українській мові має особливу актуальність у період війни. Це пов'язано з тим, що у такий час відбувається значне збільшення кількості нових технологій, інформації та інших важливих понять, що потребують відповідного термінологічного опису. Наприклад, у зв'язку з війною в Україні з'явилися багато нових термінів, таких як «АТО» (антитерористична операція), «окупанти» (протилежно до «військовослужбовці» або «солдати»), «переселенці» (люди, які змушені покинути свої домівки через війну), «гібридна війна» та інші. Отже, проблема неологізмів в українській мові у період війни є дуже актуальною, і вимагає відповідної уваги та розв'язання. Мета роботи – дослідження особливостей неологізмів української мови, які виникли під час російсько-української війни. Неологізми характеризуються абсолютною новизною як щодо форми, так і змісту. Вони найменують нові реалії й поняття, людей та їх чесноти. Кожне слово відображає те, що знайоме всім українцям. Крім того, вони підкреслюють особливу характеристику їх авторів: образність мислення, здатність переосмислення дійсності та велике почуття гумору, з якими безперервно виникають нові метафори чи метонімії, звужуються чи розширюються попередні значення слів тощо. Потрібно зазначити, що під час повномасштабної війни спостерігаємо надзвичайно стрімкий процес виникнення та закріплення нової лексики, порівняно з мирним часом. Протягом декількох днів може з'явитися стільки ж нових слів, скільки в інші часи з'являлося 13 протягом місяців. Це можна пояснити особливою увагою людей до подій, із якими не стикалися раніше і які викликають цілий спектр бурхливих емоцій: обурення, гнів, осуд, смак перемоги. Розглянемо найпопулярніші приклади неологізмів в українській мові, які виникли протягом 2022–2023 рр. на тлі розв'язаної росією війни проти України та що вони означають.

1. Найекспресивнішими неологізмами, пов'язаними з тематикою

сучасної війни, виявилися ті, що характеризують й описують ворога. Вони становлять найбільшу частку серед вибраних лексичних інновацій. На думку Жулінської М. та Круглій О., це пов'язано зі створенням ними миттєвого психологічного ефекту, що підсилює демонізацію ворога й водночас вони виступають певним засобом, щоб розблокувати гнів, висловити презирливе ставлення та ненависть до ворога, зменшити стрес. Яскравим неологізмом стало слово *оркс* – орки: лексична інновація створена за аналогією з потворами, які фігурують у трилогії «Володар кілець» Джона Толкіна, що акцентує на тому, що ворогів не вважають за людей. Зараз українці використовують різні зневажливі слова для позначення окупанта, такі як «русня», «свинособака», «ванька», «пушкініст», «путлер», «няш-мяш», «консерва», а також «русо-нацисто», «рашисти», «тіток-війська» та «z-окупанти». У Вікіпедії визначено термін «рашизм», який описує ідеологію російського шовінізму, що прагне до знищення української державності та нації. Також є неологізм «терраша», що позначає російську федерацію як державу-терориста. Сучасні мовознавці рекомендують писати назву країни росія та її столицю москву з маленької літери. За цим принципом пишемо з маленької букви прізвища всіх ворогів України. 2. Українці пишуться своїми ЗСУ, нашими героями, які безстрашно захищали Донецький аеропорт, тримали оборону Маріуполя та Азовсталі. Завдяки їх зусиллям, ворог не просунувся углиб України. Тому наші герої отримали назву «кіборги», «азовці». Ці поняття ввійдуть до літератури та світової історії. 3. Багато неологізмів походить від назв військової техніки. Звідси, наприклад, з'явилися такі слова, як джавелінити, барайктарити, відхаймарсити – боротися з ворогом, застосовуючи відповідну техніку. Сюди ж можна віднести назву «бандеромобіль» – будь-який автомобіль української армії. Самі військові, до речі, найчастіше автівки на «нулі» називають «корч». 4. Хочемо зазначити ще одне джерело зростання неологізмів часу російсько-української війни. Це – російська пропаганда. Вирази «негативне спливання», «негативне зростання» означають втрати, які Росія намагається приховати або подати як перемогу. Інші слова, що часто використовуються: бавовна – вибух на підконтрольній росіянам території. Термін пов'язаний з використанням слова «хлопок» у російських ЗМІ затридні – нереальні обіцянки, плани росіян щодо перемог у запланований термін «привези унітаз» – мем, що означає мародерство російських військових. 5. Зазначимо, що в українській мові з'явилися цікаві слова та вирази, пов'язані і з конкретними політиками: макронити, валяти шольца, шойгунити, кадірити. Українські політики також не залишилися поза

увагою при творенні нових слів. З колишнім радником Офісу президента Олексієм Арестовичем пов'язаний неологізм «арестовити» – заспокоювати, «арестовлення» – залишити заспокійливе повідомлення. Також вживається вислів «Арестович проти ночі» («Релаксович») у значенні говорити в манері, яка знімає тривогу. Від нього також пішов мем «2–3 тижні», який застосовується, щоб підкреслити вкрай сумнівний прогноз. Від прізвища відомого волонтера Сергія Притули утворено дієслово «запритулити» – за короткий час назбирати велику суму грошей на ЗСУ. 6. Крім слів-неологізмів за останній рік ми отримали стійкі вирази-словосполучення, які в майбутньому стануть фразеологізмами: дзеркальна тиша; доброго ранку/вечора, ми з України; за поребриком; йти за російським кораблем; йти на концерт до кобзона. 14 7. Окрім неологізмів та стійких виразів, українська мова збагатилася на слова, що отримали нові значення: бавовна, град, дискотека, піксель, приліт, тривога, чисте небо. Отже, велика кількість неологізмів за незначний проміжок часу ще раз підкреслює багатство нашої рідної мови, почуття гумору українців, їх дотепність, відчуття слова, інтелектуальні здібності. У кожному новому слові звучить прагнення до перемоги, сила духу, віра в ЗСУ, ненависть до ворога та любов до Батьківщини.

Список використаних джерел

1. Кремінь Т. Новітні сленгізми-неологізми – мовне віддзеркалення війни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3490258-novitni-slengizmineologizmi-movne-viddzerkalenna-vijni.html>.
2. Жулінська М., Круглій О. Неологізми як мовне віддзеркалення війни. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. № 3 (14). 2022. С. 103–111. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/issue/view/17/13>.
3. Крамаренко Д. Жаргон та неологізми. Як війна збагатила словниковий запас українців. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/zhargon-ta-neologizmi-k-viyna-zbagatila-slovnikoviy-1676393294.html>.
4. Букет Є. Словник неологізмів української мови. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/20/armiyainformpredstavlyaye-slovyk-neologizmiv-ukrayinskoyi-movy/>.

Сергій РЕВА,

курсант 204 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Євген БАКУТІН

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ

У сучасних нестабільних умовах безпечного середовища, а також в умовах безперервного нарощення масштабів транспортних засобів та дорожньо-транспортних пригод, питання ефективного забезпечення безпеки дорожнього руху стають все більш актуальними не лише для України, а й для всього світу.

Законодавство у сфері безпеки дорожнього руху, прийняте за останні вісім років, відіграло позитивну роль. Рівень аварійності в країні стабілізувався, а рівень дисципліни серед учасників дорожнього руху відносно покращився. Водночас питання безпеки дорожнього руху залишається не вирішеним. Досвід реалізації політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху демонструє, що превентивні заходи є успішними, коли методи переконання підкріплені правовими нормами, які встановлюють відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху та відповідний ступінь їх суспільної небезпеки.

Основна мета безпеки дорожнього руху полягає у виявленні та усуненні від участі у дорожньому русі водіїв, які вчинили серйозні порушення, що безпосередньо впливають на виникнення дорожньо-транспортних пригод.

Негативний досвід безкарності, отриманий правопорушниками, посилює впевненість у можливості уникнути відповідальності, що у свою чергу призводить до формування групової психології та негативно впливає на ефективність правових норм. Тому своєчасний контроль є ключем до безпеки дорожнього руху та порятунку життів [1].

Дорожній рух – одна з найбільш характерних і невід’ємних складових сучасної цивілізації. Автотранспорт є проявом науково-технічного прогресу і має значний вплив на темпи соціально-

економічного розвитку країни та людства в цілому. Негативний вплив невіршених проблем автомобілізації полягає в тому, що вони є причиною мільйонів травм та людських смертей [2].

Варто сказати, що реалізація державного впливу на безпеку дорожнього руху можлива лише при взаємодії міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, підприємств, установ, організацій різних форм власності.

На нашу думку, під поняттям «безпека дорожнього руху» варто розуміти комплексну систему організаційно-правових заходів, які дозволяють забезпечити безпечні умови дорожнього руху та дозволяють забезпечити збереження життя та здоров'я учасникам дорожнього руху.

Як висновок, варто сказати, що питання безпеки дорожнього руху потребують, насамперед, широкої інформаційно-просвітницької роботи серед громадян, особливо водіїв. З цією метою доцільно організувати брифінги для ЗМІ, які проводитимуть командири патрулів. В результаті буде створена атмосфера розуміння серед водіїв необхідності та правомірності застосування різних форм примусу в роботі української патрульної поліції. Основною метою є виявлення та усунення від участі в дорожньому русі водіїв, які вчиняють серйозні правопорушення, що мають безпосередній вплив на виникнення дорожньо-транспортних пригод. Тому своєчасне притягнення до відповідальності є запорукою безпеки дорожнього руху та збереження людських життів.

Список використаних джерел

1. Безпека на транспорті: офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Bezpeka-na-transporti.html>.

2. Державне агентство автомобільних доріг України (Укравтодор). URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Derzhavne-agenstvo-avtomobilnih-dorig-Ukraini-Ukravtodor.html>.

Володимир СИЧЕВСЬКИЙ,
курсант 102 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
викладач кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Артур САТИРОВ

ПІД НАТИСКОМ ЗАГРОЗ: СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ НЬОГО

2022 рік став для України роком жорстоких випробувань. Повномасштабне вторгнення Росії поставило під загрозу не лише суверенітет та територіальну цілісність країни, але й життя та добробут мільйонів її громадян. Війна призвела до руйнувань безпрецедентного масштабу, спричинила гуманітарну катастрофу та змусила мільйони людей покинути свої домівки.

В цих надзвичайно складних умовах виживання та розвитку постає питання про те, як Україні зберегти стійкість, подолати наслідки війни та побудувати краще майбутнє.

Стійкість (резильєнтність) визначається як здатність держави та суспільства протистояти зовнішнім та внутрішнім викликам, адаптуватися до нових умов та відновлюватися після руйнівних впливів.

Стійкість ґрунтується на декількох ключових складових:

– Політична стійкість: здатність урядових інституцій функціонувати ефективно в умовах кризи.

– Економічна стійкість: здатність економіки витримувати шоки та відновлюватися після них.

– Соціальна стійкість: здатність суспільства залишатися згуртованим і стійким перед обличчям викликів.

– Інфраструктурна стійкість: здатність критичної інфраструктури витримувати атаки та швидко відновлюватися.

– Інформаційна стійкість: здатність протистояти дезінформації та пропаганді.

– Науково-технологічна стійкість: здатність генерувати інновації та підтримувати науково-технологічний потенціал.

Війна в Україні створила ряд серйозних викликів для стійкості країни. Російські війська завдають ударів по цивільній інфраструктурі, що призводить до значних руйнувань та людських жертв. Мільйони

українців змушені були покинути свої домівки, шукаючи притулку в інших регіонах країни або за кордоном. Війна призвела до різкого падіння ВВП України та зростання безробіття. До того ж, війна може призвести до зростання соціальної напруги та заворушень.

Росія використовує широкий спектр гібридних методів ведення війни, включаючи дезінформацію, кібератаки та політичний тиск.

Для подолання цих викликів та забезпечення стійкості України необхідно вжити комплексу заходів:

- Підтримка військових зусиль: Найважливішим пріоритетом є забезпечення Збройних Сил України необхідними ресурсами для захисту країни.

- Гуманітарна допомога: Необхідно надати гуманітарну допомогу мільйонам людей, які постраждали від війни.

- Відновлення інфраструктури: Потрібно буде мобілізувати значні ресурси для відновлення зруйнованої інфраструктури.

- Економічне відновлення: Необхідно вжити заходів для стимулювання економічного зростання та створення робочих місць.

- Соціальна згуртованість: Важливо вжити заходів для об'єднання суспільства та подолання розколів.

- Психологічна підтримка: Війна мала значний вплив на психічне здоров'я українців. Необхідно буде надати психологічну підтримку тим, хто постраждав.

Війна продемонструвала необхідність проведення реформ у різних сферах, включаючи державне управління, боротьбу з корупцією та верховенство права. Ефективне та прозоре управління державними ресурсами є критичним для забезпечення стійкості та відновлення країни.

Наука є одним із ключових факторів стійкості, оскільки дозволяє розробляти інноваційні рішення для подолання викликів. Україна повинна збільшити інвестиції у наукові дослідження та розробки, особливо в критичних сферах, таких як кібербезпека, оборона та енергетика. Додатково, необхідно створити сприятливі умови для роботи вчених та запобігти міграції молодих талантів за кордон. Для більш детальної інформації зверніться до Національної доповіді «Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз» [2, с. 24].

Україна потребує міжнародної підтримки для подолання наслідків війни та зміцнення своєї стійкості.

Україні потрібна значна фінансова допомога для покриття витрат на війну, відновлення інфраструктури та стимулювання економічного зростання.

Європейський банк реконструкції та розвитку [ЄБРР] надає Україні пакет допомоги на суму понад 1 млрд євро [4, с. 2].

Україна потребує військової допомоги для захисту своєї суверенітету та територіальної цілісності. Сполучені Штати Америки виділили Україні пакет військової допомоги на суму понад 3 млрд доларів США [3, с. 5].

Санкції можуть допомогти тиснути на Росію, щоб вона припинила війну. Європейський Союз ухвалив кілька пакетів санкцій проти Росії. Надання гуманітарної допомоги: Міжнародна спільнота може допомогти надати гуманітарну допомогу українцям, які постраждали від війни.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) здійснює масштабну гуманітарну операцію в Україні [4].

Підтримка реформ: Міжнародна спільнота може допомогти Україні провести реформи, необхідні для подолання корупції та зміцнення інституцій.

Забезпечення стійкості України в умовах воєнного стану та після нього буде складним завданням. Однак, завдяки рішучості українського народу, ефективному управлінню, розвитку власного потенціалу та міжнародній підтримці, Україна може подолати ці виклики та побудувати краще майбутнє. Стійкість стане запорукою успішного розвитку країни та гарантією її безпеки.

Список використаних джерел

1. Європейський банк реконструкції та розвитку. (2024, 19 квітня). ЄБРР надає Україні пакет допомоги на суму понад 1 млрд євро. <https://www.ebrd.com/>.

2. Державний департамент США. (2024, 18 квітня). США виділяють Україні додаткову військову допомогу на суму 3 млрд доларів. <https://www.state.gov/>.

3. Національна академія наук України. (2024). Національна доповідь «Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз».

4. Організація Об'єднаних Націй. (2024). Гуманітарна криза в Україні. <https://www.unocha.org/ukraine/>

Олександр ШЕЛЕМЕХА,

студент 101 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки Національної
академії внутрішніх справ

Марія РОГОВЕНКО

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

Розв'язання проблеми вдосконалення і підвищення якості професійної підготовки фахівців пов'язано з наявністю вимог до випускників навчальних закладів – фахівців певного профілю та їхніх кваліфікацій. Такі вимоги сформульовані у стандартах вищої освіти.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями. [1].

Закон України «Про вищу освіту» законодавчо закріплює зіставлення рівнів вищої освіти та відповідних кваліфікацій вищої освіти з кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій та створює правове підґрунтя для практичного впровадження Національної рамки кваліфікацій у стандарти вищої освіти [2].

Національна рамка кваліфікацій в Україні спрямована на:

– введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;

– забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин;

– сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні;

– налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці.

На виконання статті 13 Закону України «Про вищу освіту» Міністерство освіти України затвердило «Положення про Науково-

методичну раду Міністерства освіти і науки України», у якому діяльність Науково-методичної ради (далі – НМР) визначена як одна з форм спільної участі представників держави, роботодавців та їх об'єднань, закладів освіти, наукових установ, академій, професійних асоціацій та експертів у розробці методології та змісту освіти, формуванні стандартів для різних складників освіти, впровадженні інноваційної освітньої діяльності, сучасних педагогічних та інформаційних технологій, поширенні кращих практик освітньої діяльності. Основними робочими органами секторів НМР є науково-методичні комісії. Комісіям, як робочим органам НМР, відводиться особливо важлива роль – розроблення стандартів вищої освіти для усіх рівнів вищої освіти зі всіх спеціальностей [3].

Окремим кроком на шляху модернізації вищої освіти було затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 нового переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Замість 48 галузей знань, 144 напрямів та понад 500 спеціальностей попередніх переліків введено 27 галузей знань і 114 спеціальностей. При цьому заклади вищої освіти самостійно обирають спеціалізації, що дає їм можливість гнучко реагувати на потреби ринку праці [4].

Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584) затверджено Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, де зазначено, що відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про вищу освіту» Науково-методична рада Міністерства освіти і науки України за участю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти розробляє методологію, методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, а науково-методичні комісії здійснюють розроблення цих стандартів [5].

Затвердження нових стандартів вищої освіти в Україні стало вагомим внеском у розвиток сучасної вищої освіти. За умови правильного та ефективного використання ідеологічних підходів до формування стандартів вищої освіти результатом стане підвищення рівня якості вітчизняної освіти, наближення її до потреб суспільства та ринку праці, успішна інтеграція до європейського освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту: Закон України: від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

3. Положення про Науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.09.2015 р.

4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова КМУ від 29.04.2015 № 266.

5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600.

Victoria BAZIR,

élève-officier du groupe 301

de l'Institut d'enseignement et de recherche

№ 2 de l'Académie nationale de l'Intérieur

Consultant de langue:

professeur associé au département de

linguistique juridique de l'Académie nationale

de l'Intérieur

Natalia CHEMAKINA

LES PARTICULARITÉS DE L'ACTIVITÉ POLICIÈRE EN FRANCE

Le but de mon exposé est de décrire les missions principales de la police nationale de France. Pour présenter ce sujet on a consulté les sites officiels de la Police nationale française.

On sait qu' une tâche importante de chaque État est de protéger ses citoyens contre diverses situations pouvant nuire à la vie normale de la population. Cette tâche est principalement confiée aux forces de l'ordre. Et l'un de ces organismes chargés de l'application de la loi est la police.

Selon les informations du site de la police nationale, «devenir policier est une vocation qui nécessite, comme toute vocation, de se rendre disponible. Chacun a bien sûr un temps de travail à effectuer, mais l'organisation globale nécessite que la Police Nationale soit joignable 24 h/24 h et 365 jours par an. La Police Nationale s'occupe à plein temps de délinquance (70 %), de gardes à vue (80 %). Outre la répression, les missions des futurs policiers ou policières seront de faire acte de prévention et d'agir pour renforcer la sécurité de tous les lieux publics» [1].

On distingue cinq missions prioritaires de la Police Nationale:

– La sécurité des personnes, des biens et implication dans la sureté des institutions: cette mission est confiée à la Direction Nationale de la Sécurité Publique;

– La lutte contre la grande délinquance, le trafic de stupéfiant et la grande criminalité: cette mission est assurée par la Direction Nationale de la Police Judiciaire;

– La sécurité de la France contre les menaces extérieures: cette mission est sous le contrôle de l'Unité de Coordination de la Lutte Anti-Terrorisme, qui exerce en étroite collaboration avec la DCRI et la Direction Centrale de la Police Judiciaire;

– La lutte contre l'immigration illégale: cette mission est assurée par la Direction Nationale de la Police aux Frontières;

– Le maintien de l'ordre: cette mission est assurée par la Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité (DCCRS) constituée de 61 unités mobiles.

Il est à noter que la Police Nationale, peut aussi faire appel à son fer de lance: le RAID (Recherche Assistance Intervention et Dissuasion).

La sécurité est le cœur de métier de la police nationale. Elle intervient dans ce domaine pour faire de la prévention et de la répression [2].

La police joue un rôle important dans tout État de droit: elle permet de veiller à ce que les lois, règlements et autres mesures prises par les autorités publiques, soient bien appliquées, et ainsi de garantir l'ordre public et de protéger la population face à la criminalité. En France, la police nationale dépend du ministère de l'Intérieur, faisant des plus de 150.000 agents de police des fonctionnaires de l'État. D'après le Code de la sécurité intérieure, «la police nationale et la gendarmerie nationale ont pour mission d'assurer la défense des institutions et des intérêts nationaux, le respect des lois, le maintien de la paix et de l'ordre publics, la protection des personnes et des biens ». Pour mener à bien ces missions, la police doit mettre tous les citoyens sur un pied d'égalité devant la loi et les traiter de la même façon [3].

Pour exercer ses missions la Police nationale fonctionne sur les axes suivants:

L'investigation qui permet d'établir des preuves et de faire avancer les enquêtes. Ce sont les agents et les officiers de la Police Judiciaire qui mettent en place les méthodes d'investigation.

Le renseignement et l'information: ces axes sont utilisés dans tous les domaines. La Police Nationale ne peut mener à bien ses missions sans s'appuyer sur l'information et le renseignement.

La police technique et scientifique : elle regroupe des agents pouvant opérer des analyses dans le cadre d'une enquête criminelle par exemple.

Le contrôle interne: il consiste à réaliser une sorte d'audit de la Police Nationale dans son ensemble et d'évaluer les dysfonctionnements qui peuvent survenir à tous les niveaux [2].

Pour devenir policier il faut passer un concours d'entrée. Il existe des concours externes et des concours internes. Ces derniers concernent les candidats qui sont déjà dans le métier et qui envisagent de monter en grade ou de changer de métier. On pourra se préparer aux concours d'entrée dans la Police Nationale par le biais d'écoles spécialisées ou de centres de formation à distance.

L'École Nationale Supérieure de la Police (ENSP) prévoit une classe préparatoire intégrée pouvant faciliter le passage du concours d'Officier ou celui de Commissaire. Cet établissement de formation appartient à la Police Nationale ainsi qu'Institut National de la Police Scientifique. Des centres ou des écoles de formation à distance proposent des préparations aux concours de la Police nationale [3].

Pour conclure, il faut souligner que la police est un organisme d'application de la loi important dans n'importe quel pays. Grâce aux activités professionnelles de la police, les citoyens peuvent se sentir en sécurité et vivre une vie calme et paisible.

Références

1. Police Nationale: métiers, concours, missions, effectifs. URL: <https://www.concours-police.fr/police-nationale-concours-14>.

2. La Police Nationale Française URL: <https://fr.statista.com/themes/7660/la-police-nationale-en-france/#topicOverview>.

3. La police nationale en France – Faits et chiffres. URL: <https://fr.statista.com/themes/7660/la-police-nationale-en-france/#topicOverview>.

Olena JOURAVEL,

élève-officier du groupe 301
de l'Institut d'enseignement et de recherche
N° 2 de l'Académie nationale de l'Intérieur
Consultant de langue:

professeur associé au département
de linguistique juridique de l'Académie
nationale de l'Intérieur

Natalia CHEMYAKINA

LA LUTTE CONTRE LA CRUAUTÉ À L'ÉGARD DES ANIMAUX EN FRANCE

Selon la directrice de recherche de CNRS, « la liste est longue si l'on veut détailler l'immense misère du monde animal. Les transports d'animaux domestiques s'effectuent dans des conditions parfois contestables. L'expérimentation sur l'animal est de plus en plus pratiquée. Au nombre

croissant des animaux de compagnie, correspond celui des abandons et des refuges surpeuplés contraints de pratiquer l'euthanasie. D'après la Société protectrice des animaux, on compte ainsi chaque année 100 000 abandons de chiens et chats sur le territoire métropolitain. Aussi en France, un renforcement de la protection de l'animal est-il apparu nécessaire» [1].

Il est à noter que les textes juridiques français concernant les droits de l'animal domestique sont disséminés dans le code pénal, le code rural, le code civil, le code de la santé publique, le code général des collectivités territoriales, le code de la route et le code de l'environnement.

Certains juristes français soulignent que c'est pour la première fois que dans l'histoire du droit français de l'animal, l'article 9 de la loi du 10 juillet 1976 lui a reconnu sa nature «d'être sensible». L'animal domestique a le droit de ne pas souffrir inutilement et de ne pas être mis à mort sans nécessité» [2].

Rappelons que Le livre V des autres crimes et délits du code pénal de France entré en vigueur le 1er mars 1994 a accru la sévérité des peines prévues pour les infractions commises à l'encontre des animaux. Dans un chapitre unique des sévices graves ou actes de cruauté envers les animaux, l'article 521-1 dispose que : «Le fait, publiquement ou non, d'exercer des sévices graves ou de commettre un acte de cruauté envers un animal domestique, ou apprivoisé, ou tenu en captivité» est puni de prison et d'une amende. Selon l'Article 521-2 «le fait de pratiquer des expériences ou recherches scientifiques ou expérimentales sur les animaux sans se conformer aux prescriptions fixées par décret en Conseil d'État est puni par une peine de deux ans de prison et 30 000 euros d'amende» [2]. Le tribunal a la possibilité de remettre l'animal à une œuvre de protection animale reconnue d'utilité publique ou déclarée, laquelle pourra librement en disposer.

N'oublions pas que d'autres dispositions ont été prises concernant la protection des animaux de compagnie. Le 18 décembre 1996 la France a signé la Convention européenne pour la protection des animaux de compagnie, conclue à Strasbourg le 13 novembre 1987. Elle définit les principes de base pour la détention des animaux de compagnie [3]. En outre, cette convention interdit dans son article 10 «des interventions chirurgicales destinées à modifier l'apparence d'un animal de compagnie ou à d'autres fins non curatives». Des exceptions sont autorisées en fonction de circonstances particulières. Certains États, dont la France, ont ainsi émis des réserves sur l'interdiction de la coupe de la queue, notamment des chiens (article 21 de la Convention).

Nous pouvons en conclure que la protection des intérêts fondamentaux des animaux passe nécessairement par leur personnification juridique. Bien États (Allemagne, Luxembourg, Suisse, Brésil) ont déjà intégré dans leurs Constitutions des dispositions affirmant, selon des formulations variées, la nécessaire protection des animaux.

Références

1. Edwige Rude-Antoine «Le chien, animal domestique, animal de compagnie, animal dangereux. Statut juridique, protection, infraction, responsabilité», *Archives de philosophie du droit*, vol. 58, no. 1, 2015, pp. 429–459.
2. Sonia Desmoulin-Canselier «Quel droit pour les animaux? Quel statut juridique pour l’animal?», *Pouvoirs*, vol. 131, no. 4, 2009, pp. 43–56.
3. David Chauvet «L’appropriation des animaux», *Droits*, vol. 72, no. 2, 2020, pp. 239–258.

Oleksandra MALTSEVA,

cadet of the 2nd year of the Institute № 2
of the National Academy of Internal Affairs,
specialty «Law»

Language Adviser:

Senior lecturer of the Legal Linguistics
Department of the NAIA

Olena VOLIK

TOPICAL ISSUES OF THE POLICE TRAINING IN THE USA

The police training system in the United States of America (USA) has a decentralized three-tier structural and organizational form: the first is the federal level, the second is the state level, the third is the counties and cities. Note that the federal law enforcement agencies include such structures as the Federal Bureau of Investigation, the Drug Enforcement Administration and the Federal Marshals Office of the US Department of Justice and the Bureau of Combating Financial Crimes of the US Department of the Treasury, the Immigration and Customs Police of the US Department of Homeland Security. The state police are assigned to the level of the subjects of the country, the law enforcement bodies of the counties, districts and municipal police of the cities comprise the lower level. The functions of the state police include: the fight against crime, maintaining public order and security throughout the state within its jurisdiction. In various police bodies, the training system is regulated both by regulatory acts of federal bodies and by departmental rules of state and municipal police bodies. However, in general, the country’s training system has common features and is not much different from one another. Of greatest interest is the training of state police personnel. Basically, the training system for police states includes periods of training in specialized educational institutions under the programs of initial training (Police academies), advanced training, professional retraining (civilian universities) and training of police officers in the service (In-service Training) [1].

At the end of each reporting period, every year, as a rule, this happens during the summer period, in order to maintain and control the professional quality of personnel, seminars are held in many police units of the United States, lasting from three to five days. As a rule, in these classes, innovations in the legislation of all levels are brought to the personnel and tests for physical preparation are accepted. The general picture of the state of professional preparedness of the personnel of US units can be built by comparing crime detection statistics for each reporting period.

Summing up the analysis of the state of professional training of police officers in the United States, it can be argued that its organization is not continuous and negatively affects the general level of professional training. It should be noted that every year, regardless of length of service and position, all active police officers are checked for professional suitability, and if they show poor results the second time, then they are invited to take retraining courses for another position. Otherwise, they are deprived of the license of a police officer. The verification of professional suitability is carried out on a test form. For example, to confirm physical fitness, police officers must pass standards that include a variety of tasks: to climb a wall for a certain amount of time, to lift a bar a certain number of times, and also to show the ability to balance a certain time on a thin pole.

References

1. URL: <https://www.uscp.gov/police-officer-academy-training>.

Sophia PENDURA,
élève-officier du groupe 301
de l'Institut d'enseignement et de recherche
N° 2 de l'Académie nationale de l'Intérieur
Consultant de langue:
professeur associé au département
de linguistique juridique de l'Académie
nationale de l'Intérieur
Natalia CHEMYAKINA

LA MENDICITÉ COMME TYPE D'UNE INFRACTION PÉNALE EN FRANCE

On sait que la mendicité est un phénomène social qui consiste à exiger de l'argent des passants.

En France, les notions et les signes de délinquance traditionnels sont étudiées dans le cadre de la doctrine du droit pénal. Les avocats français considèrent qu'un crime est un acte qui viole le droit pénal, ou ce qui est prévu et punissable par le droit pénal. La loi française définit un acte délictueux comme tout acte ou l'inactivité que la société interdit sous la

menace d'une sanction pénale ou à titre de violation des normes fondamentales du groupe.

Le mendiant est habituellement sans domicile fixe et se déplaçant dans la campagne ou dans une ville qui est devenue son territoire. Les enfants peuvent mendier, seuls ou en compagnie d'adultes. La mendicité est, avant tout, conçue et décrite par les sources anciennes comme le résultat d'un processus, d'une chute économique. Elle constitue, à ce titre, un élément structurant des représentations collectives en matière de mobilité sociale. Ainsi, de manière erronée mais significative, les notices lexicographiques byzantines relatives aux termes *ptôchos* (« mendiant ») et *ptôcheia* (« mendicité ») les rapprochent du verbe *ptô*, « chuter », et définissent le mendiant comme « celui qui a chuté de la possession »[1].

Dès l'antiquité, le mendiant fut traité comme une figure marginale, dans le prolongement de cette conception, « Platon propose, dans son projet de cité idéale, de criminaliser la mendicité et d'organiser l'expulsion systématique des mendiants » en dehors des limites territoriales civiques: « Que personne ne mendie dans notre cité, si quelqu'un se risque à le faire et va glanant sa vie par des implorations sans fin, que les agoranomes le chassent de la place publique le corps des astynomes, de la ville et que les agronomes l'expulsent hors des limites du territoire, pour que tout le pays soit absolument net d'un tel bétail »[2].

En France, durant xvie siècle des ordonnances ont tenté de régir la mendicité[3]. Des structures ont été créées pour accueillir les mendiants et les réinsérer, comme l'hôpital général dans les grandes villes françaises au xviiiè siècle et au siècle suivant:

- 1556 : parution en France de l'ordonnance de Moulins, la première qui s'occupa sérieusement de l'extinction de la mendicité;
- 1561 : une ordonnance de Charles IX de France avait édicté contre les mendiants la peine des galères;
- 1584 : l'ordonnance du comte Frédéric édicte que les étrangers mendiant à Montbéliard seront conduits hors de la ville par les gens de police (dit chasse-pauvres ou tue-chiens) et emprisonnés en cas de récidive. Les pauvres de la ville devaient être assistés par la Chambre de charité et les passants par les distributeurs des deniers des pauvres. Les habitants des villages sont tenus de fournir aux besoins de leurs pauvres, sans que ceux-ci aient la faculté d'aller mendier leur pain au dehors;
- 1591 : la bourgade des Chaudes Aigues voyant doubler sa population de musiciens miséreux, édite le procès du 13 novembre stipulant la non-régularité des pauvres. Ceux-ci seront conduits par le tue-fourbe en direction du moulin pour qu'ils se jettent dans la fosse aux huîtres;
- la ville de Grenoble avait un fonctionnaire, le chasse-gueux ou chasse-coquins, dont l'unique mission était de parcourir les rues de la ville et de renvoyer les mendiants[4];

– 18 janvier 1606, un arrêt du Parlement de Paris décida que les mendiants seraient fouettés en place publique par les valets du bourreau ; de plus on leur mit une marque au fer rouge particulière (la lettre M) sur les joues, l'épaule ou le front (supprimé par le code pénal de 1791 à 1802), et, en vertu d'une ordonnance de 1602, on leur rasa la tête;

– 1656 : création à Paris de l'Hôpital général;

– 5 juillet 1808 : Napoléon Ier signa le décret organique sur l'extinction de la mendicité en France créant notamment les dépôts de mendicité, décret qui n'a jamais reçu qu'une application partielle ou insuffisante;

– en mars 2003, la loi française sur la sécurité intérieure a modifié les droits concernant la mendicité [5].

A ce stade, la législation française tente d'instaurer la sanction la plus juste pour les mendiants et d'introduire certaines mesures préventives pour lutter contre la mendicité.

Références

1. Jean-Manuel Roubineau, Cités grecques Malheur aux mendiants!, *L'Histoire*, octobre 2017 (no 440).

2. Cité par Jean-Manuel Roubineau et Platon, Lois, XI, 939c, *Cités grecques Malheur aux mendiants*, *L'Histoire*, octobre 2017 no 440, p. 72–75.

3. Us et coutumes de l'ancien pays de Montbéliard - du pasteur Ch. Roy.

4. Institution mentionnée dans le registre des délibérations de la municipalité de Grenoble les 20 mai 1532, 6 avril 1537, 1er février 1559, 28 juillet 1602, 24 juin et 30 juillet 1625.

5. Mendiant. URL: <https://fr.wikipedia.org>.

Denys SOKOL,

student of the 1st year of the Institute № 2
of the National Academy of Internal Affairs,
specialty «Law»

Language Adviser:

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor, Professor of the Legal Linguistics
Department of the National Academy
of Internal Affairs

Olena VASYLENKO

FIGHTING HUMAN TRAFFICKING AND MIGRANT SMUGGLING IN EUROPE

Human trafficking is a serious crime that abuses people's fundamental rights and dignity. It involves the criminal exploitation of vulnerable people for the sole purpose of economic gain. Although patterns of human trafficking are similar to those seen in people smuggling, they are different legally, but they can also be linked. Migrant smugglers take

advantage of people who want to leave their home countries to escape poverty, conflict, and crises, or simply want to seek a better life. Even if irregular migrants generally enter into the journey voluntarily, they are often exposed to significant risks.

The smuggling of migrants, as defined in Article 3(a) of the Smuggling of Migrants Protocol Link is shall mean the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident [1].

Human Trafficking is the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of people through force, fraud or deception, with the aim of exploiting them for profit. Men, women and children of all ages and from all backgrounds can become victims of this crime, which occurs in every region of the world. The traffickers often use violence or fraudulent employment agencies and fake promises of education and job opportunities to trick and coerce their victims. [2].

Human trafficking and migrant smuggling are two distinct crimes yet they can overlap as they both profit from vulnerable people. They are also connected to other crimes including illicit money flows, corruption, document fraud, trafficking in illicit goods, cybercrime and terrorism.

In the case of human trafficking, victims are typically recruited through deception (with the promise of a better life), threats or force, for the sole purpose of exploitation. There are the following types of human trafficking:

- 1) Trafficking for sexual exploitation;
- 2) Trafficking for forced labour;
- 3) Trafficking for forced criminal activities;
- 4) Trafficking for organ removal [3].

Human trafficking has many forms. These include exploitation in the sex, entertainment and hospitality industries, and as domestic workers or in forced marriages. Victims are forced to work in factories, on construction sites or in the agricultural sector without pay or with an inadequate salary, living in fear of violence and often in inhumane conditions. Some victims are tricked or coerced into having their organs removed. Children are forced to serve as soldiers or to commit crimes for the benefit of the criminals. The 2022 Global Report on Trafficking in Persons shows that 38,7 per cent of detected victims in 2020 were trafficked for sexual exploitation, 38,8 per cent were exploited for forced labour, 10,2 per cent were subjected to forced criminal activity, while 0,9 per cent were trafficked for forced marriage and smaller numbers were coerced into begging, organ removal, and other purposes. The detected forms of exploitation vary widely across different subregions. The share of detected victims trafficked for forced labour has steadily increased for more than a decade [4].

Migrant smuggling is a profitable business for criminal networks with an estimated annual turnover reaching multiple billion euros worldwide. Smugglers use land, sea and air routes to facilitate irregular migration both into and within the European Union.

The renewed EU action plan strengthens operational cooperation, and information exchange among EU countries and EU law enforcement agencies to investigate and prosecute migrant smuggling networks. It covers areas such as financial investigations, asset recovery, document fraud and digital smuggling. The renewed EU action plan adopts a comprehensive approach and seeks even closer cooperation with partner countries along the migratory routes towards the EU [5].

The renewed EU action plan against migrant smuggling includes the following main pillars of action:

- 1) reinforced cooperation with partner countries and international organisations, including through Anti-Smuggling Operational Partnerships;
- 2) implementing legal frameworks and sanctioning smugglers active within and outside the EU;
- 3) preventing exploitation and ensuring the protection of migrants;
- 4) reinforcing cooperation and supporting the work of law enforcement and the judiciary to respond to new challenges;
- 5) improving the knowledge on smugglers' organisation and ways of functioning [5].

Human trafficking is a major problem in the EU and a priority for Europol and law enforcement agencies in EU Member States. Indeed, it is one of the EMPACT priorities, Europol's priority crime areas.

In addition, the EU Strategy on eradicating human trafficking identifies five key ways to do this:

- 1) identify, protect and assist victims of trafficking;
- 2) step up the prevention of trafficking in human beings;
- 3) pursue the prosecution of traffickers more robustly;
- 4) enhance coordination and cooperation among key actors, including at the level of policy;
- 5) increasing knowledge of, and producing effective responses to, all forms of human trafficking [6].

In summary, human trafficking and migrant smuggling are serious crimes that require concerted efforts at all levels to combat. The international community must continue to work together to protect the rights and dignity of all individuals, particularly the most vulnerable, and to hold those responsible for these crimes accountable.

References

1. Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. URL: <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/2000/en/53096>.
2. Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. URL: https://www.unodc.org/res/human-trafficking/2021the-protocol-tip_html/TIP.pdf.
3. Human trafficking and migrant smuggling. URL: <https://www.interpol.int/Crimes/Human-trafficking-and-migrant-smuggling>.
4. Global Report on Trafficking in Persons 2022. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/2022/GLOTiP_2022_web.pdf.
5. Migration and Home Affairs. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/irregular-migration-and-return/migrant-smuggling_en.
6. Trafficking in Human Beings. URL: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/trafficking-in-human-beings>.

Наукове видання

ПРАВНИЧА ОСВІТА Й НАУКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Матеріали
загальноакадемічної підсумкової науково-теоретичної
конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених
(Київ, 29 травня 2024 року)

Відповідальні упорядники: *Пашиєва А. С., Корольчук В. В.*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції Дк № 4155 від 13.09.2011.

Підписано до друку 22.05.2024. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 7,5. Ум. друк. арк. 6,97

Тираж 50 прим.
